

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

8/2024

Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, Mgr. J. Machonský,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 30. 9. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, PhDr. L. Tvrdá,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám zářijové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Sjednocená Evropa v posledních letech prošla několika krizemi a stále z nich nemůže nalézt cestu ven. Jedním z nejpálčivějších problémů je prohlubující se zaostávání za Spojenými státy a Čínou v oblasti investic. EU nutně potřebuje novou strategii pro svůj uvádající průmysl, a tudíž musí sehnat prostředky na financování strategických rozvojových projektů, a proto se do popředí zájmu opět dostává myšlenka na vybudování evropské unie kapitálových trhů, která spatřila světlo světa již před deseti lety. V přehledovém článku s názvem „Financování strategických projektů v EU a dokončování unie kapitálových trhů“ se věnujeme aktuálnímu stavu unie kapitálových trhů, sledujeme názorové třenice mezi členskými státy a jako obvykle, přinášíme i přehled nejzajímavějších komentářů k tomuto tématu ze světového tisku.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský
člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Světová banka v říjnu začíná vydávat úplně nové hodnocení podnikatelského prostředí (místo dřívějšího žebříčku "**Doing Business**", jehož vydávání bylo před časem pozastaveno). První zpráva by měla vyjít 3. 10. 2024. Viz:

<https://www.worldbank.org/en/businessready>

V září publikovala Evropská komise zprávu "**Report on public finances in EMU 2023**", která každoročně přináší analytické informace o vývoji veřejných financí v eurozóně, tentokrát také se zaměřením na podporu veřejných a soukromých investic v EU. Viz:

https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/report-public-finances-emu-2023_en

OBSAH

Podrobně k tématu.....	4
Financování strategických projektů v EU a dokončování unie kapitálových trhů..	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	9
Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	18
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	19
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	28
Informatika. Počítače.....	30
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	31
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	32
Podnik a podnikání	33
Pojišťovnictví. Sociální péče	34
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	35
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	35
Právo.....	39
Statistika. Demografie. Sociologie	40
Účetnictví	41
Veřejná správa	42
Veřejné finance. Rozpočet.....	43
Zemědělství	46
Životní úroveň	46
Ostatní	47
Přehled nových knih	53

Financování strategických projektů v EU a dokončování unie kapitálových trhů

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Myšlenka vybudování tzv. evropské unie kapitálových trhů (capital markets union, CMU) zaznívá ve veřejném prostoru již přes deset let – iniciativa byla zahájena bývalým předsedou Evropské komise Jeanem-Claudem Junckerem už v červenci 2014¹. Záměru EU vytvořit unii kapitálových trhů se již před delší dobou věnovaly i dva články bulletinu Finanční a ekonomické informace². Oproti původnímu záměru však iniciativa stále nebyla ani zdaleka dotažena do konce a mezi členskými státy přetrvávají zásadní neshody na podobě unie kapitálových trhů. V loňském a letošním roce se o projektu začalo znovu více hovořit, a to zejména v souvislosti s potřebou Evropské unie financovat strategické projekty a obstát v konkurenci s Čínou a USA. V tomto příspěvku bude připomenut aktuální stav unie kapitálových trhů, názorové neshody členských států i komentáře k tomuto tématu, které se v poslední době objevily převážně v zahraničním tisku.

Aktuální situace, snahy o posun projektu a politické neshody mezi členskými státy

Aktuální situaci okolo unie kapitálových trhů přibližuje březnový komentář redakční rady Financial Times *Time to stop dithering over the EU's capital markets union*³. Evropská unie si uvědomuje, že k přechodu na dekarbonizovanou a vysoce technologickou společnost a ochranu vlastních bezpečnostních i ekonomických zájmů jsou potřeba ohromné finanční zdroje. Myšlenka vytvoření unie kapitálových trhů vznikla v době po dluhové krizi eurozóny, od té doby však nebyl učiněn zásadní pokrok a EU navíc přišla o své největší finanční centrum – Londýn. Potřeba kapitálu nicméně vzrostla a je zřejmé, že na dosažení ambiciózních projektů nebude stačit veřejné financování, je třeba získat soukromý kapitál. Problémem je v tomto směru roztržitost regulace, legislativy i dohledu mezi členskými státy. Roztržitost kapitálových trhů úzce souvisí s evropskou produktivitou. Na jaře 2024 tak vyšlo několik zpráv a sdělení, ze kterých vyplývá potřeba s projektem unie kapitálových trhů pokročit – především je třeba, aby projekt získal zásadní politickou podporu.

Potřebu vybudování evropské unie kapitálových trhů zdůrazňoval ve svém loňském příspěvku *Europe needs to think bigger to build its capital markets union*⁴ pro Politico (také zveřejněném na webu Evropské centrální banky) bývalý člen výkonné rady ECB Fabio Panetta. Podle něj by plně funkční CMU posílila hospodářskou strukturu Evropy a pomohla eurozóně, a to třemi kanály: usnadnily by se přeshraniční investice a sdílení rizika a došlo by ke zmírnění lokálních šoků; zlepšilo by se financování některých sektorů (např. technologického) a inovací; CMU by byla prospěšná i pro provádění měnové politiky ECB. Panetta oceňuje již dosažené pokroky, ať už od r. 2015, kdy byl zahájen akční plán unie kapitálových trhů, nebo od r. 2020, kdy byl připraven nový akční plán. Evropské kapitálové trhy zůstávají nicméně stále méně rozvinuté než v USA. Za aktuální nejslabší místa autor považuje absenci stálého evropského bezpečného aktiva (v USA jsou jím federální dluhopisy) a nedokončení bankovní unie.

¹ *Capital Markets Union*. Online. In: Wikipedia. This page was last edited on 26 August 2024, at 01:43 (UTC). Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Capital_Markets_Union. [cit. 2024-09-11].

² Více viz články v bulletinu Finanční a ekonomické informace č. 1/2015 http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Bulletin-knihovny-MF_2015-c-01_2015-01_Financni-a-ekonomicke-informace-012015.pdf a č. 11/2015 <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/2015/financni-a-ekonomicke-informace-11-2015-23223>.

³ THE EDITORIAL BOARD. *Time to stop dithering over the EU's capital markets union*. Online. In: FT.com. March 13 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/e77bc78c-f4ed-4fb9-a1dd-ab7e41071a2f>. [cit. 2024-09-11].

⁴ PANETTA, Fabio. *Europe needs to think bigger to build its capital markets union*. Online. In: European Central bank. 30 August 2023. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2023/html/ecb.blog.230830~cfe3be0960.en.html>. [cit. 2024-09-11].

Výkonná rada Evropské centrální banky v březnu letošního roku zveřejnila prohlášení *Statement by the ECB Governing Council on advancing the Capital Markets Union*⁵, ve kterém uvedla hlavní důvody pro podporu a rozšíření unie kapitálových trhů a identifikovala i opatření, která by měla dostat prioritu. Mezi klíčovými důvody potřeby pokročit s CMU výkonná rada ECB uvádí:

- Potřebu mobilizovat soukromé investice, které jsou nutné k zelené i digitální transformaci a zvýšení produktivity i konkurenceschopnosti EU
- Potřebu existence většího počtu inovativních evropských firem
- Potřebu stabilizovat situaci v případě lokálních šoků, na které nemůže reagovat měnová politika
- Posílení mezinárodního významu eura jako měny
- Posílení odolnosti evropského bankovního sektoru, odstranění bariér bankovní unie.

Výkonná rada ECB dále vyjmenovává iniciativy, které vnímá jako prioritní, přičemž zde zdůrazňuje nutnost skutečné politické vůle a ochoty jednat, namísto vydávání obecných prohlášení. Mezi prioritami uvádí výkonná rada i dosud poměrně politicky sporné otázky, jako např. integrovaný dohled nad kapitálovými trhy EU.

Aktuální časová osa dosažených kroků při prohlubování unie kapitálových trhů je zveřejněna na stránkách Rady EU⁶. Zatím posledním krokem byla shoda na postoji ohledně balíčku pro retailové investice v červnu letošního roku, ohlas tisku však vzbudilo i březnové prohlášení ministrů financí eurozóny o budoucnosti unie kapitálových trhů spolu s dubnovým mimořádným summitem Evropské rady. Mezi návrhy, které vyplynuly z dubnového summitu, se objevilo mj. téma harmonizace insolvenčních předpisů pro podniky, oživení evropského sekuritizačního trhu či zavedení přeshraničního investičního a spořicího produktu pro retailové investory.

K tématu unie kapitálových trhů se pak v průběhu jara vyjádřila i řada evropských politiků. Irská politička a eurokomisařka pro finanční služby, finanční stabilitu a unii kapitálových trhů Mairead McGuinness uvítala v příspěvku pro Financial Times *Vested interests must not block the EU's capital markets union*⁷ březnový závazek ministrů financí eurozóny urychlit práce na CMU a ocenila dosavadní odsouhlasená opatření (jako např. konsolidovaný pohled na obchodní data v reálném čase či zákon o kotaci), zároveň ale zmínila dvě hlavní oblasti, kde bude další integrace kapitálových trhů obtížnější: srážková daň a insolvenční právo. Vyjmenována jsou rovněž další zásadní opatření, jako konsolidace burz či jednotný dohled nad trhy. Nedostatečné ambice některých členských států jsou podle McGuinness zklamáním.

Politický signál o vůli se dohodnout vyslalo na jaře letošního roku rovněž Německo spolu s Francií, jak informuje například příspěvek *Macron und Scholz machen europäische Kapitalmarktunion zur Priorität*⁸, neshody mezi členskými státy o podobě unie kapitálových trhů ale i přesto stále přetrvávaly, o čemž informoval článek *Scholz kommt Macron bei der Kapitalmarktunion entgegen*⁹. Spory přetrvávají v oblasti sblížení insolvenčního a daňového práva. Ke změnám daňového práva má výhrady Irsko a Estonsko (pro obě země představuje nízké zdanění konkurenční výhodu).

⁵ *Statement by the ECB Governing Council on advancing the Capital Markets Union*. Online. In: European Central bank. 7 March 2024. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2024/html/ecb.pr240307~76c2ab2747.en.html>. [cit. 2024-09-11].

⁶ EVROPSKÁ RADA, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Časová osa – unie kapitálových trhů*. Online. Consilium. Naposledy aktualizováno 12. června 2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/what-the-eu-is-doing-to-deepen-its-capital-markets/timeline-what-the-eu-is-doing-to-deepen-its-capital-markets/>. [cit. 2024-09-11].

⁷ MCGUINNESS, Mairead. *Vested interests must not block the EU's capital markets union*. Online. In: FT.com. March 19 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/f1270cc3-eb3d-4e8b-a2d7-264aeab51c6d>. [cit. 2024-09-11].

⁸ WASCHINSKI, Gregor. *Macron und Scholz machen europäische Kapitalmarktunion zur Priorität*. Online. In: Handelsblatt.com. 19.03.2024 - 15:48 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/wettbewerbsfaehigkeit-macron-und-scholz-machen-europaeische-kapitalmarktunion-zur-prioritaet/100025486.html>. [cit. 2024-09-11].

⁹ SCHEER, Olga a VOLKERY, Carsten. *Scholz kommt Macron bei der Kapitalmarktunion entgegen*. Online. In: Handelsblatt.com. 18.04.2024 - 19:15 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/eu-sondergipfel-scholz-kommt-macron-bei-der-kapitalmarktunion-entgegen/100031148.html>. [cit. 2024-09-11].

V reakci na neshody o budoucí podobě unie kapitálových trhů mezi členskými státy zazněl i návrh, že by unie kapitálových trhů vznikala postupně a nejprve by se zapojilo pouze několik členských států EU. O tomto informuje příspěvek *Kapitalmarktunion im kleineren Kreis?*¹⁰ pro Frankfurter Allgemeine Zeitung z května letošního roku. S nápadem přišel v únoru francouzský ministr financí Bruno Le Maire. V době, kdy článek vyšel, bylo nicméně zatím otevřené, které státy by se chtěly zúčastnit a na čem by se dokázaly shodnout. Článek navíc upozorňoval, že se nedá čekat nikterak rychlý pokrok: vzhledem k volbám do Evropského parlamentu a nové Evropské komisi může trvat další postup i rok. Dále článek také informuje o existenci zprávy¹¹, která byla sestavena pod vedením bývalého guvernéra francouzské centrální banky Christiana Noyera a která se zaměřila právě na budoucnost unie kapitálových trhů (resp. „unie úspor a investic“). V Noyerově zprávě jsou nastíněny čtyři myšlenky: vytvoření evropského spořicího produktu s dlouhodobým investičním horizontem, oživení sekuritizačního trhu, integrace dohledu nad kapitálovým trhem a snížení roztržičnosti vypořádání finančních transakcí.

Vedle Noyerovy zprávy vznikaly na jaře i dvě další zprávy: zpráva připravená bývalým italským premiérem E. Lettou¹² a zpráva M. Draghiho, bývalého guvernéra Evropské centrální banky (vydání této zprávy se později odložilo na září¹³). Závěry z Lettyho zprávy přinesl mj. článek *Letta-Report: Sechs Maßnahmen sollen die EU im globalen Wettbewerb stärken*¹⁴ deníku Handelsblatt. Dokument, jehož jádrem jsou doporučení pro unii kapitálových trhů, navrhuje vypracování průmyslové strategie, aby EU zůstala konkurenceschopná vůči USA a Číně. Mezi šest nejdůležitějších bodů zprávy podle deníku Handelsblatt patřilo vytvoření společného kapitálového trhu, reforma trhu energií, vybudování jednotného trhu v oblasti telekomunikací, vytvoření páté svobody jednotného trhu – svobody výzkumu a inovací, výstavba vysokorychlostních železničních tratí a společný nákup zbraní a omezení nákupu zbraní v zahraničí.

Financování strategických projektů v EU a realnost dokončení unie kapitálových trhů – reakce komentátorů

K potřebě financování strategických investic spojených s vyšší mírou rizika na úrovni EU se v příspěvku *Capital markets union, or else what?*¹⁵ vyjádřila již v loňském roce Maria Demertzis. Článek vyznívá spíše skepticky. Autorka uznává potřebnost strategických investic a projektů, zároveň má ovšem pochybnosti o proveditelnosti unie kapitálových trhů. Je podstatné, aby ochotu riskovat měli i spotřebitelé, nelze je k tomu přimět nařízeními. EU již zformovala bankovní unii, nevznikl však jednotný bankovní trh. Přeshraniční bankovníctví je v EU nevýznamné a tak je otázkou, zda je šance vytvořit jednotný kapitálový trh, když se takový trh nepodařilo vybudovat ani pro banky. Kromě toho se nejedná jen o sjednocení více trhů – v některých členských zemích je kapitálový trh hluboce nerozvinutý. Proto je potřeba přijít s alternativou, tj. najít zdroje financování pro nejbližší léta. Taková alternativa je podle autorky jen jedna: rizikové projekty budou muset být financovány z veřejných rozpočtů.

¹⁰ MUSSLER, Werner a ZÁBOJI, Niklas. *Kapitalmarktunion im kleineren Kreis?* Online. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 13 May 2024, Nr. 110, S. 19. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3053808700>. [cit. 2024-09-11].

¹¹ Plný text zprávy více viz <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2024/04/25/developing-european-capital-markets-to-finance-the-future?>

¹² Plný text zprávy více viz <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

¹³ MICHALOPOULOS, Sarantis a MOLLER-NIELSEN, Thomas. *Brussels holds its breath for Draghi's delayed report*. Online. In: Euractiv.com. 4. 9. 2024 (updated: 5. 9. 2024). Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/brussels-holds-its-breath-for-draghis-delayed-report/>. [cit. 2024-09-11].

¹⁴ SCHEER, Olga a VOLKERY, Carsten. *Sechs Maßnahmen sollen die EU im globalen Wettbewerb stärken*. Online. In: Handelsblatt.com. 17.04.2024 - 15:04 Uhr. Dostupné z: <https://www.handelsblatt.com/politik/international/letta-report-sechs-massnahmen-sollen-die-eu-im-globalen-wettbewerb-staerken/100033111.html>. [cit. 2024-09-11].

¹⁵ DEMERTZIS, Maria. *Capital markets union, or else what?* Online. Cyprus Mail, 29 Oct 2023. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/2883527124>. [cit. 2024-09-11].

Příspěvek *Capital Markets Union: A goal or an excuse?*¹⁶, který vyšel v loňském roce na portále Euractiv, upozorňuje na rostoucí volání politiků po dokončení unie kapitálových trhů, zároveň ale uvádí, že není jisté, zda si podporovatelé projektu přejí větší integraci finančních trhů, nebo zda nejasností termínu maskují jiné politické cíle. Zmíněno je v této souvislosti Německo, které jako „fiskální jestřáb“ projekt podporuje spíše kvůli neochotě využívat veřejné peníze k financování velkých projektů (přechod na zelenou ekonomiku). Současně ale může být CMU použita jinými státy i jako argument pro opatření, která by Německo neschválilo, jako společné evropské dluhopisy. Vznik bezpečného aktiva byl přitom v souvislosti s CMU také zmiňován. Takových rozporů by se dalo najít podle autora více.

Podobně vyznívá i komentář francouzského ekonoma a spoluzakladatele think tanku Bruegel Nicolase Vérona *European capital markets union: make it or break it*¹⁷. Projekt CMU byl podle autora původně částečně založen na myšlence udržet v Evropské unii Velkou Británii a zvýšit odolnost evropského finančního systému vůči asymetrickým šokům. Cíle byly nicméně nejasné a k ambicióznějším řešením chyběla politická ochota. Rysem unie kapitálových trhů tak byl značný tlak na rétoriku, ale nízký tlak na politiku – prosazovala se zejména jednoduchá opatření, tzv. „nízko visící ovoce“. S brexitem zmizela i původní motivace vytvoření CMU. O deset let později je situace stále obdobná: o projektu se především mluví, ale skutečné reformy zaostávají, ačkoli k určitým pokrokům bezesporu došlo. Přesto by měl projekt podle autora dostat ještě další šanci. Vyhlídky na úspěšnost se nyní o něco zvýšily, a to vlivem naléhavosti a potřeby financování různých projektů. Po deseti letech soustředění se na malé nekonfliktní kroky už zároveň nezbyvá moc prostoru, kam od zásadnějších opatření „utéct“. Úspěchy v jiných oblastech, jako je např. bankovní dohled nebo vznik Úřadu pro boj proti praní špinavých peněz, mohou posloužit jako důkaz, že alespoň integrovaný dohled je na evropské úrovni v příbuzných oblastech možný. Pokud by ale převážily tendence bránit vlastní zájmy, pak bude možná načase myšlenku unie kapitálových trhů úplně opustit.

Lettovu zprávu, která neoficiálně unikla do Frankfurter Allgemeine, glosoval v příspěvku *Leaking*¹⁸ Wolfgang Münchau, bývalý komentátor deníku Financial Times. Podle Münchaua by se termín „unie kapitálových trhů“ raději neměl používat, jelikož pro každého tento termín znamená něco jiného. Hlavním problémem roztržštěných kapitálových trhů není regulace, ale neexistence dluhového nástroje, eurobondu. Diskuze o eurobondech bývají spojovány s výdajovými programy, což není šťastné. Existují i „fiskálně konzervativní“ verze eurobondů, jednu z nich Münchau nastiňuje v článku. Primární úlohou eurobondu je zajištění státního dluhu ve finančních transakcích mezi Evropskou centrální bankou, bankami a finančními institucemi. Podle autora nemá smysl vytvářet unii kapitálových trhů, aniž by vznikl společný dluhopis, šlo by o plýtvání politického kapitálu a výstup projektu by byl v praxi nepoužitelný.

Huw van Steenis v komentáři *Europe needs a bolder plan for capital markets*¹⁹ pro Financial Times mimo jiné navrhuje změnu pravidel pro sekuritizaci, která umožňuje bankám z vydaných úvěrů vytvářet cenné papíry a prodávat je investorům a která uvolňuje bankám jejich vlastní úvěrovou kapacitu. Pravidla, která byla představena během finanční krize, jsou podle autora příliš tvrdá. Za zásadní autor rovněž považuje reformovat pravidla pro pojišťovny Solvency II tak, aby bylo atraktivnější financovat dlouhodobé infrastrukturní projekty. Zapotřebí je pružnější a diverzifikovanější finanční trh.

Poněkud skeptický je k dokončení evropské unie kapitálových trhů Werner Mussler v příspěvku *Mogelpackung Kapitalmarktunion*²⁰ pro Frankfurter Allgemeine Zeitung. Komentátor uznává, že je hlubší a integrovanější kapitálový trh nezbytný pro posílení soukromých investic v EU, zároveň však

¹⁶ ALLENBACH-AMMANN, János. *Capital Markets Union: A goal or an excuse?* Online. In: Euractiv.com. 13. 10. 2024. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/capital-markets-union-a-goal-or-an-excuse/>. [cit. 2024-09-11].

¹⁷ VÉRON, Nicolas. *European capital markets union: make it or break it*. Online. In: Bruegel.org. 19 March 2024. Dostupné z: <https://www.bruegel.org/first-glance/european-capital-markets-union-make-it-or-break-it>. [cit. 2024-09-11].

¹⁸ MÜNCHAU, Wolfgang. *Leaking*. Online. In: Eurointelligence.com. 18 April 2024. Dostupné z: Webarchive, <https://web.archive.org/web/20240419033402/https://www.eurointelligence.com/>. [cit. 2024-09-11].

¹⁹ STEENIS, Huw van. *Europe needs a bolder plan for capital markets*. Online. In: FT.com. July 7 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/b49c5b74-6ee5-4dc9-96d7-1808c12a3062>. [cit. 2024-09-11].

²⁰ MUSSLER, Werner. *Mogelpackung Kapitalmarktunion*. Online. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 06 Aug 2024, Nr. 181, S. 17. Dostupné z: Proquest, <https://www.proquest.com/docview/3088584257/7A78A87F20594748PO>. [cit. 2024-09-11].

považuje za nevhodné srovnávat integraci trhů zboží a služeb a kapitálových trhů. U trhu zboží a služeb je volný pohyb založen na tom, že se zbožím, které bylo uvedeno v souladu s právními předpisy na trh v jedné členské zemi, lze obchodovat i v jiných členských zemích. U kapitálových trhů se ovšem příslušná legislativa (daňová, insolvenční, burzovní, bankovní) v členských zemích zásadně liší, členské státy se nechtějí vzdát svých pravomocí, harmonizace a zrušení rozdílných vnitrostátních právních tradic by byly extrémně složité. Autor tak považuje úplné dokončení unie kapitálových trhů za nemožné, proveditelné jsou však podle něj dílčí kroky, jako např. právě oživení sekuritizace.

Postoj České republiky a vývoj v září 2024

Ve většině zahraničního tisku jsou reflektovány postoje pochopitelně zejména velkých evropských zemí, jako Francie či Německo. Příspěvek *Majority of EU states object to capital markets reform push*²¹ deníku Financial Times z dubna letošního roku ale upozorňoval i na názory dalších států včetně České republiky. Dle tohoto příspěvku je Česká republika spolu s Rakouskem, Bulharskem, Kypr, Irskem, Chorvatskem, Pobaltím, Maltou, Rumunskem a Slovinskem proti společnému dohledu – ten by podle těchto zemí vyvolal dodatečné náklady finančnímu sektoru, přičemž v konkurenční výhodě by byly větší trhy.

Okrajově se „česká stopa“ v souvislosti s CMU rovněž objevila v příspěvku *Analysis-Fragmented Europe to make new bid for US-style capital market*²². Tento článek se věnoval obtížnému financování evropských podniků. V článku bylo mimo jiné uvedeno, že jistý český softwarový startup si po letech pracného získávání kapitálu nakonec zajistil financování registrací společnosti jako nizozemské; firma navíc zvažuje vstup na burzu v USA. Kromě této firmy pak článek uvádí jako příklad i další (poměrně známé) evropské podniky, které se nakonec rozhodly pro americkou burzu, aby si zajistily růst.

V době, kdy vzniká tento článek (počátek září 2024), zatím není známé nové složení Evropské komise (naposledy měla oblast kapitálových trhů na starost již zmíněná eurokomisařka Mairead McGuinness). Objevily se ale již první reakce²³ na nově zveřejněnou a dlouho očekávanou zprávu Maria Draghiho. Součástí zprávy²⁴, která se věnovala konkurenceschopnosti EU, je vedle dalších opatření navrhována i integrace kapitálových trhů a centralizace dohledu nad nimi. Draghi požaduje, aby EU přišla s novou průmyslovou strategií pro Evropu a zásadně zvýšila investice do reforem tak, aby nezaostala za USA a Čínou.

²¹ TAMMA, Paola; FOY, Henry a HANCOCK, Alice. *Majority of EU states object to capital markets reform push*. Online. In: FT.com. April 18 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/6164fb0d-634f-444b-b7e5-069c590f24ca>. [cit. 2024-09-11].

²² STERLING, Toby a STRUPCZEWSKI, Jan. *Analysis-Fragmented Europe to make new bid for US-style capital market*. Online. In: Swissinfo.ch. April 16, 2024 - 01:10. Dostupné z: <https://www.swissinfo.ch/eng/analysis-fragmented-europe-to-make-new-bid-for-us-style-capital-market/75772385>. [cit. 2024-09-11].

²³ TAMMA, Paola a FOY, Henry. *Mario Draghi calls for €800bn EU investment boost*. Online. In: FT.com. September 9 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/92f7aedd-67fa-488f-8559-7019b7c2e40a>. [cit. 2024-09-11].

²⁴ Plný text zprávy více viz https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en

Daně

Sven-Eric Bärsch, Jan-Hendrik Hillers

**"Bondstripping" durch Luxemburger SICAV mit KGaA als Gesellschafterin :
Urteilsanmerkung zu BFH v. 7.2.2024 - I R 8/19, FR 2024, 721**

"Bondstripping" lucemburské akciové společnosti s proměnlivým kapitálem s komanditní společností na akcie v roli akcionáře : poznámky k rozsudku BFH z 7.2.2024 - I R 8/19, FR 2024, 721
Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 15, S. 681-688

Rozbor rozhodnutí Spolkového finančního soudu (BFH) ze dne 7.2.2024, týkajícího se bondstrippingu lucemburskou společností s proměnlivým kapitálem. Příspěvek nastiňuje podílnickou strukturu a vzájemné vztahy společností, jejichž činnost byla předmětem posuzování Spolkovým finančním úřadem a následně BFH. Blíže se věnuje problematice „svlečených dluhopisů“ (stripped bonds), schránkového privilegia a jeho posuzování podle lucemburského daňového práva. Zohledněna je problematika danění výnosů ze zmíněných dluhopisů podle německého daňového řádu (§ 42 Daňového řádu). Podrobně je rozebráno plnění AO ve sporech vzájemné kompetence lucemburského a německého daňového práva. - Poznámky. -- K tématu viz také s. 721-728.

Angelika Xygka

2023: the year of state aid developments

Rok 2023 přinesl vývoj v oblasti státní pomoci

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 5, p. 219-229

Autorka v příspěvku rozebírá významná rozhodnutí v případech státní pomoci za období září až prosinec 2023. Jedná se o případ Amazon (C-457/21 P), případ Apple (resp. EK vs. Irsko, C-465/20 P), případ Belgian Excess Profit Scheme (T-131/16 REN V), případ Engie (resp. Lucembursko vs. EK, C-454/21 P a C-454/21 P) a Španělsko vs. EK (T-826/14). Snaží se rovněž soustředit informace do jakési "příručky" popisující pozadí, spory, kontroverze a šance spojené s analyzovanými případy zvláštních daňových režimů (tax rulings) poskytnutých různými daňovými správami nadnárodním společností. - Poznámky.

Martin Greive, Julian Olk

600 Millionen Euro Steuerrabatt

600 milionů eur slev na dani

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 140 (23.7.2024), S. 8-9

Podle propočtů Institut für deutsche Wirtschaft (IW) by sleva na dani pro zahraniční pracovníky znamenala ztráty pro spolkový rozpočet ve výši až 600 milionů eur ročně. Vládní koalice návrh projednává jako jedno z řešení nedostatku pracovních sil, kdy Německu bude do r. 2030 chybět až 5 milionů pracovníků. Návrh počítá s 30%, 20% a 10% nezdanitelnou částí hrubé mzdy pro jednotlivé roky z prvních tří let pracovního poměru v Německu. Podle IW by se návrh týkal 70 tisíc osob, předpokládané 600milionové náklady by se vztahovaly ke třetímu roku (tedy nejnížší 10% slevě). Předmětem politické debaty je výběr odvětví a konkrétní podoba podmínek; návrh CDU na plošné snížení daní odborným pracovníkům by rozpočet zatížil při nejvyšší slevě 160 miliardami eur. Vedle tématu snížení daně z příjmů jako alternativního řešení je zmíněna i vysoká úroveň byrokratické zátěže, která může působit jako demotivační faktor pro zahraniční pracovníky a podnikatele.

Annalena Drabas, Hendrik Arendt

Aktualisierte Ländererlasse zur Grunderwerbsteuer : eine Zusammenfassung

Aktualizované zemské výnosy o dani z převodu nemovitostí : shrnutí

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 27-28, S. 1635-1640

Informace o novele nařízení německých spolkových zemí k dani z převodu nemovitostí placené nabyvatelem. Totožné zemské výnosy zveřejněné dne 5. března 2024 se mají použít na všechny otevřené případy k dani z převodu nemovitostí. Daňové orgány přitom reagují zejména na změny v legislativě a judikatuře, revidují témata ze starších vyhlášek a potvrzují dřívější vyjádření. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Věra Kameníčková

Daň z nemovitých věcí

Obec & finance, Sv. 29, (2024)

Příspěvek rozebírá význam daně z nemovitých věcí pro příjmy obcí v Česku a dynamiku jejich výnosů v čase. Autorka přibližuje rozptyl hodnot daně z nemovitosti v přepočtu na obyvatele dle velikosti obcí a upozorňuje, že význam této daně se postupně snižoval, což je dáno především její konstrukcí. Ve snaze konsolidovat veřejné finance požaduje vláda, aby obce zvýšily základní sazbu této daně o 80 %. Růst výnosu daně z nemovitých věcí v dalších letech ovlivní i skutečnost, že její výsledná sazba se odvíjí nejen od základní sazby, kterou stanoví stát, koeficientu velikosti obce a místního koeficientu, ale nově přibyl také inflační koeficient. Graf dokládá podíl obcí na výnosu daně z nemovitých věcí podle velikostních skupin v r. 2023, medián výnosu daně podle velikostních skupin a podíl obcí s podprůměrnou hodnotou výnosu daně na obyvatele podle velikostních skupin. Plný text dostupný z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6976175>

Marie Velflová

Daňové aspekty financování v aktuální judikatuře

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 58-62

Bližší k problematice uznatelnosti výdajů souvisejících s financováním z cizích zdrojů a k rozhodování českých soudů ohledně daňových aspektů tohoto financování. Autorka rozebírá, jak zákon o daních z příjmů definuje "úvěrové finanční nástroje" a "finanční výdaje" (náklady). Věnuje se judikatuře českých soudů k výdajům na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů (přímá a bezprostřední souvislost nákladů se zdanitelnými příjmy), k financování nákupu dceřiné společnosti i k tzv. akvizičnímu financování, které bývá spojeno s fenoménem zneužití práva. Shrnuje, že poplatník se kromě vybraných testů daňové uznatelnosti úroků, resp. finančních výdajů, musí zaměřit především na prokázání přímé a bezprostřední souvislosti financování se zdanitelnými příjmy, tedy na účel financování. - Poznámky.

Jakub Vrkoč, Kateřina Novotná

Daňový odpočet na podporu výzkumu a vývoje

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 63-67

Nepřímá podpora vědy a výzkumu prostřednictvím odpočtu na VaV představuje jeden z klíčových nástrojů motivace podnikatelského sektoru k provádění a rozšiřování vlastních výzkumných aktivit. Sporné otázky z této oblasti jsou často rozhodovány až v rámci soudních řízení a mnohdy překvapivé závěry judikatury posledních let tak dotváří prohlubování právní nejistoty daňových poplatníků. Autoři stručně představují problematiku odpočtu na výzkum a vývoj a dále se zaměřují na několik relevantních rozsudků, které se týkají dvou obsahových náležitostí projektové dokumentace. Jedná se o cíle projektu a způsoby kontroly a hodnocení projektu, jenž jsou v posledních letech vnímány jako nejčastěji rozporované ze strany správce daně. Autoři dále přibližují statistiku uplatňování odpočtu v ČR i obsah novely § 34c zákona o dani z příjmů, v němž došlo s účinností od 1.1.2024 k možnosti prokazovat obsahové náležitosti projektové dokumentace dalšími důkazními prostředky.

Erwan Loquet and Dimitrios Karoutis

Directors' fees : a significant reform of the Luxembourg VAT rules ahead?

Odměňování členů představenstva : čeká Lucembursko významná změna režimu DPH?

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 3, p. 117-120

Autoři v příspěvku vysvětlují rozhodnutí Soudního dvora EU v případě "TP" (C-288/22). Případ se týkal odměňování členů představenstev právnických osob a posuzování těchto odměn pro účely DPH dle lucemburské legislativy. V Lucembursku se taková činnost považovala za samostatnou ekonomickou činnost a podléhala DPH. Dle rozhodnutí SDEU nicméně není lucemburský přístup v souladu s evropskou daňovou legislativou. Autoři vedle samotného rozsudku rozebírají i otázky, které zatím zůstaly otevřené. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Dodatečné daňové přiznání v judikatuře správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 7-8, s. 45-54

Článek se zaměřuje na spory v oblasti podání dodatečného daňového přiznání. Autor představuje a komentuje vybrané rozsudky Nejvyššího správního soudu z let 2023-2024, které se týkají lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání na daň nižší; možnosti podat žalobu proti vlastnímu daňovému přiznání namísto dodatečného přiznání; nemožnosti podat odvolání proti doměřené dani na základě vyhovění výzvě správce daně k podání dodatečného přiznání; řetězení ztrát, dodatečného daňového přiznání a dobré víry. Další rozsudky řešily zápornou odpověď na výzvu k podání dodatečného daňového přiznání a charakter dodatečného přiznání i možnost žalovat nevydání výzvy k podání dodatečného daňového přiznání až v průběhu kontroly – trvajících zásahu.

Rainer Niemann, Silke Rünger, and Peter Schmidt

Does a tax exemption of retained profits strengthen the equity base of firms?

Posiluje osvobození nerozdělených zisků od daně vlastní kapitál podniků?

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 2, p. 193-233

Vyšší vlastní kapitál zvyšuje odolnost podniků v případě krize, cílem daňové politiky proto může být právě zvýšení vlastního kapitálu prostřednictvím vhodně nastavených daňových pobídek. Některé z evropských zemí osvobozují nerozdělený zisk od daně. Autoři v příspěvku zkoumají, zda podobné osvobození v Chorvatsku plní zamýšlený účel. Analyzována jsou data z období 2013-2016. Je zjištěno, že tento nástroj chorvatské firmy využívají, záleží ale na vlastnické struktuře podniku. Autoři dále docházejí k závěru, že nástroj je využíván spíše s cílem ušetřit na daních, firmy neměnily vyplácení dividend. Data z Chorvatska byla v článku porovnávána i s výsledky z jiných zemí, jednou z těchto zemí byla i Česká republika. - Poznámky.

Gonzalo Rincón de Pablo

Does Spain need the tax measures included in the debt-equity bias reduction allowance (DEBRA) directive proposal?

Potřebuje Španělsko daňová opatření zahrnutá v návrhu směrnice DEBRA?

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 4, p. 155-162

Analýza návrhu evropské směrnice, který přináší nižší zvýhodnění dluhového financování oproti vlastnímu kapitálu (DEBRA, debt-equity bias reduction allowance). Cílem směrnice je zatraktivnit investice do vlastního kapitálu; její projednávání je v současnosti dočasně přerušeno. Autor zjišťuje, zda opatření ke snižování nerovného daňového zacházení s dluhy a vlastním kapitálem (omezování odpočtu nákladů financování), obsažená ve stávající španělské právní úpravě, jsou dostatečná. Na základě těchto zjištění komentuje opatření navrhovaná směrnicí DEBRA a zvažuje, zda doporučit jejich užití ve španělské právní úpravě. - Poznámky.

Václav Benda

DPH při prodeji použitého zboží

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 7-8, s. 13-20

Plátcí daně, kteří se zabývají prodejem použitého zboží, mohou využít zvláštní režim pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi podle § 90 zákona o DPH. Za splnění stanovených podmínek je možné aplikovat zvláštní režim zdanění přírážky upravený v čl. 311 až 325 směrnice o DPH č. 2006/112/ES. Autor nejprve vymezuje základní pojmy využívané v § 90 ZDP a dále představuje podmínky, za nichž je možné použít zvláštní režim zdanění přírážky při prodeji použitého zboží. V článku jsou s využitím příkladů vysvětleny základní obecné principy tohoto zvláštního režimu (stanovení základu daně, vývoz použitého zboží, odpočet daně, vykazování prodeje použitého zboží v daňovém přiznání a kontrolním hlášení) a autor upozorňuje i na situace, kdy zvláštní režim aplikovat nelze.

Jan Tecl, Martin Strnad

DPH v e-shopech : one stop shop a prodej služeb a zboží elektronicky

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 7-8, s. 30-32

V r. 2021 došlo ke značnému zjednodušení způsobu odvodu DPH pro podnikatele, kteří dodávají zboží a služby koncovým spotřebitelům v jiných členských státech EU. S účinností od 1.7. byl zaveden zvláštní režim jednoho správního místa (tzv. one-stop-shopu, OSS), který zahrnuje tři zvláštní režimy: režim mimo Unii, režim Unie a dovozní režim. Režimy jednoho správního místa jsou dostupné pro osoby povinné k dani usazené v EU i mimo ni. Osoby povinné k dani usazené v EU mohou využít režim Unie a dovozní režim, zatímco osoby povinné k dani neusazené v EU mohou případně využít všechny tři režimy. V článku je dále rozebráno, proč se OSS stal hojně užívaný zejména ze strany e-shopů. Mezi jeho hlavní výhody patří centrální podání daňového přiznání a platby DPH jedné finanční správě, což zjednodušuje administrativní procesy a snižuje náklady.

Sergio Messina

EU "distance sales of goods imported" and customs duties : mind the "link"

Prodej dovezeného zboží na dálku v EU a cla : dejte pozor na vzájemný vztah

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 3, p. 131-142

Evropská celní legislativa a DPH jsou vzájemně provázané. Evropská komise v květnu 2023 představila návrh reformy Celního kodexu Unie - ten by neměl již fungující vazby mezi celní legislativou a evropskou DPH ovlivnit, mohl by ale vytvořit vazby další. Autor v příspěvku detailně rozebírá různé vazby mezi oběma legislativami. - Poznámky. -- K provázanosti evropské celní legislativy a DPH viz i příspěvek na s. 121-130 ("The interplay between VAT and Customs: liability and deduction").

Francesco De Lillo

A farewell seminar in honour of Wim Wijnen : tax treaties - what are we going to do with them?

Seminář na rozloučenou na počest Wima Wijena : daňové smlouvy - co s nimi?

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 4, p. 131-135

Příspěvek informuje o obsahu semináře, který proběhl v lednu 2024 na půdě IBFD na počest odchodu daňového experta W. Wijena do důchodu. Seminář se týkal budoucnosti daňových smluv, a to z různých pohledů - z pohledu státu, podniků, akademiků a konzultantů, soudů a v neposlední řadě i samotného W. Wijena. - Poznámky.

Luc De Broe

A first Belgian judgment on the interpretation of the term "beneficial owner" in a tax treaty and the EU Interest and Royalties Directive (2003/49)

První belgický rozsudek k výkladu pojmu "skutečný vlastník" v daňové smlouvě a směrnice EU o úrocích a licenčních poplatcích (2003/49)

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 6, p. 241-246

Článek představuje rozsudek belgického soudu v Lovani v případě 21/942/A z října 2023, ve kterém se jednalo o interpretaci pojmu "skutečný vlastník" (beneficial owner) v článku 11 daňové smlouvy uzavřené mezi Belgií a Nizozemím v r. 2001 s ohledem na evropskou směrnici o úrocích a licenčních poplatcích (2003/49/ES). Soud odmítl uznat výjimku na srážkovou daň z úrokových plateb učiněných belgickou firmou vůči holandské dceřině společnosti, jelikož holandská dceřiná společnost nebyla v daném případě konečným vlastníkem úroku. Autor v příspěvku nejprve popisuje, o čem soud rozhodl, a následně rozebírá argumenty, o které se soud opíral. - Poznámky.

Gorka Echevarría Zubeldia

From triangular to quadrangular operations in EU VAT

Od trojstranných ke čtyřstranným operacím u evropské DPH

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 3, p. 101-103

Evropská komise v r. 2019 zveřejnila tzv. vysvětlivky (explanatory notes) k tzv. opatřením rychlé nápravy (quick fixes). Z vysvětlivek vyplývalo, že zjednodušené opatření pro tzv. třístranné transakce (triangular transaction) lze aplikovat i na obchodní operace (řetězové obchody) s více než třemi subjekty. Zjednodušující pravidlo se vztahuje na obchody v řadě, při kterých proběhlo dodání zboží mezi třemi subjekty registrovanými ve třech členských státech EU, přičemž za splnění stanovených podmínek

nemusí prostřední subjekt přiznat daň v členském státě kupujícího. Autor v článku krátce popisuje pravidlo pro třístranné transakce, jehož účelem je omezit administrativní zátěž podniků, a věnuje se i jeho možnému rozšíření na čtyřstranné transakce. - Poznámky.

Ulrich Prinz

Gedanken zur Personengesellschaftsbesteuerung im Jahre 2024

Úvahy ke zdanění osobních společností v roce 2024

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 14, S. 635-640

Příspěvek rekapituluje vybrané významné změny, které do oblasti zdanění osobních společností přinesl německý zákon o modernizaci práva osobních společností (MoPeG; Gesetz zur Modernisierung des Personengesellschaftsrechts). Nahlíží MoPeG jako na „společenskopravní balíček zákonů s možnými daňovými implikacemi“ a uvádí klíčové oblasti, které upravuje pro osobní společnosti. Podrobně rozebírá otázku společného vlastnictví, její odraz v MoPeG a důsledky pro daňové právo (v oblasti daně z příjmů a daně z příjmů právnických osob), věnuje se problematice přeshraničních vlastnických struktur (s důrazem na oddělení pojmů místa sídla společnosti a místa plnění). Zmiňuje další právní změny při opci v § 1a KStG (zákon o dani z příjmů právnických osob) a § 34a EStG (zákon o dani z příjmů). V závěru se zamýšlí nad perspektivami dalšího vývoje. - Poznámky.

Philippe Linseis

Impact of ECJ case law on the harmonization of inheritance and gift taxation in the European Union

Dopad judikatury Soudního dvora EU na harmonizaci daně dědické a darovací v Evropské unii

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 5, p. 189-201

Souhrnná analýza právních a ekonomických dopadů judikatury Soudního dvora EU na daně dědické a darovací v evropských státech. Autor stručně charakterizuje legislativní pravomoc Evropské unie a soudní pravomoci SDEU, poté se věnuje vývoji a současnému stavu harmonizace daně dědické a darovací v EU. Rozebírá otázky základních svobod v kontextu dědické daně a přináší komentovaný přehled klíčových soudních rozhodnutí SDEU, která se týkala dědické daně (zejména případ Avoir Fiscal, C-270/83 a Schumaker, C-279/93), a dalších devatenácti judikátů. Autor zdůrazňuje vytvoření soudržného modelu řešení případů týkajících se daně dědické, i přesto, že oblast přímých daní zůstává v pravomoci členských států. - Poznámky.

Immacolata Guiliano and Lorena Ceresi

Implementation of the global minimum tax in Italy and EU Directive Proposals : does this approach effectively pave the way for the establishment of a more sustainable tax system?

Zavedení globální minimální daně v Itálii a návrhy evropských směrnic : je tento přístup efektivním způsobem pro vytvoření udržitelnějšího daňového systému?

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 4, p. 179-185

Seznámení s transpozicí evropské směrnice o zajištění globální minimální úrovně zdanění do italského daňového systému. Autorky hodnotí očekávaný dopad globální minimální daně z pohledu finančního a také s ohledem na dlouhodobý vývoj italského daňového systému a jeho ekonomické, sociální a environmentální požadavky. V souvislosti s dlouhodobě udržitelným daňovým systémem také zvažují návrhy nových evropských směrnic BEFIT - jednotný soubor pravidel pro určení základu daně skupin společností; směrnice o převodních cenách a směrnice o zdanění sídla (head office tax system, HOT) pro mikro, malé a středně velké podniky. - Poznámky.

Takato Masuda

Japan introduced full VAT liability regime to digital platforms

Japonsko zavedlo režim plné odpovědnosti k DPH u digitálních platform

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 3, p. 104-108

Příspěvek představuje nový japonský režim DPH, který se vztahuje na internetové platformy. Režim byl navržený a posléze schválený v rámci balíčku daňových reforem v únoru/březnu 2024, platit by pak měl od dubna 2025. Dle nového opatření (článku 15-2) jsou osobami povinnými k dani provozovatelé platform namísto dodavatelů. Tzv. režim zdanění platform doporučila Japonsku OECD v r. 2019. - Poznámky.

Tomasz Bathelt and Paula Granell

The legitimacy of tax law in Europe and the United States : comparing decision-making processes in domestic tax law

Legitimita daňového práva v Evropě a Spojených státech : srovnání rozhodovacích procesů v domácí daňové legislativě

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 6, p. 214-222

Autoři v příspěvku srovnávají rozhodovací proces v daňové legislativě USA a vybraných evropských zemí (Rakouska, Belgie, Francie, Německo, Maďarsko, Itálie, Nizozemí, Polsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko). Nejprve jsou uvedeny vybrané znaky legislativních procesů (zákonodárná iniciativa, schvalování daňové legislativy a význam výborů, legislativní zpřesnění, ústavní přezkum), následně pak autoři posuzují, do jaké míry se do legislativního procesu mohou zapojit občané, a to prostřednictvím referend, konzultací či lobbování. Součástí článku jsou i doporučení. - Poznámky.

Martin Gerth, Niklas Hoyer

Leichtes Erbe

Snadné dědictví

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 29, S. 16-23

Mnoho rodin v Německu chce převést majetek, například na své děti. Se správnými strategiemi to lze provést daňově efektivně a bez konfliktů.

Tereza Petrášová, Jana Fuksová

Nejvyšší správní soud se (opět) vyjádřil ke skutečnému vlastníkovi příjmu

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 51-57

Autorky seznamují se soudními případy rozhodovanými Nejvyšším správním soudem v r. 2024, které se týkají problematiky skutečného vlastnictví příjmů. Shodou okolností se v obou zamítnutých kasačních stížnostech řešily platby licenčních poplatků a režimu srážkové daně, který měl být aplikován vůči nerezidentním příjemcům. První případ řešil zamítnutí žádosti o vydání rozhodnutí o osvobození (sub)licenčních poplatků placených ve skupině (č. j. 4 Afs 63/2022-48), druhý se zabýval situací vysílacích práv, rovněž placených v rámci skupiny (č. j. 6 Afs 56/2023-48). Autorky rozebírají okolnosti obou případů, shrnují pozice a argumenty obou stran (daňových subjektů a Finanční správy), vybrané závěry a ukazují směr úvah českých soudů, jak v daném případě nahlízejí na koncept skutečného vlastníka (a na důkazní břemeno k jeho prokázání). - Poznámky.

Vratislav Košťál

Nejvyšší správní soud: Nedělitelnost práva na uplatnění slevy na dani za umístění a na daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 13-14, s. 475-478

Seznámení s rozsudkem Nejvyššího správního soudu z 27.7.2021 č. j. 8 Afs 155/2019-46. Težištěm sporu byla otázka, zda měl žalobce právo na uplatnění slevy na dani za umístění podle § 35ba odst. 1 písm. g) zákona o dani z příjmů a na daňové zvýhodnění na vyživované dítě podle § 35c zmiňovaného zákona ve vztahu k svojí nezletilé dceři, která byla rozhodnutím soudu svěřena do péče její matky. Pro vyřešení otázky byl klíčový výklad pojmu "společně hospodařící domácnost". NSS dospěl k názoru, že dítě může být členem pouze jedné společně hospodařící domácnosti. Zároveň nevyloučil, že podle jiných zákonů může být pojem "společně hospodařící domácnost" vykládán jinak.

Carola Passi and Amedeo Rizzo

The new tax treatment of capital gains arising from the indirect sale of Italian real estate held by non-residents

Nový daňový režim výnosů z kapitálu pocházejících z nepřímého prodeje italských nemovitostí ve vlastnictví nerezidentů

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 2/3, p. 76-83

Autor analyzuje italskou právní úpravu obsaženou v rozpočtovém zákoně pro r. 2023, která se týká zdanění výnosů z kapitálu realizovaných nerezidenty prostřednictvím nepřímého převedení nemovitostí v Itálii (např. v rámci nemovitostních fondů). Cílem nové úpravy je soulad mezi národní právní úpravou a opatřeními vzorové smlouvy OECD o zdanění příjmů a kapitálu z r. 2017 a Mnohostranné daňové

úmluvy (MLI). Autor formuluje kritické připomínky k některým aspektům těchto ustanovení. - Poznámky. -- Viz i další příspěvek o zdanění dividend a kapitálových zisků podle italského práva a GloBE na s. 119-127.

Martin Děrgel

Nová daňová podpora spoření na stáří

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 7-8, s. 2-9

Bližší pohled na daňové aspekty penzijních produktů spoření na stáří se zaměřením na dlouhodobý investiční produkt (DIP). Autor shrnuje formy státem podporovaného dlouhodobého spoření a výhody těchto produktů. Představuje základní pravidla DIP a dále rozebírá možnost uplatnění nezdanitelných částí základu daně za příspěvky účastníka penzijního produktu, osvobození příspěvků zaměstnavatele na penzijní produkty, osvobození penzí a pojistných plnění z penzijních produktů od daně i podmínky daňové podpory produktu spoření na stáří. Autor rovněž přibližuje navrácení daňové podpory při porušení podmínek daňového odpočtu nebo osvobození od daně.

Václav Benda

Oprava výše daně u nedobytných pohledávek

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 7-8, s. 49-54

Bližší k pravidlům pro provádění opravy základu a výše daně v případě nedobytné pohledávky dle zákona o DPH. Autor nejprve vysvětluje základní podmínky, za nichž může plátcem jako věřitel provést opravu základu daně v případě nedobytné pohledávky, a upozorňuje na změny platné od 1.4.2019. Dále představuje pravidla pro případné opravy odpočtu daně ze strany dlužníka, který je plátcem, vůči němuž byla oprava základu daně ze strany věřitele provedena. Návazně popisuje postup dlužníka při snížení odpočtu DPH v souvislosti se zrušením registrace. Problematiku dokresluje příklady z praxe.

Estefanía López Llopis

Past, present and future of the Spanish patent box regime

Minulost, současnost a budoucnost režimu "patent box" ve Španělsku

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 4, p. 131-146

V článku je stručně představen systém daňových pobídek výzkumu a vývoje (R&D) ve Španělsku a preferenční daňový režim "patent boxů", který funguje od r. 2008 a je postupně aktualizován. Patent box umožňuje nižší zdanění příjmů pocházejících z určitých nehmotných aktiv (zejm. licence a patenty). Autorka popisuje vývoj režimu patentových boxů ve Španělsku, jeho pozitivní i negativní aspekty a uvádí údaje o aktuálním využívání tohoto režimu (minimální využití). Zvažuje rovněž vyhlídky tohoto typu daňové pobídky VaV do budoucna. - Poznámky.

Jordan Feinberg

Powering the future: lithium royalty taxation and the renewable energy revolution : a legal and economic comparison of Western Australia and Quebec

Energetika budoucnosti : zdanění licenčních poplatků u lithia a revoluce v oblasti obnovitelných zdrojů : právní a ekonomické srovnání Západní Austrálie a Quebecu

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 4, p. 136-163

Význam lithia ve světové energetice a zejména pro oblast elektromobility je nezpochybnitelný. Rozsáhlý příspěvek srovnává zdanění licenčních poplatků z těžby lithia v Západní Austrálii a v kanadském Quebecu. Nejprve je představena literatura k tématu (proč danit licenční poplatky, definice, srovnávací studie o zdanění těžby), dále se autor věnuje tématu z pohledu ekonomie (elasticita nabídky a poptávky). Poté již představuje a porovnává daňové režimy u zdanění lithia v obou regionech. - Poznámky.

Marta Papis-Almansa and Emilia Teresa Sroka

Questioning the proportionality of the ViDA rules on the platform economy : are we veering off course?

Zpochybnění proporcionality pravidel ViDA vzhledem k ekonomice platformem : vychylujeme se z kurzu?

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 3, p. 109-116

Autorky analyzují návrh Evropské komise "DPH v digitálním věku" (VAT in the Digital Age, ViDA) s ohledem na povinnosti při prodeji prostřednictvím platformem v sektoru ubytovacích a dopravních služeb.

Nejprve jsou představeny hlavní znaky návrhu, následně je hodnoceno, zda byl cíl reformy správně určen a zda jsou navrhovaná opatření adekvátní k dosažení stanovených cílů. Podle autorek režim vytváří nadměrné břemeno pro jednotlivce i podniky a jde zbytečně nad rámec toho, co je potřebné k dosažení cílů. Režim by mohl negativně postihnout ekonomiku platforem a posléze inovace i růst. - Poznámky.

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 30.6.2024

Clo-douane, Sv. 58, (2024) č. 7-8, s. 8-9

Zůstatky na účtech celní správy ČR ke dni 30.6.2024. Celkové zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech CS. Dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Bernhard Frye

Ungereimtheiten bei der Anwendung der Steuerermäßigung des § 12 Abs. 2 Nr. 9 UStG

Nesrovnalosti při aplikaci slevy na dani podle § 12 odst. 2 č. 9 zákona o dani z přidané hodnoty

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 15, S. 557-561

Přehled a rozbor zavádějících formulací a nesrovnalostí v § 12 odst. 2 č. 9 německého zákona o dani z přidané hodnoty, upravující slevy na DPH pro plavecká a léčebná zařízení. Autor stručně shrnuje záměr zákonné normy včetně specifik v kontextu veřejného zdravotnictví a poukazuje na sporné implementace unijního práva (jmenovitě v případě § 12 odst. 2 č. 9 zákona o DPH). V rámci jednotlivostí se pak vypořádává se spornými definicemi pojmů, se zdanění příjmů bezprostředně souvisejících s provozem plaveckých a léčebných zařízení a se současným stavem právní úpravy zdanění odvozených zdravotnických služeb. - Poznámky.

Magdaléna Vyškovská

Vliv daňové rezidence na zdanění příjmů sportovců v České republice. 2. část

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 7-8, s. 4-13

Autorka se zabývá zdaněním příjmů specifické kategorie fyzických osob - sportovců v ČR. V této části poukazuje na zásadní rozdíl v povinnostech při výplatě odměny za sportovní činnost u daňového rezidenta ČR a daňového nerezidenta. Podrobně rozebírá daňové povinnosti sportovce, který je daňovým rezidentem státu, s nímž ČR uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění; povinnosti plátce daně v ČR; lhůtu pro srážku a odvod daně vybírané srážkou u daňových nerezidentů a problematiku podání přiznání k dani z příjmů v ČR. Autorka rovněž zmiňuje téma sociálního a zdravotního pojištění sportovců. Problematika je ilustrována několika praktickými příklady. - Poznámky.

Jirí Nesrovnal, Ondřej Trubač, Karolína Koubková

Zneužití práva - obecné zamyšlení nad aktuální judikaturou ke korunovým dluhopisům : možné přesahy této judikatury

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 33-39

Autoři se podrobněji zabývají vybranými kauzami a návaznými soudními rozhodnutími českých soudů s problematikou korunových dluhopisů a aplikace zneužití práva. Nejprve charakterizují obecná východiska při aplikaci zneužití práva se zaměřením na daňovou uznatelnost úroků z korunových dluhopisů, dále rozebírají konkrétní problémové závěry rozhodnutí NSS k otázce korunových dluhopisů (účel daňové uznatelnosti úroků; financování dluhopisů z mzdových prostředků; převod zubní praxe na společnost). Autoři se domnívají, že zdůvodnění rozsudků v mnoha kauzách jsou z obecného hlediska poměrně nebezpečná a v určitých ohledech i nesprávná. To, že se nejedná o ojedinělý názor, se ukazuje i v rámci diskusí na odborných platformách. - Poznámky. -- K judikatuře o korunových dluhopisech viz také s. 30-32.

Vít Krivánek, Petr Vondraš

Zneužití práva v DPH

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 40-44

Princip zákazu zneužití práva v oblasti daně z přidané hodnoty se objevuje jak v evropské, tak v české judikatuře. Autoři představují a rozebírají několik rozsudků Soudního dvora EU a českých soudů, ve kterých soudy při posuzování konkrétních skutkových okolností dospěly k závěru, že k naplnění

rozhodných kritérií pro aplikaci zákazu zneužití práva došlo (např. případ Halifax C-255/02 a případ osvobozeného prodeje rekreačních domů v Irsku C-251/16). Přibližují rovněž rozdílnosti mezi principem zákazu zneužití práva, disimulovaným jednáním a podvodem na DPH. Autoři uvádějí, že NSS ve svém rozsudku 1 Afs 107/2004-48 vymezil, že zákaz zneužití subjektivních práv představuje materiální korektiv formálního pojmání práva, prostřednictvím kterého se do právního řádu vnáší hledisko spravedlnosti. V závěru poukazují na oblasti DPH, kde by riziko možného posouzení jednání daňových subjektů jako zneužití práva mohlo být správcem daně konstatováno. - Poznámky.

David Jeroušek

Zneužití procesních práv v řízeních při správě daní

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 15-20

Zamyšlení nad podmínkami a úskalími možné aplikace zákazu zneužití procesních práv při správě daní. Zneužití procesního práva směřuje k daňové výhodě vytvořením procesně nepřehledné, multiplikované nebo samoučelné situace, která může vést k neřešení samotného předmětu řízení řádně a včas. Autor se nejprve věnuje vymezení zneužití práva a charakterizuje podmínky, za nichž může dojít ke zneužití práva. Poté se zaměřuje na věcná východiska a právní východiska zneužití procesního práva i na východiska soudní aplikační praxe. Rozebírá rovněž otázky související s vlastní aplikací zneužití procesního práva a jeho význam v řízeních při správě daní. - Poznámky. -- Viz také Jak (ne)aplikovat zneužití práva v daních na s. 21-29.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 29, (2024) č. 7-8

Nová daňová podpora spoření na stáří (s. 2-9); Daňové a účetní aspekty darů a hranice fundraisingu - část I. (s. 10-16); Daňové zvýhodnění na dítě v příkladech (s. 17-23); Důležitost minimální mzdy pro zdravotní pojištění (s. 24-26); Plnění dluhu třetí osobou věřiteli bez souhlasu dlužníka - rozsudek NS sp. zn. 28 Cdo 1217/2023 (s. 27-29); DPH v e-shopech - one stop shop a prodej služeb a zboží elektronicky (s. 30-32); Čtyřicátá novela zákona o účetnictví (s. 3-40); Vedení pokladny a zásoby - průvodce světem účetních směrnic (s. 41-44); Dodatečná daňová přiznání v judikatuře správních soudů (s. 45-54).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2024, č. 17

Letní brigády daňově - práce mladistvých, dohody o provedení práce a změny od r. 2025, dohody o pracovní činnosti, brigády českých rezidentů v zahraničí (s. 1-5); Digitalizace a automatizace finanční účtárny podniků - elektronické daňové doklady a jejich archivace, datová a systémová integrace a reporting (s. 5-6); OSVČ v ČR, zároveň zaměstnanec v Německu - dotazy a odpovědi (s. 7); Zahrnutí úroků z půjček do nedokončené výroby - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2024, č. 18

Cestovní náhrady - dotazy a příklady z praxe (s. 1-5); Jak vysoké jsou daně na Slovensku? (s. 5-6); Daňová rizika tvorby holdingových struktur - daňový podvod, zneužití práva, zastřené právní jednání, transfer pricing (s. 6-7); Časový test vlastnictví - 5, nebo 10 let? - dotazy a odpovědi (s. 8); Sazba DPH u wellness služeb v hotelu - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 16

Majetek vytvořený vlastní činností z pohledu ZDPH (s. 1-5); Kurz u dobropisů - dotazy a odpovědi (s. 5); Sazba DPH při prodeji vlastního obrazu - dotazy a odpovědi (s. 5); Pořádání rekvalifikačních kurzů - dotazy a odpovědi (s. 6); Faktura za masáže z roku 2023 - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Osvobození vývozu od daně - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 17

Aktuální informace z oblasti DPH za 1. pololetí 2024 - novely zákona vstupující v účinnost, metodické informace GŘ, návrhy novel 2025-2027 (s. 1-3); Neziskové organizace a DPH - 1. část (s. 3-5); Sazby

DPH za prodej vstupenek a užití autorských práv - dotazy a odpovědi (s. 5); Dodání zboží na Kypr a DPH - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Služby odborně způsobilé osoby v daňové evidenci a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); Stavební práce a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Katja Heinisch, Christoph Behrens, Jörg Döpke, Alexander Foltas, Ulrich Fritsche, Tim Köhler, Karsten Müller, Johannes Puckelwald, Hannes Reichmayr

The IWH forecasting dashboard : from forecasts to evaluation and comparison

Prognostický informační panel IWH od prognóz k hodnocení a porovnávání

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 244, (2024) No. 3, p. 277-288

Článek představuje novou souhrnnou databázi makroekonomických prognóz z 15 německých a mezinárodních institucí pod názvem IWH Forecasting Dashboard (ForDas). Spravuje jí Institut pro ekonomický výzkum (IWH) v Halle. Databáze poskytuje (na nekomerční bázi) údaje z makroekonomických prognóz vědecké komunitě i široké veřejnosti. Dle mínění autorů jsou ekonomické predikce neuspokojivě hodnoceny prostřednictvím teoretických měřítek, díky této databázi však bude možné testovat predikce napříč prognostickými institucemi a v čase. Mezi zahrnuté instituce patří 6 největších vědeckých ústavů v Německu, instituty související s odbory a zaměstnanci, poradenské instituce a mezinárodní instituce. Databáze je aktualizována kvartálně o nejaktuálnější ekonomická data jednotlivých institucí. - Poznámky.

Paul Beaudry, Chenyu Hou, Franck Portier

Monetary policy when the Phillips curve is quite flat

Monetární politika za předpokladu ploché Phillipsovy křivky

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 1-28

Před pandemií covid-19 byla inflace v mnoha průmyslových zemích pod inflačním cílem a zároveň byly hodnoty nezaměstnanosti na historických minimech (za pomoci expanzivní měnové politiky). Jako nejpravděpodobnější vysvětlení vidí autoři možnost, že Phillipsova křivka je ve skutečnosti plošší, než se předpokládalo. Popisují teoretické důsledky ploché Phillipsovy křivky a zkoumají empirickou konfiguraci parametru. V závěru odkazují na „missing deflation puzzle“ a „missing inflation puzzle“ a na to, jakým způsobem je možné tyto dva jevy objasnit plošší Phillipsovou křivkou. - Poznámky.

Jaromír Beneš, Tomáš Motl, David Vávra

Practical macrofinancial stability analysis : a prototype semistructural model

Praktická analýza makrofinanční stability prototyp semistrukturálního modelu

Finance a úvěr, Vol. 74 (2024), No. 1, p. 2-42

Představení modelu MESS (MacroEconomic Stress Scenario builder) jako makroobezřetnostního rámce, který je určený pro praktickou aplikaci institucemi s rozhodovací pravomocí. Rámec slučuje přehledy akademické literatury o finančních cyklech, interakce mezi reálnou ekonomikou a finančním systémem a makroprudenční strategie. Systém je navržen pro tři hlavní užití: produkce konzistentních scénářů na základě agregovaných dat; provedení dopadové analýzy a analýzy nákladů a přínosů makroobezřetnostních strategií (průběžně i v daném čase); simulaci konkrétních scénářů založených na konkrétních nebo kontrafaktuálních předpokladech. Článek v závěru poukazuje na absenci obecně využitelného a univerzálního modelovacího rámce, který by byl dostatečně všestranný. Podrobně se věnuje možnostem a metodice kalibrace modelu pro využití ve specifických případech. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/1527>

Georgiana Plesa

Regime-dependent effects of uncertainty shocks : a Markov-switching approach for Central Eastern European countries

Dopady šoku nejistoty v závislosti na režimu volatilitity : aplikace Markovových řetězců na země střední a východní Evropy

Finance a úvěr, Vol. 74 (2024), No. 1, p. 105-140

Studie analyzuje asymetrické dopady nejistotných šoků na ekonomiky České republiky, Maďarska, Polska a Rumunska. Při primárním zohlednění měsíčních makroekonomických proměnných používají autoři k ilustraci očekávání investorů na místních finančních trzích indexy Euro Stoxx 50 Volatility Index (VSTOXX) a CLIFS indikátor; k určení dopadů na makroekonomický rámec jsou pak použity hodnoty průmyslového růstu, inflační míry a mezibankovní tříměsíční úrokové sazby. Analýza samotná pak využívá tzv. Markovův přepínací model (MSM, Markov-switching model) v režimech nízké a vysoké volatilitity. Výsledky ukazují, že ačkoli existují důkazy o reakcích na nejistotní šoky v závislosti na režimech volatilitity, jsou buď mírně výraznější při vyšší volatilitě, nebo srovnatelné v obou stavech. V obou Markovových modelech má hospodářské zotavení identický průběh. Zatímco hospodářská produkce a inflace krátkodobě zaznamenají zhoršené hodnoty s rychlým následným zotavením, peněžní politika je v čase stabilnější. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/1530>

Pablo Cuba-Borda, Sanjay R. Singh

Understanding persistent ZLB : theory and assessment

Jak chápat trvalou nulovou spodní hranici úrokových sazeb (ZLB) teorie a vyhodnocení

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 389-416

Studie v jednotném prostředí testuje dvě hypotézy týkající se dlouhodobě nízkých až nulových úrokových sazeb centrální banky. Cílem práce je zjistit, za jakých podmínek platí jaká hypotéza. První hypotéza vysvětluje past likvidity vyvolanou očekáváním deflace. Zde je předpoklad sebenaplňující se deflačního očekávání veřejnosti a již velmi nízkých až nulových úrokových sazeb centrální banky. Druhá hypotéza, hypotéza sekulární stagnace, předpokládá přirozeně negativní úrokovou sazbu, která opět omezuje centrální banku v plnění inflačního cíle. Studie analyticky dokazuje, že v praxi lze jednotlivé hypotézy odlišit díky vztahu mezi růstem produkce a inflací. Tento vztah byl testován na datech z Japonska mezi lety 1998 až 2019. Dle zjištění jsou japonská data konzistentní s hypotézou pasti likvidity způsobenou očekáváním deflace. - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Otmar Issing ; rozhovor vedla Malte Fischer

"Entscheidende Monate für die EU"

"Rozhodující měsíce pro EU"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 30, S. 36-38

Rozhovor s bývalým hlavním ekonomem Evropské centrální banky O. Issingem, ve kterém varuje před dluhovou krizí v Evropě a novou politizací měnové politiky.

Michal Mies

Bank opacity, systemic risk and financial stability

Neprůhlednost bank, systémové riziko a finanční stabilita

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 20 p.

Autor s využitím dat z evropských bank za časové období 2002-2018 zkoumá vliv neprůhlednosti bank na evropskou finanční stabilitu. Je určeno, které indikátory neprůhlednost ovlivňuje, i jak konkrétní regulační opatření přispívají ke zmírnění neprůhlednosti, ke snížení systémového rizika i k podpoře finanční stability. Indikátory neprůhlednosti bank a riskování shrnuje tabulka v příloze č. 1 (Appendix A1). - Poznámky.

By Manuel Amador and Javier Bianchi

Bank runs, fragility, and credit easing

Bankovní runy, křehkost a uvolňování úvěrové regulace

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 7, p. 2073-2110

Autoři představují dynamický model bankovních runů, ve kterém banky obchodují s kapitálem na konkurenčních a likvidních trzích, jsou ale stále zranitelné vůči runům vlivem ztráty důvěry věřitelů. Charakterizovány jsou podmínky, za kterých banka bankrotuje kvůli nepříznivému vývoji cen aktiv nebo kvůli bankovnímu runu a podmínky, za kterých je solventní, likvidní a nadále funguje. Určen je rovněž vývoj cen aktiv a podíl bank, které selhávají v bodě všeobecné rovnováhy. Účinnost uvolnění regulace úvěrů závisí na tom, zda je krize zapříčiněna vývojem cen aktiv nebo bankovním runem. - Poznámky.

Sam Fleming

BoE cuts rates to 5% as easing inflation frees central banks

Díky klesající inflaci snižuje centrální banka Velké Británie úrokovou sazbu na 5%

Financial Times, Vol. 2024, No. 41701 (2.8.2024), p. 1

1.8.2024 snížila Bank of England ve velmi těsném hlasování základní úrokovou sazbu o čtvrt procentního bodu na 5 %. Jedná se o první snížení sazby za čtyři roky. Nicméně guvernér BoE A. Bailey ujišťuje, že tento krok nepředznamenává další snižování sazby v krátkodobém horizontu. Klíčovým je další vývoj inflace ve Velké Británii; ta se v květnu a červnu vrátila k 2% inflačnímu cíli. -- Viz také komentář na s. 18.

Ahmed Kchikeche, Rachid El Fakir, Driss Mafamane

Can conventional monetary policy stimulate bank credit? : evidence from a developing country

Může konvenční měnová politika stimulovat bankovní půjčky? : důkazy z rozvojové země

Statistika, Vol. 61, (2024) No. 2, p. 163-184

Studie na základě údajů z Maroka zkoumá možnosti peněžní politiky centrálních bank stimulovat bankovní půjčky soukromému sektoru. Bankovní půjčky jsou v rozvojových zemích převažující formou úvěru. Pracuje s teoretickým rámcem založeným na půjčkách a z něj vycházejícího analytického rámce, který zkoumá realizaci peněžní politiky. Autoři zjišťují dopad měnové politiky na úvěrovou nabídku a vliv centrální banky na likviditu depozitních certifikátů, úvěrové kanály a růst půjček soukromému sektoru. Na rozdíl od citované dřívější studie (Boughrara, Ghazouani) nenacházejí užší spojení mezi jmenovanými prvky. Blíže se také věnují otázce nedostatečné funkčnosti úvěrových kanálů v Maroku. Plný text dostupný z: Dostupné z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.54>

Cigarettes, coffee and panic : summer madness

Cigarety, káva a panika : letní šílenství

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9409, p. 55-56

K výkyvům na finančních trzích z počátku srpna 2024. Příčiny výkyvů a znepokojení investorů byly trojí: propad očekávání spojených s umělou inteligencí a čipovým průmyslem; měnová politika japonské centrální banky a související výkyvy japonské měny, což ovlivnilo i vývoj akcií; nepředpokládaná čísla z amerického trhu práce (z výsledků vyplývá, že jsou Spojené státy recesi blíže, než se myslelo). Článek diskutuje o tom, zda v brzké budoucnosti hrozí na trzích další podobné turbulence a za jakých okolností by k nim případně mohlo dojít.

Martin Kölling

Crashtest für Japans Wirtschaft : Global Risk

Crashtest japonského hospodářství : globální riziko

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 156 (14.8.2024), S. 10-11

Blíže ke korekci podhodnoceného kurzu jenu a dopadu na mezinárodní finanční trhy. Článek nastiňuje dosavadní stav japonské ekonomiky, kurz jenu ve vztahu k americkému dolaru a k obecněji peněžní politice Fedu, reakci japonských akciových indexů a vliv na budoucí hospodářský vývoj. Japonská centrální banka však hodlá i přes volatilní burzovní reakci pokračovat ve zvyšování úrokových sazeb, ačkoli by se další zvýšení mohlo kvůli nedávným událostem posunout až na roky 2026-2027.

Tamara Petrikova, Kristina Kocisova

Digital payments as an indicator of financial inclusion in Euro Area countries

Digitální platby jako ukazatel finanční inkluze v zemích eurozóny

E+M *Economie and Management = Economics and Management*, Vol. 27, (2024) No. 2, p. 162-182

Studie analyzuje využívání digitálních plateb a zkoumá jednotlivé atributy, které mohou ovlivnit finanční inkluzi jednotlivých zemích eurozóny v r. 2021. Pracuje s údaji databáze World Bank Global Findex. Autorky zjišťují, jaké individuální charakteristiky mají vliv na používání elektronických plateb, zda se jejich využití změnilo v době po pandemii covid-19 a zda je pro zvýšení finanční inkluze (zde vyjádřené digitálními platbami) rozhodující úroveň digitalizace v konkrétní zemi. Ukazuje se, že osobami, které nejčastěji využívají digitální platby, jsou mladé ženy, s vyšším dosaženým vzděláním a vyšším mzdovým ohodnocením. Je zmíněn i pozitivní efekt pandemie covid-19 na celkovou digitalizaci a díky tomu i na elektronické platby. Plný text dostupný z: <https://www.ekonomie-management.cz/archiv/search/detail/2118-digital-payments-as-an-indicator-of-financial-inclusion-in-euro-area-countries/>

James R. Barth, Qinyou Hu, Robin Sickles, Yanfei Sun, Xiaoyu Yu

Direct and indirect impacts of natural disasters on banks : a spatial framework

Přímé a nepřímé dopady přírodních katastrof na banky : prostorový rámec

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 17 p.

Autoři v článku analyzují přímé i nepřímé účinky přírodních katastrof na depozitní sazby bank v USA v časovém období 2008-2017. Osoby postižené katastrofou vybírají vklady a žádají o úvěry na rekonstrukci, banky jsou tedy vedle pojišťoven a státní pomoci dalším významným zdrojem při nápravě škod. Z dřívějších studií vyplynulo, že banky mohou mít tendenci zvyšovat depozitní sazby právě kvůli zvýšené poptávce po financování v souvislosti s přírodní katastrofou. Autoři se zaměřují na depozitní sazby v sítích bankovních poboček, přičemž přímé dopady zachycují, jak zareagovala pobočka v postiženém regionu bez zohlednění reakce ostatních poboček; nepřímý efekt pak zohledňuje reakci všech poboček na místním trhu (v dotčených i nedotčených regionech, avšak sousedících s dotčenými regiony). Závěry jsou v souladu s hypotézou o pozitivním vlivu přírodní katastrofy i místní konkurence na výši sazeb. - Poznámky.

Mary McDougall

Dollar hammered as investors await Powell's route map for Fed rate cuts

Dolar se propadá, zatímco investoři čekají na Powellův plán snížit úrokové sazby

Financial Times, Vol. 2024, No. 41717 (21.8.2024), p. 1

Investoři očekávají vyjádření předsedy Fedu J. Powella, který má přiblížit budoucí vývoj úrokových sazeb pro Spojené státy. Článek dále hovoří o pomalém propadu amerického hospodářství a porovnává sílu dolaru oproti euru nebo jenu.

Çağatay Mirgen, Yusuf Tepeli

Effects of energy consumption on green bond issuance

Vliv spotřeby energie na emise zelených dluhopisů

Statistika, Vol. 104, (2024) No. 2, p. 203-211

Příspěvek zkoumá vztah spotřeby energie a emisí zelených dluhopisů ve 12 vybraných státech (Austrálie, Kanada, Čína, Francie, Německo, Japonsko, Nizozemsko, Nový Zéland, Norsko, Švédsko, Velká Británie, USA) v letech 2014-2021 prostřednictvím analýzy panelových dat. Nachází významnou souvislost mezi spotřebou ropy, ropné břidlice, rašeliny, zemního plynu a obnovitelných zdrojů a produkcí odpadu a spotřebou elektřiny i energie celkově. Nachází lineární vztah mezi udržitelnými zdroji energie a emisemi zelených dluhopisů. Plný text dostupný z: Dostupné z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.18>

Gamze Ozturk Danisman, Amine Tarazi

ESG activity and bank lending during financial crises

Činnosti v oblasti ESG a bankovní úvěry během finančních krizí

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 20 p.

Autoři zkoumají, zda se liší úvěrová aktivita evropských bank během finanční krize dle skóre těchto bank v oblasti ESG. Analyzováno bylo období světové finanční krize (2007-2009) i evropské dluhové

krize (2010-2012). Zohledněn byl vzorek bank, u kterých byly dostupné výsledky v oblasti ESG v letech 2002-2020. Je zjištěno, že u bank s vyšším ESG skóre nedochází k tak výraznému poklesu úvěrové aktivity oproti ostatním bankám. Výsledky jsou dále podrobněji rozebrány (je specifikováno, zejména kterých bank se závěry týkají či který z pilířů ESG je nejpodstatnější). - Poznámky.

Stefan Reccius

Euro-Inflation zieht wieder an : Teuerung

Inflace v eurozóně opět vzrůstá : zdražování

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 147 (1.8.2024), S. 28-29

Podle údajů Eurostatu v červenci meziročně vzrostla inflace v eurozóně o 2,6 %, jádrová inflace zůstala stabilně na 2,9 %. Ceny služeb vzrostly meziměsíčně o 4 % po červnovém 4,1% nárůstu. Stabilizace míry inflace ve stanoveném rozsahu od dvouprocentního cíle je podmínkou pro postupné snižování úrokových sazeb ECB.

Andreas Kröner, Yasmin Osman

EZB fordert von Banken bessere Notfallpläne : Cyberattacken

ECB vyžaduje od bank lepší plány pro případ nouze : kybernetické útoky

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 144 (29.7.2024), S. 30

Pod vedením ECB proběhl za účasti 109 bank zátěžový test kybernetické odolnosti, zkoumající schopnost obnovy provozu a reakce bank na úspěšné narušení jejich systémů. Prevence a obrana proti útokům nebyla předmětem testu. ECB shledala prostor ke zlepšení v udržení obchodních služeb a komunikaci se zákazníky, zpětná vazba byla poskytnuta formou doporučení.

Grzegorz Halaj, Serafin Martinez-Jaramillo, Stefano Battiston

Financial stability through the lens of complex systems

Finanční stabilita z perspektivy komplexního systému

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 71 (April), 7 p.

Článek uvozuje zvláštní číslo, které navazuje na konferenci o finanční stabilitě organizovanou redakcí časopisu ve spolupráci s několika univerzitami a centrálními bankami v listopadu 2021. Do čísla byla zahrnuta čtyři hlavní témata: vzájemná propojenost v rámci finančního systému a šíření šoků; klimatická rizika; analýza opatření a politik směřujících k potlačení systémového rizika; velká data (big data). - Poznámky.

Jan H. Grabbe, Andrius Bielinis, Véronique De Hemmer Gudme, Pierre Goyat

Frankreichs Tibi-Initiative : Vorbild für die WIN-Initiative der Bundesregierung und Chance für den Fondsstandort Deutschland?

Francouzská iniciativa Tibi : vzor pro německou vládní iniciativu WIN a příležitost pro Německo jako sídlo fondu?

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 26, S. 1567-1572

Po vzoru francouzské iniciativy Tibi chce německá vláda mobilizovat více rizikového kapitálu pro růstová odvětví v Německu. To znamená, že se zkoumají i rámcové podmínky v Německu jako místě pro umístění fondů. Iniciativa Tibi ukazuje, že pokud politici akceptují konkurenci mezi umístěními fondů a pracují na rámcových podmínkách, lze ve střednědobém horizontu dosáhnout úspěchu a přilákat kapitál pro růstová odvětví. Německo, které bylo dosud především zemí distribuce fondů, je strukturálně ve srovnatelné situaci jako Francie. Neexistuje tedy žádný důvod, proč by při stejném evropském regulačním rámci měla centra pro shromažďování kapitálu ve Francii investovat nepoměrně více do tříd aktiv, jako jsou PE a VC (private equity a venture kapitál), než v Německu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Asli Demirüç-Kunt, Alvaro Pedraza, Fredy Pulga, Claudia Ruiz-Ortega

Global bank lending under climate policy

Vliv klimatické politiky na bankovní úvěrování ve světě

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 858-901

Článek analyzuje reakci dceřiných společností zahraničních bank na změnu politiky boje proti změnám klimatu ve vnitrostátní politice země, kde působí. Autoři zjišťují, jak globální banky upravují úvěrování prostřednictvím svých poboček při změně klimatické politiky. Používají data z 58 zemí o přísnosti klimatické politiky, účetních rozvahách bank, enviromentálních standardech a o charakteristikách

zúčastněných států. Výsledky ukazují, že v zemích, které zintenzivní svoji klimatickou politiku, dochází u přítomných poboček zahraničních bank, které mají nejvyšší enviromentální preferenci, k zvýšení celkového objemu poskytovaných úvěrů o 5,2 %. Podobný jev lze sledovat u počtu zaměstnanců. Dále zjištění dokládají, že u bank s nízkou enviromentální preferencí nedochází ke snížení objemu úvěrů či počtu zaměstnanců. - Poznámky.

Yasin Kürşat Önder, Sara Restrepo-Tamayo, Maria Alejandra Ruiz-Sanchez, Mauricio Villamizar-Villegas

Government borrowing and crowding out

Vládní půjčky a vytěšňování

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 286-321

Pomocí firem, které mají více bankovních vztahů, autoři zkoumají dopad fiskální expanze na firemní investice. Potvrzují existenci tlumícího efektu na podniky, který způsobuje expanzivní fiskální politika; efekt je silnější v období státní zadluženosti. V závěru autoři konstatují, že zvýšení státního dluhu ovlivňuje dynamiku hospodářské aktivity a vytlačuje soukromé investice. Objem podnikatelských úvěrů je zejména nižší, pokud u bankovních institucí dochází ke zvýšení poměru dluhopisů k celkovým aktivům (bonds-to-assets ratio). - Poznámky.

Great divide

Velké hlasování

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9409, p. 62

O mechanismu rozhodování centrálních bank a způsobu, jakým centrální bankéři svá rozhodnutí poté prezentují veřejnosti. Článek (také s odkazem na odbornou literaturu) hovoří o rozhodování založeném na tzv. individualistickém přístupu (Velká Británie, severské státy) či o rozhodování v rámci kolegiálních výborů (collegiate committee; Evropská centrální banka). U prvního ze způsobů každý člen bankovní rady hlasuje sám za sebe a individuální výsledky hlasování jsou poté prezentovány veřejnosti; u druhého způsobu je snaha dojít ke kolektivnímu rozhodnutí, za kterým stojí všichni členové bankovní rady - výsledky individuálního hlasování se nezveřejňují. Jak příspěvek dále rozebírá, každý ze způsobů má svá pro a proti.

Head-spinning

Závratě

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9410, p. 59

V rozvinutých zemích v posledním roce a půl prudce klesla inflace. Centrální banky začaly snižovat úrokové sazby, i tak se ale zdráhají považovat období vysoké inflace za ukončené. V posledních letech se obávaly především odkotvení inflačních očekávání domácností a souvisejícího "sebenaplňujícího prorocství" (vlivu očekávané inflace na skutečnou). Proč je "cílová rovinka" boje s inflací tak obtížná? Článek se zaměřuje na vnímání inflace ze strany firem - prezentuje zjištění, že podniky a manažeři vnímají inflaci vysoce nepřesně, často zohledňují spíše novinové titulky, než skutečná čísla a trendy. Často také podniky nemají ani základní informace, neznají např. inflační cíl centrální banky. Citovány jsou i závěry nedávných výzkumů k tomuto tématu (mj. autorů z Bank of England či University of California, Berkeley).

Anastasios Drakos, Georgios Moratis

The impact of COVID-19 on sovereign contagion

Dopad nemoci covid-19 na šíření šoků mezi státy

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 11 p.

Autoři v příspěvku s využitím dat z patnácti evropských zemí, které vydávají veřejně obchodovatelné CDS (swapy úvěrového selhání), zkoumají šíření finanční nákazy během pandemie mezi různými zeměmi. Zaměřili se na časové období pokrývající dvě vlny pandemie nemoci covid-19 i evropskou dluhovou krizi. Používají Bayesovskou vektorovou autoregresní metodu. Z možných kanálů, prostřednictvím kterých mohl covid ovlivňovat systémové riziko, byla zkoumána striktnost protiepidemických opatření, nárůst potvrzených denních úmrtí (což vedlo k nutnosti zavádět přísná opatření) a podpurná ekonomická opatření. Podle autorů dosáhla během pandemie covid-19 finanční nákaza mezi státy (sovereign contagion) vyšší úrovně, než během dluhové krize. Ve studii autoři dále zohlednili mj. i vliv kultury. - Poznámky.

Olivier Blanchard ; rozhovor vedli Stefan Reccius, Frank Wiebe

"Ein Inflationsziel von drei Prozent wäre sinnvoller"

"Inflační cíl okolo tří procent by byl smysluplnější"

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 146 (31.7.2024), S. 4-5

Rozhovor s O. Blanchardem, mj. bývalým vrchním ekonomem Mezinárodního měnového fondu. Zabývá se rolí centrálních bank (včetně ECB) při regulaci míry inflace. Blíže se věnuje současnému vnímání problematiky inflace, roli centrální banky nad rámec peněžní politiky, dopadu přechodu ECB na tříprocentní cílovou inflační míru, ale i možným situacím, kdy by se celosvětová inflace mohla vrátit s větší razancí než v současnosti. Dále se zabývá otázkou vlivu finančních trhů na stabilitu rendit státních dluhopisů a stručně se věnuje inflačním faktorům v Japonsku a USA.

Juan J. Cortina, Maria Soledad Martinez Peria, Sergio L. Schmukler, Jasmine Xiao

The internationalization of China's equity markets

Internacionalizace čínských akciových trhů

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 554-610

Popis internacionalizace akciových trhů v Číně se zaměřuje na období po r. 2012. Autoři analyzují dopady internacionalizace a porovnávají výkony čínských firem, které měly přístup k mezinárodním investorům nebo byly přímo napojeny na mezinárodní trhy, s podniky, které tyto přístupy neměly. Autoři zmiňují, že přínosy internacionalizace čínského akciového trhu jsou významné a trvají již několik let. Přínosy rozdělují na úroveň firemní, kde jsou porovnávány s výsledky jiných tamních firem, a na úroveň agregovanou, kde je měřen poměr domácích a zahraničních investorů. - Poznámky.

Nicholas Megaw, Harrier Clarfelt, Madison Darbyshire, George Steer

Investors braced for "regime shift" as volatility comes roaring back

S návratem volatility se investoři připravují na "změnu režimu"

Financial Times, Vol. 2024, No. 41705 (7.8.2024), p. 9

Článek se věnuje možné reakce investorů na nově vydaný Vix index (neboli index strachu), který měří očekávání akciového trhu ohledně volatility. Aktuálně Vix index dosáhl nejvyšších zaznamenaných hodnot od počátku pandemie koronaviru. Dle analytiků to předpovídá náročnější období pro světové akcie a možné krátkodobé utlumení aktivit na kapitálových trzích. V některých případech se investoři kvůli volatilitě stahují i z výdělečného trhu.

Kate Duguid, Harriet Clarfelt

Investors return to bonds as recession fears stalk trading

Kvůli obavám z recese se investoři vrací k dluhopisům

Financial Times, Vol. 2024, No. 41711 (14.8.2024), p. 10

Obavy z vysoké inflace vystřídal strach z recese a Američané začínají své finance investovat do dluhopisů namísto akcií. Dle článku je pro investory rozhodující nedávný výkaz propadu zaměstnanosti v zemi. Největší zisk dluhopisů přišel v den zveřejnění této zprávy, kdy se také prudce propadly akcie. Budoucí vývoj inflace bude zásadní v rozhodování, zda investovat do dluhopisů nebo akcií.

Jak získat hypotéku na majetkové vypořádání

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 6-7, s. 36-37

Hypotéku je možné využít nejen na pořízení nemovitosti, ale také na majetkové vypořádání společného jmění manželů nebo dědictví. V článku je přiblížen postup majetkového vypořádání při rozvodu manželů i u nesezdaného páru s ohledem na financování prostřednictvím hypotéky. Stručně je shrnuto, jak získat hypotéku na majetkové vypořádání, i další možnosti financování.

Martin Kölling

Japan muss Zinswende gelingen

Japonsku se musí povést změna politiky úrokových sazeb

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 158 (16.8.2024), S. 18

Komentář ke změně japonské politiky úrokových sazeb. Bank of Japan po 25 letech zvýšila úrokové sazby, nevhodným načasováním však vyvolala krátkodobou nestabilní situaci na mezinárodních finančních trzích. Autor si všímá souvislosti komunikace centrální banky s reakcí finančních trhů; japonskou situaci srovnává s taktikou snižování úrokových sazeb v USA a poukazuje na synergický vztah mezi peněžní, hospodářskou a fiskální politikou v Japonsku.

Martin Kölling

Japans Notenbank erhöht Zinsen und will Anleihekäufe senken

Japonská centrální banka zvyšuje úrokovou míru a chce snížit nákupy dluhopisů

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 147 (1.8.2024), S. 29

Bank of Japan po 17 letech ukončila politiku negativních úrokových sazeb, které koncem července zvýšila z 0,1 % na 0,25 %. Současně také do prvního kvartálu r. 2026 omezí výkupy státních dluhopisů na 2,9 bilionu jenů měsíčně. Dlouhodobá platnost opatření je podmíněna očekávaným vývojem stagnující ekonomiky.

Miguel Ampudia, Russell Cooper, Julia Le Blanc, Guozhong Zhu

MPC heterogeneity and the dynamic response of consumption to monetary policy

Heterogenita mezního sklonu ke spotřebě a dynamická reakce spotřeby na měnovou politiku

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 343-388

Článek objasňuje, jak finanční rozhodování domácností ovlivňuje dopad změn monetární politiky na agregátní spotřebu. Pro modelový výpočet byla použita mikrodata ze čtyř významných zemí eurozóny (Německo, Francie, Itálie, Španělsko) za období 2008-2010. Analýza zdůrazňuje význam míry účasti domácností na akciových trzích i výběru úpravy portfolia. Autoři zjišťují přítomnost nákladů zapojení do trhů aktiv a nákladů na úpravu portfolia. Model ukazuje distribuci mezního sklonu ke spotřebě (MPC) v jednotlivých zemích v reakci na přechodné příjmové šoky a šoky výnosů z akcií. MPC je obecně vyšší pro domácnosti s nižšími příjmy a nižším vzděláním. - Poznámky.

Luis Felipe Céspedes, Roberto Chang

Optimal foreign reserves and central bank policy under financial stress

Optimální devizové rezervy a politika centrálních bank za finančního stresu

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 230-267

Studie zkoumá akumulaci devizových rezerv a jejich optimální výši v otevřené ekonomice pod finančním stresem. Autoři popisují výhody a nevýhody devizových rezerv v situaci finančního napětí v ekonomice. Dále pomocí modelu analyzují souvislosti mezi akumulací devizových rezerv a politikou likvidity centrální banky v případě, kdy je ekonomika ohrožena finanční krizí způsobenou endogenními faktory. Zjišťují, že optimální výše devizových rezerv záleží na tom, zda centrální banka v době krize půjčuje bankám (zajištění likvidity) nebo podnikům a domácnostem (přímé úvěrování). Ukázalo se, že optimální množství deviz závisí na efektivitě vládních intervencí do ekonomiky a na přesném způsobu zásahu centrální banky. - Poznámky.

Colby Smith

Powell says he is ready to cut rates

Powell řekl, že je připraven snížit úrokovou sazbu

Financial Times, Vol. 2024, No. 41720 (24.8.2024), p. 1

Předseda Federálního rezervního systému USA J. Powell přednesl projev, ve kterém naznačil, že je připraven snížit úrokovou sazbu centrální banky. Příští hlasování Fedu se uskuteční v polovině září, šest týdnů před volbou prezidenta. D. Trump si však nepřeje snížení úrokové sazby před volbami. -- Viz také příspěvek na s. 9.

Jan Urbanec, Aleš Králík

Retail investment package : rozpačité povzbuzení zájmu o investování na cestě ke schválení

Bankovníctví, Sv. 32, (2024) č. 7-8, s. 26-27

Seznámení s legislativním balíčkem Evropské komise k pravidlům na ochranu retailových investorů, tzv. Retail Investment Package/Strategy (RIP/S). Regulace má zvýšit důvěru spotřebitelů ke kapitálovému trhu a vytvořit motivaci i k přeshraničnímu investování. Cílů RIP má být dosaženo prostřednictvím balíčku novel několika sektorových a horizontálních právních předpisů: směrnic UCITS, Solvency II, AIFMD, MiFID II, IDD a nařízení PRIIPs-KID. Dominantní částí byla novelizace MiFID II a IDD, která směřuje k budoucímu sjednocení pojetí regulace sjednávaných retailových investičních služeb. Autoři se podrobněji zabývají projednáváním návrhu legislativního balíčku i různými protinávrhy a shrnují pozici ČR k původnímu návrhu i ke kompromisní upravené verzi. -- Viz také příspěvek v Pojistném obzoru č. 2/2024, s. 8-9.

Dennis Schwarz

Revolut erhält Banklizenz in Großbritannien

Revolut obdržel bankovní licenci ve Velké Británii

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 143 (26.7.2024), S. 25

Neobanka Revolut získala povolení britské PRA (Prudential Regulation Authority) pro bankovní licenci, o kterou zažádala v r. 2021. Revolut v současnosti v Británii působí v roční tzv. "mobilizační fázi" s omezenými možnostmi (mj. s omezenou výší vkladu na klienta). Jedná se o standardní postup, který podle vyjádření Revolutu neovlivní stávajících 9 milionů britských uživatelů. V rámci EU je Revolut držitelem bankovní licence od ledna 2022.

Stefan Reccius

Schlechte Stimmung erhöht Druck auf die EZB Zinssenkung

Špatné rozpoložení zvyšuje tlak na ECB snižování úroků

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 142 (25.7.2024), S. 31

Evropská centrální banka čelí silicímú tlaku bankovního sektoru a firem na snížení úrokových sazeb. ECB má za cíl stabilizovat inflaci ve stanovené míře odchylky od 2% výše do konce r. 2025, v současnosti uvádí inflační míru ve výši 2,5 %. Důvodem pro zachování stávající 3,75% výše hlavní úrokové sazby je mj. růst cen v sektoru služeb (4,1 % meziměsíčně). Zmíněn je protiargument ekonomů Citibank, poukazujících na pokles Indexu nákupních manažerů S&P Global z 50,9 na 50,1 bodu, což je stav, který indikuje stagnaci hospodářského vývoje.

Frank Wiebe, Martin Greive

Schwarzer Montag

Černé pondělí

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 150 (6.8.2024), S. 1, 4-5

Bližšie k celosvětovému propadu burz a finančních trhů začátkem srpna 2024. Po poklesu japonského indexu Nikkei o 12 % (největší ztráta za 37 let) v reakci index Dax poklesl o 2,2 %, americký S&P 500 o 2,7 % a Nasdaq o 3 %. Článek stručně shrnuje vývoj kurzů předních akciových indexů a výnosů z vybraných státních dluhopisů, podrobněji se zabývá příčinami skokového propadu. Příčiny shledává mj. v obavách z recese v USA, které vyvolaly reakci v podobě redukce rizik prodejem akcií. V kombinaci se sníženou likviditou pak došlo k propadu předních akciových kurzů. Autoři poukazují na vliv konjunkturních výhledů USA jako indikátoru dalšího chování mezinárodních finančních trhů, současně ale zmiňují korekční funkci podobných situací, která snižuje kurzy nadhodnocených akcií.

Thomas Gehrig, Maria Chiara Iannino, Stephan Unger

Social responsibility and bank resiliency

Společenská odpovědnost a odolnost bank

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 23 p.

Bankovníctví je odvětví založené na důvěře klientů. Činnosti bank v oblasti společenské odpovědnosti pak podle autorů mohou být chápány jako aktivity vedoucí ke zvýšení důvěry. Autoři v této souvislosti zkoumají vliv společenské odpovědnosti na odolnost bank - do jaké míry tyto aktivity zvyšují odolnost, případně prostřednictvím kterých kanálů a zda se efekt projevuje globálně, nebo pouze regionálně.

Pro měření společenské odpovědnosti použili ratingy od společnosti Thomson Reuters, k měření odolnosti pak byla použita dvě měřítka systémového rizika a dvě měřítka individuálního bankovního rizika. Vliv ESG skóre na odolnost byl v příspěvku potvrzen, zjištěny byly i určité regionální rozdíly mezi EU a USA. - Poznámky.

Kim Ristolainen, Tomi Roukka, Henri Nyberg

A thousand words tell more than just numbers : financial crises and historical headlines

Tisíc slov poví víc než pouhá čísla : finanční krize a historické titulky

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 26 p.

Autoři v příspěvku analyzují rozsáhlý soubor novinových článků z let 1870-2016 z různých zemí s cílem ukázat, že finančním krizím obvykle předchází změna pozornosti tisku vůči některým tématům (změní se frekvence, se kterou se denní tisk věnuje určitým ekonomickým tématům). Zohlednění textové analýzy při může zlepšit schopnost modelů predikovat krizi. - Poznámky.

Mary McDougall, Kate Duguid

Trump's dollar devaluation plan unlikely to prevail, say investors

Trumpův plán na devalvaci měny je nedomyšlený, tvrdí investoři

Financial Times, Vol. 2024, No. 41696 (27.7.2024), p. 13

Článek přibližuje plán prezidentského kandidáta D. Trumpa na nastartování americké ekonomiky a znehodnocení amerického dolaru. Podle investorů je úspěšnost plánu na devalvaci dolaru „krajně nepravděpodobná“, jelikož by efektivnost těchto kroků byla podkopána celní politikou a škrty na daních. Finanční odborníci se shodují, že neexistuje jednoduchý způsob, jakým by prezident USA mohl měnu znehodnotit. „Zásadní problém je, že dolar není nadhodnocený“ dodávají. Ch. Lagardeová, prezidentka Evropské centrální banky, se vyjádřila, že by tyto kroky nutily ECB snížit sazby a znehodnotit euro. Dále článek hovoří o alternativách, které Trump s JD Vancem mají pro oslabení měny.

Martin Pleštil

Zlatá horečka? Nesázejte vše na zlatou kartu! : v investicích je třeba se žlutým kovem zachovat chladnou hlavu

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 6-7, s. 60-61

Komentář k aktuálnímu vývoji ceny zlata a k investičnímu potenciálu zlata jako bezpečného přístavu. Upozorňuje na vysokou volatilitu ceny zlata (mezi lety 2012-2015 se propadlo o 40 %) a vhodnost zlata pro diverzifikaci portfolia. Zmiňuje nevýhody investic do fyzického zlata a představuje také alternativy k vlastnění fyzického zlata. Graf dokládá dynamiku ceny zlata za období 2005-2023. -- Více k ceně zlata viz HN č. 175/2024 (9.9.2024), s. 12.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 32, (2024) č. 7-8

EBA a ESM? Hlavním cílem je posílení bankovní unie a stability systému (s. 10-11); I přes pocit klidu čeká evropské banky mnoho výzev (s. 12-13); Agresivnější reakce centrální banky dává naději v rychlejší stabilizaci inflace - rozhovor s L. Komárkem z ČNB (s. 14-19); Výběr regulatorních novinek za druhé čtvrtletí roku 2024 (s. 20-23); Směrnice CSDDD: výzvy a příležitosti pro bankovní sektor (s. 24); Retail Investment Package - rozpačité povzbuzení zájmu o investování na cestě ke schválení (s. 26-27); Implementaci nové regulace DORA zefektivňuje AI (s. 31); Bankovníctví bez papíru: elektronické podpisy zjednodušují finance (s. 34-35); Revoluce v automobilové dopravě se výrazně dotkne i bank a pojišťoven (s. 36-38); Ziskovost bankovního sektoru dosáhla vrcholu - rozhovor s Angelem Monzonem z EBA (s. 40-43); ESG se stává součástí naší DNA. Nebude to ale zadarmo! (s. 44-45); Bankám se daří, je třeba být ale ve střehu - informace ze Zprávy o finanční stabilitě ČNB (s. 48-49); GSFT - insolvenční řízení se Sberbank CZ bude mít zdárný konec a banky letos odvedou méně (s. 50-51); Slovenské banky sú ziskové a stabilné. Bude to ale tak aj naďalej? (s. 52-54).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Gregory Meyer, Colby Smith

America's faltering consumers

Slábnoucí američtí spotřebitelé

Financial Times, Vol. 2024, No. 41702 (3.8.2024), p. 6

Poprvé od dob pandemie zažívají americké firmy pokles globální poptávky. Finanční ředitel Amazonu uvedl, že spotřebitelské výdaje v Severní Americe „nejsou tak silné, jako tomu bylo v normalizovaném hospodářství“. Dle článku může na vině být mj. vládní podpora, která byla vyplácena za pandemii. Většina ekonomů však věří, že tvrdý náraz americkou ekonomiku nečeká. Autoři dále zmiňují dopad finančního zdraví spotřebitelů na blížící se prezidentské volby, dále odstoupení prezidenta Bidena z kandidatury a mírnou změnu taktiky/rétoriky D. Trumpa, jakožto reakci na změnu demokratického protikandidáta. Fed naznačil, že snížení úrokové sazby by mohlo přijít již v září, což může pomoci spotřebitelům "zpět na nohy".

Richard Milne

Can Sweden deliver a green energy boom

Může Švédsko přinést boom do oblasti zelené energetiky?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41710 (13.8.2024), p. 15

Článek pojednává o množství vyprodukované elektrické energie na severu Švédska, která bývá z většiny nevyužita, a o potenciálu zelené průmyslové revoluce v této oblasti. Věnuje se zejména tamní firmě Northvolt (výrobce baterií) a firmě H2 Green Steel. Spolupřítel těchto firem Herald Mix hodlá z Northvoltu vybudovat evropskou továrnu na baterie, která bude šetrná k životnímu prostředí a konkurenceschopná na mezinárodním trhu. Zastupitelé místních obcí zdůrazňují problematiku množství zahraničních firem, které již sídlí na jejich území, a společenské dopady, jež přítomnost těchto firem má na místní obyvatele a obce. Jsou ovšem optimističtí ohledně možnosti, že by Švédsko mohlo být lídrem evropské obnovitelné energetické politiky.

Delphine Strauss

Economists play down the global recession fears

Dle ekonomů jsou obavy z globální recese zveličené

Financial Times, Vol. 2024, No. 41704 (6.8.2024), p. 4

V článku se ekonomičtí odborníci vyjadřují k přehřáté americké ekonomice a ke způsobům, kterými může tato situace vyústit. Tvrdí, že by se obavy investorů ohledně "tvrdého nárazu" globální ekonomiky mohly naplnit, pokud se centrálním bankám nepodaří omezit dopady možné americké recese. Případné přelítí hospodářské recese do Evropy je dle ekonomů možné. Shodují se ovšem, že spíše než tvrdý náraz, čeká americkou ekonomiku hrbolaté přistání.

Myles McCormick

How long can the "Texas miracle" last?

Jak dlouho ještě vydrží "texaský zázrak"?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41694 (25.7.2024), p. 15

Článek pojednává o tom, jak Texas dokázal přilákat velké firmy sídlící v jiných státech USA nebo v zámoří. Vedení Texasu zvolilo přístup charakteristický nízkými daněmi, slabou regulací a dostatkem kvalifikovaných pracovníků, díky kterému hospodářství rostlo v posledních pěti letech v průměru o 3,1 %. Za touto myšlenkou stojí bývalý texaský guvernér Rick Perry a nynější guvernér Greg Abbott hodlá pokračovat v podobné politice. Navzdory ekonomickému růstu však Texas nemá dobré výsledky např. v nejvyšším dosaženém vzdělání (umísťuje se mezi deseti nejhoršími státy USA), zdravotnictví (nejvyšší procento osob bez zdravotního pojištění), nebo v ukazateli dětské chudoby, kterou trpí 20 % dětí v Texasu. V závěru je poukázáno na způsob, jakým jsou názory velkých firem na vedení Texasu opomíjeny. V poslední době ex-guvernér Rick Perry uznal, že je zde přítomno „trochu více tření mezi vedením Texasu a podnikatelskou komunitou“.

Jörn Petring

Kampfansage an den Westen

Vyhlášení války Západu

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 29, S. 36-37

Komunistická strana Číny vynakládá velké finanční prostředky na prosazení technologické nezávislosti na západních zemích a odkládá strukturální reformy.

António Alfonso, M. Carmen Blanco-Arana

The nexus between economic freedom and economic growth in the least developed countries : an empirical analysis for the period of 2000-2021

Spojitost mezi ekonomickou svobodou a hospodářským růstem v nejméně rozvinutých zemích : empirická analýza pro období 2000-2021

Finance a úvěr, Vol. 74 (2024), No. 2, p. 191-220

Studie se zabývá vztahem mezi svobodou trhu a hospodářským růstem ve 32 nejhudších zemích světa na základě dat Heritage Foundation a World Development Indicators. Vychází ze 12 rozměrů ekonomické svobody, definovaných Heritage Foundation, které ve čtyřech kategoriích specifikují klíčové prvky ekonomické svobody. Patří sem právní stát (vlatnická práva, vládní integrita a efektivita soudnictví), velikost vlády (fiskální faktory, státní výdaje, daňová zátěž), efektivita regulací (svoboda podnikání a práce, peněžní svoboda) a otevřenost trhu (svoboda investic, financí a obchodu). Autoři docházejí k závěru, že první a čtvrtý pilíř (právní stát a otevřenost trhu) má přímý dopad na hospodářský rozvoj, zbývající dva jej naopak ovlivňují minimálně. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/1532>

By Alessandra Fenizia and Raffaele Saggio

Organized crime and economic growth : evidence from municipalities infiltrated by the Mafia

Organizovaný zločin a hospodářský růst : zjištění z italských obcí infiltrovaných mafií

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 7, p. 2171-2200

Autoři analyzují dlouhodobé účinky odvolání vedení obce (city council dismissal, CCD), které je zapojeno do hospodářské kriminality, na hospodářský růst. Zkoumáno bylo celkově 245 případů odvolání z let 1991-2016, ke kterým došlo v Itálii. Identifikovány byly jednoznačně pozitivní výsledky odvolání na hospodářský růst. Zlepšení ekonomických výsledků bylo jednoznačně výsledkem oslabení organizované hospodářské kriminality, nedošlo k němu vlivem jiných okolností souvisejících s odvoláním (zvýšené transfery). - Poznámky.

Julian Heißler

Planification

Plánování

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 34, S. 26-30

V boji o Bílý dům se Donald Trump a Kamala Harrisová snaží zaujmout voliče ekonomickým populismem. Zaměřují se přitom na americké dělníky.

Courtney Weaver, Anastasia Stognei

Russia's consumer spending boom

Výrazný růst spotřebitelských výdajů v Rusku

Financial Times, Vol. 2024, No. 41695 (26.7.2024), p. 19

Článek informuje o aktuální ekonomické situaci v Rusku po vojenském vpádu na Ukrajinu a o nárůstu mezd ruských obyvatelů a s tím souvisejícím spotřebním chováním Rusů. Podle údajů Ruské státní statistické agentury (Rosstat) vzrostla reálná mzda o 14 % a nárůst spotřeby statků a služeb byl 25 %. Ekonomové se shodují, že tento vzestup je podporován vysokými státními výdaji do vojenského průmyslu a investicemi do jiných částí ekonomiky. Článek dále popisuje, jaké sociální skupiny Rusů a kde utrácejí nejvíce. Nejvýraznější změnu pocítili lidé pracující pro armádu, řemeslníci nebo manuální pracovníci. Lidé, kteří vydělávali 250-350 dolarů měsíčně, mohou dnes vydělávat až 1.400 dolarů. Dle Rosstatu množství Rusů, kteří hodnotí svou finanční situaci slovem „dobrá“ je rekordních 13 %, hodnocení slovem „špatná“ vyjádřilo rekordně málo obyvatel. Jako jeden z hlavních důvodů je zmiňován program státem dotovaných hypoték

(„hypotéka pro každého“), který umožňuje čerpat výhodnější půjčku na nové stavby. V závěru je zdůrazněno, že budoucí vývoj ruské ekonomiky závisí velmi silně na vývoji války na Ukrajině.

Alina Bobasu, Lucia Quaglietti, Martino Ricci

Tracking global economic uncertainty : implications for the euro area

Sledování globální ekonomické nejistoty : konsekvence pro eurozónu

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 820-857

Článek se zabývá kvantifikací celosvětové ekonomické nejistoty a jeho dopadem na ekonomiku eurozóny. Autoři navrhnou nové měřítko globální nejistoty, které lze sledovat v čase a vztahovat k výkyvům v reálné ekonomice. Měřítko je očištěno od zvláštních faktorů specifických pro jednu zemi, které by mohly zkreslit finální výsledek; autoři ho použili na makroekonomická data patnácti zemí (velkých obchodních partnerů eurozóny) a na státy eurozóny. Zjištění ukazují, že šoky způsobené globální nejistotou byly v minulosti významnou hybnou silou kolísání ekonomické aktivity v eurozóně. - Poznámky.

Bert Losse, Julia Leonhardt

Wissen lässt sich nicht einsperren

Znalosti nelze uvěznit

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 26, S. 34-35

USA chtějí oddělit Čínu od inovací. Pohled do hospodářské historie ukazuje, že takové ochranné strategie fungují v nejlepším případě jen krátkodobě.

Mehrdad Esfahani, John G. Fernald, Bart Hobijn

World productivity : 1996-2014

Světová produktivita : v letech 1996-2014

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 160-189

Autoři zkoumají celkovou produktivitu výrobních faktorů (TFP) od r. 1996 do r. 2014 prostřednictvím dat z více než 40 států a 36 průmyslových odvětví. Použitím nových metod globálního růstového účetnictví jsou schopni rozložit světové HDP do částí, které jsou poháněny technologiemi, prací, kapitálem, přerozdělováním výrobních faktorů a marží. Z analýzy vyvozují čtyři hlavní závěry: celková světová produktivita je proměnlivá z roku na rok; velkou hnací silou této proměnlivosti je realokace pracovních sil mezi státy, která také zpomaluje růst produktivity; průměrná míra produktivity ve sledovaných zemích a průmyslových odvětvích je poměrně stabilní a méně volatilní než světová TFP; před Velkou recesí byl příspěvek růstu produktivity jednotlivých zemí relativně stabilní, jelikož zpomalení produktivity v rozvinutých zemích bylo vyvážené zvýšením produktivity v rozvíjejících se ekonomikách. - Poznámky.

Informatika. Počítače

Fashionable models

Módní modely

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9409, p. 53-54

Čtvrtý příspěvek ze série článků o umělé inteligenci se zabývá modely, na kterých je umělá inteligence založená. Rozebráno je fungování těchto modelů včetně způsobů, jak se modely dále učí a jak jsou trénovány. Dotýká se rovněž "halucinace" modelů (vymyšlení si věrohodných, ale nesprávných odpovědí, a to včetně citací).

Mining the net

Dolování dat z internetu

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9407 p. 59-60

Druhý příspěvek ze šestidílné série článků o umělé inteligenci se zabývá tím, že vývojářům umělé inteligence již docházejí internetová data využitelná pro další vývoj AI (existence omezení zvaného "data wall"). Omezení by mohlo zásadně zbrzdit další pokroky v rozvoji umělé inteligence. Příspěvek hovoří o různých možnostech, jak se s tímto problémem vypořádat. -- AI se v čísle týká více článků, mj. i příspěvek na s. 22, který na problematiku umělé inteligence nahlíží z pohledu knihy K. Čapka "Válka s mloky".

Oh, the things AI can do

Co dokáže umělá inteligence

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9410, p. 52-53

Pátý článek ze šestidílné série příspěvků o umělé inteligenci se zabývá tím, co dalšího by umělá inteligence mohla ještě umět v budoucnu. Současné modely AI skvěle generují obrázky, texty, aj., už jsou ale méně schopné posoudit, který z vygenerovaných výstupů se nejlépe hodí pro určitou situaci. Logika a odůvodňování pokulhává. Otázkou je, zda pomůže lepší trénink, nebo bude potřeba nasadit jiné modely. Odstranit současné nedostatky AI by mohlo být podstatné např. pro využití v medicíně i vědě. Prozatím je ale lidský zásah nezbytný, umělá inteligence sama o sobě problémy řešit neumí.

Risks and regulations

Rizika a regulace

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9411, p. 59-60

Poslední ze šestidílné série článků o umělé inteligenci řeší její etické a bezpečnostní aspekty a vhodnost regulace. Zatím se liší názory na rizika s AI spojená - část vědců zapojených do vývoje umělé inteligence před časem požadovala zpomalení či dočasné pozastavení vývoje kvůli obavám z využití umělé inteligence k nežádoucím účelům, jiná část veřejnosti pak zdůrazňuje již existující rizika AI (např. diskriminace, šíření dezinformací, porušování ochrany duševního vlastnictví). Otázkou je, jak by případná regulace měla vypadat - jak by měla být široká, zda jsou potřeba speciální zákony a jaké jsou náklady obětované příležitosti z hlediska negativního vlivu na inovace. Článek stručně uvádí přístupy různých zemí, od států Perského zálivu, přes EU, až po Čínu. Zmíněny jsou také tři hlavní iniciativy pro vznik celosvětových pravidel (summitu o bezpečnosti AI; Hiroshima Process; iniciativa řízená OSN). -- K umělé inteligenci viz i příspěvky na s. 64 a 66.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Karin Finkenzeller, Daniel Goffart, Sonja Álvarez, Max Haerder

Aufstieg und Knall der Nationen

Vzestup a pád národů

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 28, S. 16-20

Volby ve Francii předznamenávají zlom v evropské politice: egoismus na prvním místě, konfrontace místo spolupráce. Sobectví namísto integrace, národní mocenské snahy namísto hledání konsensu. Šovinismus evropských populistů otrásá Brusel i Berlínem a představuje riziko pro EU a německé hospodářské zájmy.

Daniel Goffart, Max Haerder, Max Biederbeck, Cordula Tutt

Eurovision

Představa budoucnosti EU

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 25, S. 24-27

Po volbách do Evropského parlamentu a znovuzvolení Ursuly von der Leyenové do čela Evropské komise se Evropská unie musí znovu nalézt, aby nebyla rozdrobena mezi USA a Čínou. Nový vzorec zní: méně zeleně, více konkurence.

Adam Jakubik, Elizabeth Van Heuvelen

Globalization today

Globalizace v dnešní době

Finance & development, Vol. 61, (2024) No. June, p. 8-9

Článek popisuje počátky globalizace, její aktuální stav a možné budoucí scénáře, kterými se potencionálně může celosvětově propojená ekonomika vydat. Autoři popisují pozitivní (růst HDP, větší množství obchodních příležitostí) a negativní (ztráta zaměstnání, ztráta základních surovin) následky, které globalizace měla na jednotlivé části světa. Dle článku by ústup od globalizace přinesl více negativ než pozitiv a je prakticky nerealizovatelný. Autoři zdůrazňují nutnost, zajistit dobře fungující systému globálních obchodních pravidel, jehož základem je Světová obchodní organizace (WTO). Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/06/B2B-Globalization-Today-Adam-Jakubik-and-Elizabeth-Van-Heuvelen>

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Gabriel Felbermayr ; rozhovor vedl Bert Losse
"Notfalls Regeln der WTO brechen"

"V případě potřeby porušit pravidla WTO"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 25, S. 36-37

Rozhovor s rakouským ekonomem G. Felbermayrem, který říká, že po listopadových volbách v USA hrozí světu nová vlna protekcionismu. Evropská unie proto musí reagovat nekonvenčně.

Vladimir Zivkovic, Yassine El Bojaddaini and Frits Pasch

An analysis of the use of fair price lists and other statistical values by EU customs authorities

Analýza použití seznamů spravedlivých cen a dalších statistických cen ze strany celních orgánů EU

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 4, p. 147-154

Autoři rozebírají, zda se dají použít seznamy spravedlivých cen (fair price lists) a další statistické ceny pro odmítnutí deklarovaných převodních hodnot dle procedury specifikované v čl. 140 Prováděcího nařízení k celnímu kodexu EU (Union Customs Code Implementing Regulation). Zvažují užitečnost těchto nástrojů ve světle principů GATT, judikátů Soudního dvora EU (C-291/15, C-187/20, C-599/20, C-770/21) a národní nizozemské judikatury. Dále se věnují zkoumané problematice z pohledu převodních cen, protože přesah mezi celními předpisy a regulací převodních cen v poslední době nabývá na významu. - Poznámky.

odbor 21 GŘC

Celní řízení po vstupu do Evropské unie

Clo-douane, Sv. 58, (2024) č. 7-8, s. 12-16

Zhodnocení celního řízení v ČR, tj. souboru formalit a postupů daných celní legislativou, za posledních dvacet let (od vstupu do EU). Celní informační systémy, sazební zařazení zboží, tzv. kumulace původu. TARIC CZ, kvóty, netarifní opatření. Stručné shrnutí očekávaného vývoje v příštích dvaceti letech.

William Ruto

A consensus is forming for IMF reform

Tvorba konsensu o reformě MMF

Finance & development, Vol. 61, (2024), No. June, p. 42-44

Prezident Keni ve svém článku shrnuje důvody vzniku Mezinárodního měnového fondu, jeho pozměněnou roli po ukončení zlatého standardu i budoucí stanoviska a změny, které se od činnosti MMF očekávají. Na pozadí silného budoucího postavení afrických zemí, které budou do r. 2050 zastupovat 25 % celosvětové pracovní síly, a klimatických hrozeb článek hodnotí systém rozvojové finanční pomoci, zmiňuje praktická problematická místa i jejich potenciální řešení. Mezi klíčové oblasti v agendě MMF autor řadí úvěrové nástroje (Resilience and Sustainability Facility, RSF), zvláštní práva čerpání (Special Drawing Rights, SDRs), dluhové potíže zadlužených států a správní reformy. Autor považuje schopnost MMF provést diskutované změny za rozhodující pro jeho další budoucnost. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/06/A-Consensus-is-Forming-for-IMF-Reform-William-Ruto>

Alin Marius Andries, Alexandra Maria Chiper, Steven Ongena, Nicu Sprincean

External wealth of nations and systemic risk

Vnější bohatství národů a systémové riziko

Journal of financial stability, Vol. 2024, No. 70, 24 p.

Příspěvek se zabývá vnější nerovnováhou a jejím vlivem na systémové riziko. Vnější nerovnováha hrála významnou roli při světové finanční krizi. Nerovnováha běžného účtu platební bilance sice po krizi klesla, mezinárodní investiční pozice (net international investment position, NIIP) nicméně v nerovnováze zůstala. Na vzorku 470 bank ze 49 různě rozvinutých zemí z let 2000-2020 autoři zjišťují, jak banky mohou snížit systémové riziko a které komponenty NIIP jsou nejpodstatnější. Závěry článku mohou být podstatné pro tvůrce opatření, kteří by chtěli posílit odolnost bank vůči šokům. - Poznámky.

Fabio Ghironi, Daisoon Kim, Galip Kamal Ozhan

International economic sanctions and third-country effects

Mezinárodní hospodářské sankce a efekt třetích zemí

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 611-652

Článek zkoumá zahraniční obchod a makroekonomickou dynamiku hospodářských sankcí působících na Rusko, včetně celosvětových dopadů na vzájemně závislém trhu. Zaměřuje se na tři typy sankcí: vůči obchodu s koncovým zbožím, na finanční sankce a na ropné sankce. Použitý model světového hospodářství je kalibrován na sankcionovanou zemi (Rusko), agregát sankcionujících států (EU, UK, USA) a na agregát třetích zemí (Čína, Indie, Turecko). Autoři odvozuji efektivitu použitých hospodářských sankcí na základě chování zemí, které sankce neuplatňují a uskutečňují zahraniční obchod s Ruskem. Analýza ukázala, že pokles blahobytu Ruska je výrazně zmírněn a ztráty zemí ukládajících sankce jsou naopak zesíleny v případě, že třetí země neaplikují sankce. Ty mají z neuplatňování sankcí prospěch. Zjištění vyzdvihují nezbytnost, ale i výzvy, celosvětové koordinace sankčních opatření. - Poznámky.

Kholofelo Kugler

Introduction: Africa in times of global trade and geopolitical upheaval

Úvodník: Afrika v časech světového obchodního a geopolitického otřesu

Global trade and customs journal, Vol. 19, (2024) No. 7-8, p. 444-445

Úvodník k tematickému číslu o Africe v čase světových obchodních a geopolitických otřesů shrnuje obsah jednotlivých příspěvků v čísle. Články se týkají mj. afrických námořních služeb a jejich postavení na vznikajícím jednotném africkém trhu, reakce Afriky na evropskou iniciativu Green Deal, digitální suverenity, vlivu subvencí na obchod v Africe, spolupráce EU a Afriky v pracovníprávní oblasti, integrace Afriky do globálních dodavatelských řetězců, aj. - Poznámky.

By Jiwon Choi, Ilyana Kuziemko, Ebonya Washington, and Gavin Wright

Local economic and political effects of trade deals : evidence from NAFTA

Místní hospodářské a politické účinky obchodních dohod : zjištění z NAFTA

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 6, p. 1540-1575

Autoři ve své studii zkoumají, proč se určité voličské skupiny v USA odklonily od volby Demokratické strany. Zdůrazňují přitom roli Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA) z r. 1994 a související úbytek pracovních míst v některých regionech a oborech. Změny se dotkly především méně vzdělaných mužů bílé pleti. - Poznámky.

Max Haerder, Sonja Álvarez, Daniel Goffart, Leonard Frick, Bert Losse

Sturmwarnung

Výstraha před bouřkou

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 27, S. 14-20

Končí éra volného obchodu, nastává éra soupeření. Konflikty, jako je spor o cla na automobily mezi EU a Čínou, jsou jen začátkem. Dotace, cla a dvoustranné dohody zpomalují globální ekonomiku. Evropě hrozí, že bude rozdracena mezi Čínou a USA.

Podnik a podnikání

By Spencer Y. Kwon, Yueran Ma, and Kaspar Zimmermann

100 years of rising corporate concentration

Sto let růstu koncentrace podnikání

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 7, p. 2111-2140

Autoři v příspěvku analyzují data o amerických podnicích za uplynulých 100 let (1918-2018) a zkoumají, jak se vyvíjí koncentrace v různých odvětvích. Je zjištěno, že před r. 1970 byla koncentrace vysoká ve výrobě a těžbě, po r. 1970 je silnější ve službách a obchodu. Celkově se v uplynulém století americká ekonomika vyznačuje rostoucí koncentrací výroby. - Poznámky.

Gareth Anderson, Ambrogio Cesa-Bianchi

Crossing the credit channel : credit spreads and firm heterogeneity

Překonání úvěrového kanálu : úvěrové rozpětí a heterogenita firem

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 3, p. 417-446

Studie zkoumá, jaký má restriktivní monetární politika dopad na různorodé firmy s ohledem na způsob jejich financování. Finanční páka, poměr vlastního a cizího kapitálu v podniku, je rozhodující pro výši úvěrových nákladů. Zjištění ukazují, že v době restriktivní monetární politiky zažívají firmy s větším poměrem cizího kapitálu k vlastnímu vyšší úvěrové náklady, než firmy s nízkou finanční pákou. Autoři zkoumaly data z oznámení FOCM za období 1999-2017. Přínosem studie je vytvoření databáze s údaji o rozpětích cen firemních dluhopisů a zaměřením na úvěrové spready a jejich dekompozici na rizikovou přírážku a přírážku za nesplácení, namísto jiných podnikových ukazatelů. - Poznámky.

Liuchun Deng, Verena Plümpe, Jens Stegmaier

Robot adoption at German plants

Zavádění robotů v německých závodech

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 244, (2024) No. 3, p. 201-235

Empirická analýza zavádění robotických strojů v německých továrnách na základě mikrodat z let 2014–2018. Autoři poskytují obraz aktuálního využívání robotů v německých průmyslových podnicích, zároveň také modelují optimální prostředí, ve kterém může podnik robotickou techniku zavádět. Předpokládají, že pokračování v tvorbě obdobných momentálních analýz může zmapovat nasazování firemních robotů tak dobře, že bude možné realizovat dlouhodobou predikci vývoje firemní automatizace. Výsledky analýzy ukazují, že: 1) roboti nejsou v německých závodech často používáni, 2) většinový podíl robotů vlastní 5 % nejúspěšnějších firem, 3) k nedávné vlně robotizace významně přispívají podniky, které si poprvé osvojují roboty, 4) firmy, které zavádí roboty, byly již úspěšné i bez nich 5) druhy robotů se velmi liší. - Poznámky.

Martina Smrčková

Směrnice CSDDD: výzvy a příležitosti pro bankovní sektor

Bankovníctví, Sv. 32, (2024) č. 7-8, s. 24

Přehledné seznámení s povinnostmi, které ukládá evropská směrnice č. 2024/1760/EU o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti (Corporate sustainability due diligence directive, CSDDD). Směrnice vstoupila v platnost na konci července 2024 a členské státy mají cca dva roky na implementaci jejich požadavků do vnitrostátních předpisů. CSDDD zavádí dvě hlavní nové povinnosti pro banky - povinnost monitorovat a řídit dopady spojené s lidskými právy a životním prostředím v hodnotovém řetězci v rámci tzv. náležité péče (due diligence) a povinnost implementovat transformační plán pro zmírňování změny klimatu. Směrnice již stanovuje konkrétní požadavky na to, aby banky vyhodnocovaly a minimalizovaly ESG dopady svých dodavatelů, zavedly postupy související s due diligence u dodavatelů a stanovily detailní plány snižování emisí GHG.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Aktuální změny v penzijním spoření : co začne platit od července a jak se daří lednovým novinkám?

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 6-7, s. 48-49

Přehledné shrnutí změn, které přinesl zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, do oblasti důchodového spoření. Jedná se o změnu výše státního příspěvku, ztrátu nároku na státní podporu pro starobní důchodce, přímý převod do doplňkového penzijního spoření a zvýšení maximální hranice daňových odpočtů za produkty na stáří. V článku je také představen nový produkt spoření na stáří - dlouhodobý investiční produkt.

Jan Mertl

Proč studovat a jak koncipovat sociální politiku

Fórum sociální politiky, Sv. 18, (2024) č. 2, s. 8-29

Článek reaguje na současný sociálně-ekonomický vývoj a situaci veřejných financí v ČR. Autor vysvětluje, proč se vyplatí sociální politiku studovat na bázi odborných poznatků o sociálních systémech

a komparace jednotlivých přístupů, resp. teoreticky vymezených modelů sociální politiky založených na typických výchozích ideových předpokladech. To pak umožní odvodit racionální koncepce sociální politiky pro konkrétní zemi a dobu. Autor vymezuje specifika sociální politiky jako vědní disciplíny, provádí rozbor současných ekonomických problémů ve světle teoretických principů sociální politiky a hodnotí roli státu v sociální politice. Rovněž vysvětluje logiku jednotlivých sociálněpolitických opatření. Za ideální aplikační vyústění autor pokládá sociální doktrínu přesahující rámec volebního období, která představuje rámcový konsenzus na dalším směřování země v sociální politice. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/casopis-fsp/>

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 101, (2024) č. 2

Provize, benchmarky a produktové řízení: kam směřuje vývoj legislativních změn EU v oblasti retailových investic - Retailová investiční strategie (RIS) (s. 8-9); Udržitelnost v pojišťovnictví: role taxonomie EU (s. 10-13); S nárokem na náhradu škody se nevyplatí otálet: Nejvyšší soud ke škodě spočívající ve vzniku dluhu a jejímu promlčení - judikát 23 Cdo 1594/2021 (s. 14); Injekce do zdravotnictví: proč ČR potřebuje komerční zdravotní pojištění? (s. 15-18); Pojišťovny mají v zelené transformaci klíčovou roli - rozhovor s A. Brandstetterem z Uniqa Insurance Group (s. 20-22); Riziko nepojištěných hospitalizací (s. 23-25); Češi jsou zvyklí na garance, pojišťovny čeká osvěta - rozhovor s J. Lukáškem ze sekce pojištění osob ČAP (s. 32-33); Přes 1000 sporů s pojišťovnami bez soudů - mimosoudní řešení sporů (s. 36- 37); Dokazování znaleckými posudky stále generuje řadu otázek (s. 40-41).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Kamila Fišerová Ulrichová

Úprava regulace nájemního bydlení má rozhýbat trh

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 6-7, s. 20-21

Informace o vládním návrhu zákona o podpoře bydlení, jehož hlavním cílem je nastavení systémového řešení bytové nouze v České republice. Zájemci o dostupné bydlení, ale také pronajímatelé bytů mohou dle zákona využít speciální podpůrná opatření (finanční příspěvky na správu bytu, systém garancí). Jednou z cest k řešení krize nájemního bydlení má být náprava právní úpravy nájmu, která je vnímána jako nedostatečná. Mezi diskutovanými změnami je zákaz řetězení nájemních smluv, vznik oprávnění pronajímatele vypovědět nájemní smlouvu uzavřenou na neurčito i bez udání důvodu s výpovědní dobou 12, popř. 18 měsíců, změna způsobu navýšení nájemného v případě vynaložení investice pronajímatelem do rekonstrukce. Situaci na trhu by také mělo pomoci zakotvení požadavku na vydávání cenových map nájemného, podle kterých by soudy rozhodovaly spory o jeho výši. -- K aktuálním cenám průměrného nájemného v ČR viz HN č. 148/2024 (1.8.2024), s. 2.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Jan Kollar, Marian Kika, Barbora Mazurova

Decision-making on the job choice in the condition of Slovak households

Rozhodování o volbě zaměstnání v podmínkách slovenských domácností

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 27, (2024) No. 2, p. 16-31

Studie se snaží vyvrátit standardní pohled na rozhodování o volbě zaměstnání jakožto pouze volbu jedince. Dle autorů do tohoto procesu velmi silně promlouvá prostředí domácnosti, ve které jedinec žije. Studie se primárně zaměřuje na slovenské domácnosti. Autoři rozdělují proces nalezení nové práce do čtyř kroků, ve kterých se uvažuje i s celkovou domácností. Jednotlivé kroky nemusí vždy nastat v popsaném chronologickém řazení a někdy se mohou i opakovat. Plný text dostupný z: <https://www.ekonomie-management.cz/archiv/search/detail/2133-decision-making-on-the-job-choice-in-the-condition-of-slovak-households/>

Leonard Knollenborg, Dominik Reintjes, Leonard Frick

Deep learning

Hluboké učení

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 25, S. 16-23

Umělá inteligence ohrožuje profese duševních pracovníků a stává se koučem manažerů a vedoucích pracovníků. Má učení stále smysl - a pokud ano, co přesně potřebujeme vědět? Článek se zabývá otázkou, které obory se v Německu vyplatí studovat a na kterých vysokých školách.

Alena Kaščáková, Miroslava Knapková, Miriam Martinkovičová

Dependent self-employment in Slovakia : opportunity or necessity?

Závislá samostatně výdělečná činnost na Slovensku příležitost, nebo nutnost?

Statistika, Vol. 104, (2024) No. 2, p. 119-134

Autorky se zaměřují na motivaci osob samostatně výdělečně činných na Slovensku, která ovlivňuje volbu tohoto způsobu výdělečné činnosti. Seznamují s výsledky průzkumu z r. 2022 s 306 respondenty (194 samostatných, 112 ekonomicky kodependentních), jenž zjišťoval prvotní motivaci k započetí samostatné výdělečné činnosti, míru spokojenosti s daným stavem a faktory, které ji ovlivňují (kariéerní vyhlídky, výše příjmů, přístup k sociálnímu zabezpečení atd.). Popisují rozdíly v motivaci zcela samostatných a závislých OSVČ. Plný text dostupný z: Dostupné z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.45>

Markus Weron, Claus Dettki

Digitaler Betriebsrat und virtuelle Zusammenarbeit zwischen Arbeitgeber und Gremium : Formvorschriften des Betriebsverfassungsrechts und Digitalisierungsmöglichkeiten in der Zusammenarbeit zwischen den Betriebsparteien

Digitální závodní rada a virtuální spolupráce mezi zaměstnavatelem a výborem : formální požadavky zákona o závodních radách a možnosti digitalizace při spolupráci mezi stranami závodní rady

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 30, S. 1816-1819

Integrace digitálních pracovních a komunikačních nástrojů se pevně usadila v každodenním firemním životě a stala se nepostradatelnou. Ústředními prvky tohoto vývoje jsou osobní výměna prostřednictvím mobilních zařízení, schůzky v rámci telefonických a videokonferencí a výměna dat prostřednictvím digitálních platform. To má vliv i na práci podnikových rad a na spolupráci mezi jednotlivými stranami v podniku. Článek představuje a vysvětluje právní rámec pro práci digitální rady zaměstnanců a spolupráci mezi stranami, včetně formálních požadavků na kolektivní smlouvy. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Enticing the best and the brightest : highly skilled workers

Přilákání nejlepších a nejchytřejších : kvalifikovaní odborníci

The Economist, Vol. 452, (2024) No. 9410, p. 12-15

O migraci vysoce kvalifikovaných pracovníků, benefitech s tím spojených, o opatřeních, která usnadňují jejich migraci, a naopak i o nesmyslných překážkách, které některé státy těmto lidem kladou. Článek informuje o zkušenostech různých zemí i osob, popisuje odlišné přístupy k pracovní migraci a stručně uvádí závěry odborných studií k uvedenému tématu. -- Viz i další příspěvek na s. 7.

Luis Guirola, Laura Hospido, Andrea Weber

Family and career: an analysis across Europe and North America

Rodina a kariéra: analýza ve státech Evropy a Severní Ameriky

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 2, p. 243-257

Mezinárodní srovnání genderových mzdových rozdílů (gender pay gaps) v sedmnácti státech Evropy a Severní Ameriky a dlouhodobého vlivu rodičovství na zaměstnanost a odměňování během celého života mužů a žen. Autoři identifikují nerovnosti v rodině a kariéře a zejména způsoby, jakými rodičovství zapříčiňuje nerovnosti mezi muži a ženami na trhu práce. Studie dokládá velké mezinárodní rozdíly v zaměstnanosti a výši výdělku ve 30 letech věku zkoumaných osob, nicméně v 50 letech se rozdíly ovlivněné mateřstvím a účastí rodičů na trhu práce ve všech státech výrazně snižují. Mzdové rozdíly u žen s dětmi a u bezdětných žen se také smazávají, a to zejména u žen s vyšším vzděláním. Mzdové rozdíly u matek a otců ovšem zůstávají, a dokonce i ženy s vyšším vzděláním nedostihnou v odměňování otce. Výrazně se to projevuje zejména v případě částečných úvazků mladších osob ve Velké Británii, Německu a v Nizozemsku. - Poznámky.

By Bernardus van Doornik, Armando Gomes, David Schoenherr, and Janis Skrastins

Financial access and labor market outcomes : evidence from credit lotteries

Přístup k financím a výsledky na trhu práce : zjištění z tzv. příspěvkových loterií

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 6, p. 1854-1881

Studie zkoumá, do jaké míry se přístup k financím na investice do individuální mobility promítá do formální zaměstnanosti a platů. Využita byla data z Brazílie z tzv. konsorcií (consorcios) - mechanismu financování hmotného majetku, kterého se každoročně účastní více než 6,7 milionů osob. Ve studii byla použita data účastníků, kteří usilují o nákup motocyklu (zamýšlejí tedy investovat do individuální mobility). Ti každý měsíc vkládají příspěvky, přičemž určitý podíl účastníků získá od konsorcia finance na nákup motocyklu. To, kteří z účastníků finance získají, se rozhoduje prostřednictvím loterií. Příspěvky účastníci vkládají do té doby, než finanční částku na nákup motoru získají postupně všichni z účastníků. Výsledky studie potvrzují pozitivní dopady mechanismu na formální zaměstnanost i platy; pořízení motocyklu umožní účastníkům si hledat práci dále od domova. - Poznámky.

Zdeněk Morávek

Fond kulturních a sociálních potřeb od roku 2024

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 7-8, s. 42-48

Zákonem č. 349/2023 Sb. došlo k 1.1.2024 ke zrušení vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. Jedná se o úpravy související se změnami v rozpočtových pravidlech; část úpravy se přesouvá do rozpočtových pravidel a dalších právních předpisů a část se bez náhrady ruší. Článek v souvislosti s konsolidačním balíčkem podrobněji představuje změny v tvorbě a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (FKSP) pro jednotlivé typy subjektů. Nově se má nejméně 50 % z rozpočtového základu přidělu k 1. lednu rozpočtového roku použít na příspěvky na produkty spojení na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob. V článku je vymezeno, co se rozumí produktem spojení na stáří a jaké jsou podmínky daňové podpory těchto produktů.

Pinelopi Koujianou Goldberg

Die griechische Sechstageswoche - ein Vorbote für die EU?

Řecký šestidenní týden - předzvěst pro EU?

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 143 (26.7.2024), S. 18

Řecko v reakci na stárnoucí populaci a odliv pracovních sil po krizi v r. 2010 zavádí možnost šestidenního pracovního týdne pro vybraná odvětví. Komentář se zaměřuje na v evropském kontextu neobvyklý krok, směřující proti opačnému trendu pracovní dobu spíše zkracovat, a nastiňuje alternativní řešení situace. Řešení spatřuje buď ve vyšším důrazu na automatizaci, zvýšení finančního ohodnocení zaměstnanců, zmíněného navýšení produktivity stávajících pracovních sil, nebo v řešení demografické situace kontrolovanou migrací. Za poslední možnost označuje přijetí snížených hospodářských standardů. U příkladů stručně uvádí možná rizika a negativa a hledá paralely mezi problémy, souvisejícími se stárnutím populace, v jiných zemích EU.

James Banks, Richard Blundell, Antoine Bozio, Jonathan Cribb, David Green, James P. Ziliak

Changing labour market and income inequalities in Europe and North America : a parallel

project to the IFS Deaton Review of Inequalities in the 21st century

Změny trhu práce a příjmových nerovností v Evropě a v Severní Americe : souběžný projekt k " IFS Deaton Review of Inequalities" ve 21. století

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 2, p. 111-117

Úvodní příspěvek monotematického čísla zaměřeného na porovnání vývoje na trhu práce a dynamiky příjmových nerovností v sedmnácti vyspělých státech Evropy a Severní Ameriky. Je v něm přiblíženo pozadí tohoto mezinárodního projektu vedeného souběžně se šířeji pojatým IFS Deaton Review of Inequalities. Dále článek obsahuje stručné shrnutí hlavních trendů a zjištění pro Velkou Británii, Kanadu, USA, Irsko, Dánsko, Švédsko, Norsko a Finsko. Zmiňuje také výsledky porovnávání nerovností na trhu práce mezi muži a ženami, vycházející z propojení rodinného a pracovního života, ve všech zkoumaných zemích. - Poznámky.

Jonathan Cribb

Labour market and income inequalities in the United Kingdom, 1968-2021

Trh práce a příjmové nerovnosti ve Spojeném království v období 1968-2021

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 2, p. 131-142

Autor zkoumá trendy ovlivňující nerovnosti na trhu práce u osob v produktivním věku (25-60 let) a příjmové nerovnosti ve Velké Británii v období 1968-2021. Pracuje s mikrodaty z dlouhodobého britského průzkumu, která jsou snadno porovnatelná s údaji z dalších vysokopříjmových zemí Evropy a Severní Ameriky. Věkové omezení zkoumaných osob umožňuje zjistit, jak se nerovnosti přímo přenáší z podmínek trhu práce prostřednictvím čistého příjmu. Analyzovaná data pokrývají také roky ovlivněné pandemií nemoci covid-19, což umožňuje zhodnotit důsledky pandemie pro příjmovou nerovnost z pohledu harmonizovaných dat za posledních 50 let. Výsledky dokládají, že 80. léta 20. století byla v Británii charakterizována růstem nerovností na trhu práce a nerovností disponibilních příjmů. Různé nerovnosti týkající se zaměstnanosti (distribuce odpracovaných hodin, nerovnosti hodinových mezd, nerovnosti příjmů domácností související se zaměstnaností mužů i žen, snižování příjmové nerovnosti v důsledku reformy daňově-dávkového systému) se ve zkoumaném období měnily výrazně odlišným způsobem. - Poznámky. -- Blíže k příjmové nerovnosti v Irsku na s. 143-153 a v USA na s. 155-171.

Karolína Zábojníková

Náklady na pracovní sílu meziročně rostly v celé EU

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 7-8, s. 39

Blížší pohled na hodinové náklady na pracovní sílu v Evropské unii. Aktuálně výraznější mzdová dynamika odráží celkový cenový růst v ekonomice. Meziroční dynamika nákladů na pracovní sílu se v jednotlivých zemích EU v prvním čtvrtletí r. 2024 poměrně dost lišila, nicméně ve všech zemích byl zaznamenán přírůstek. Je u něj patrné výrazné rozdělení na východní a západní část EU; nejvíce se náklady zvýšily v Rumunsku (16,4 %), v Bulharsku (15,8 %) a v Chorvatsku (15,2 %). V ČR vzrostly meziročně o 5,9 %, což byl prakticky stejný přírůstek jako v závěru loňského roku. Graf přináší porovnání hodinových nákladů na pracovní sílu v jednotlivých zemích EU v 1. čtvrtletí 2024.

Claudia Goldin

Nobel lecture : an evolving economic force

Přednáška pronesená v souvislosti s udělením Nobelovy ceny : vyvíjející se ekonomická síla

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 6, p. 1515-1539

Profesorka ekonomie Claudia Goldin, nositelka Nobelovy ceny za ekonomii za r. 2023, v příspěvku, který je revidovanou verzí přednášky pronesené v souvislosti s udělením ceny, shrnuje obsah své dosavadní vědecké a výzkumné činnosti. Goldin se zabývá uplatněním žen na pracovním trhu a souvisejícími tématy (genderová mezera ve výdělcích). - Poznámky.

Dominik Brůha

Osobní příplatek

Mzdová účetní, Sv. 30, (2024) č. 7-8, s. 16-19

V oblasti veřejné sféry mají zaměstnavatelé přirozeně zájem na určité míře diferenciaci výše platu jednotlivých zaměstnanců, a to za účelem individualizace, motivace a ocenění zaměstnanců za kvalitní výkon práce. Motivační složkou platu je primárně osobní příplatek (dle § 131 zákoníku práce), který je nenárokového charakteru. Zaměstnanci přísluší osobní příplatek až na základě individualizovaného rozhodnutí zaměstnavatele o jeho přiznání. V článku jsou přiblíženy předpoklady a podmínky přiznání osobního příplatku, možnosti změny osobního příplatku a stanovení jeho výše. Doplněno příklady.

Michal Vrajík, Tomáš Trojan

Práce přesčas

Mzdová účetní, Sv. 30, (2024) č. 7-8, s. 36-43

Článek přehledně informuje o právní úpravě práce přesčas. Je v něm definována práce přesčas i to, co naopak za práci přesčas považováno není; je přiblížena evidence a "rozvrh" práce přesčas, její posuzování v různých typech pracovní doby a maximální limity. Dále autoři rozebírají ochranu některých skupin zaměstnanců před prací přesčas (dvě úrovně ochrany) a odměňování za práci

přesčas (liši se u odměňování mzdou a u odměňování platem). Zdůrazňují, že pokud zaměstnanec proti vůli zaměstnavatele, příp. bez jeho vědomí, vykonává práci mimo rozvrženou směnu, pak se nejedná o práci přesčas. - Poznámky.

Michal Smejkal, Jakub Halíř

Předčasný starobní důchod a neplatné rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 13-14, s. 447-452

Právní úprava v ČR umožňuje výkon výdělečné činnosti při zachování nároku na tzv. předčasný starobní důchod. Autoři se zabývají předčasným starobním důchodem, jeho schématem a částečně důchodovou formulí (základní a procentní výměra). Za cíl si kladou kritickou analýzu právní úpravy a judikatury týkající se souběhu vzniku nároku na předčasný starobní důchod (resp. i jeho vyplácení) a náhrady mzdy či platu z titulu vadného (neplatného) rozvázání pracovního poměru. Na základě provedené analýzy ověřují, zda účinná právní úprava umožňuje vznik nároku na předčasný starobní důchod a výkon pojištěné výdělečné činnosti. - Poznámky.

Henrike Adamsen, Sonja Álvarez, Tobias Gürtler, Artur Lebedew

Ran an die Arbeit

Do práce!

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 33, S. 26-31

Německé společnosti jako ZF, Conti či Volkswagen ruší desítky tisíc pracovních míst. Článek se zabývá otázkami, zda následuje nyní po nedostatku pracovních sil další vlna nezaměstnanosti a co stojí za boomem propouštění a nedostatkem kvalifikované pracovní síly v Německu.

Peter Foster, Amy Borrett, Anna Gross

The UK skills crisis holding back growth

Kritická situace u kvalifikovaných pracovníků brzdí růst ve Spojeném království

Financial Times, Vol. 2024, No. 41716 (20.8.2024), p. 19

V článku se píše o nedostatku zručných manuálních pracovníků ve Spojeném království a o způsobu, jakým labouristická vláda hodlá tuto potřebu naplnit. Autoři nejprve rozebírají aktuální stav britského odborného školství a rostoucí poptávku mladých lidí učít se řemeslu, namísto univerzitních studií. Vláda v té souvislosti představuje program „Skills England“ který má spojit vysoké školy, nezávislá vzdělávací zařízení, univerzity, místní správu a odborové svazy. V závěru jsou vyjádřeny obavy ohledně financování tohoto projektu.

Gabriel Ehrlich, Joshua Montes

Wage rigidity and employment outcomes : evidence from administrative data

Rigidita mezd a výsledky zaměstnanosti : zjištění z administrativních údajů

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 147-206

Teoretický i empirický pohled na vztah mezi strnulostí mezd a výsledky zaměstnanosti na úrovni podniku (zejména míra propouštění, výpovědí a najímání pracovníku). Empirická analýza byla provedena na vzorku dat o vztahu zaměstnanec-zaměstnavatel v německých podnicích. Odhady naznačují, že mzdová nepružnost zabraňuje ve 27,1 % případů ve snižování nominálních mezd. Model předpovídá, že podnik s rigidnějšími mzdami by měl mít vyšší míru propouštění a nižší míru odchodů a přijímání zaměstnanců. Empirické výsledky jsou konzistentní s predikcemi teoretických modelů. - Poznámky.

Právo

Josef Bejček

Filipika na ochranu ochrany : (antitrustový evergreen v novém rouše?)

Antitrust, Sv. 2024, č. 1, s. 5-11

Veřejné soutěžní právo se tradičně pojí s očekáváním, že bude chránit hospodářskou soutěž a blahobyt spotřebitelů. Autor upozorňuje, že můžeme pozorovat stále silnější tlaky na rozšíření katalogu širších společenských cílů, které by antitrust měl sledovat a podporovat. V polemickém článku podává komentovaný přehled některých aktuálních výzev, kterým antitrustové právo čelí. Rozebírá zejména

oblasti, které se již částečně přenášejí do regulace antitrustu a soutěžní politiky: udržitelnost, údajné genderové aspekty hospodářské soutěže a otázku ochrany soukromí v digitálním věku. - Poznámky.

Markéta Šebestová

K aktuálnímu výkladu pojmu "dědic" ve smyslu § 42 odst. 1 z. o. k.

Ad Notam, Sv. 30, (2024) č. 2, s. 28-31

Autorka seznamuje s usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 24 Cdo 1310/2023, které se zabývá výkladem pojmu "dědic" ve smyslu § 42 odst. 1 zákona o obchodních korporacích (č. 90/2012 Sb.). Rozhodnutí se vyjádřilo k otázce, zda lze za dědice považovat i stát, kterému byl podíl ve společnosti s ručením omezeným vydán v souvislosti se zastavením řízení o pozůstalosti. Judikát má zásadní vliv zejména při specifikaci majetku, který má být při zastavení pozůstalostního řízení v případě, že zůstavitel zanechal majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty, vydán vypraviteli pohřbu (popř. státu, pokud vypravitel pohřbu nesouhlasí s vydáním tohoto majetku). Jednoznačně určuje, že vydán má být podíl na společnosti in natura, nikoliv vypořádací podíl. - Poznámky. -- Viz také Bulletin advokacie č. 7-8/2024, s. 44-46.

Zdeněk Kühn

K zákazu zneužití práva

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 2, s. 7-11

Teoretický pohled na institut zákazu zneužití práva a na jeho obecné zařazení v českém právním řádu. Autor přibližuje pojem zneužití subjektivního práva, kodifikaci zákazu zneužití práva v občanském zákoníku a v daňovém řádu a odlišnosti zneužití práva, obcházení zákona a zastřehného právního jednání. Zvažuje rovněž zneužití práva jako psaný a nepsaný obecný princip právní. - Poznámky. -- Viz také s. 12-14.

Ondřej Preuss

Referendum: zkušenosti, výzvy, rizika

Právník, Sv. 163, (2024) č. 7, s. 697-711

Článek shrnuje zkušenosti s přímou demokracií v českém ústavním systému, a to jak na celostátní, tak na místní úrovni. Zaměřuje se na vývoj snahy prosadit obecné referendum do ústavního pořádku a věnuje se rovněž úpravě místních referend a jejich efektivitě. Autor představuje aktuální návrhy zákona o celostátním referendu, kriticky hodnotí výhody i nevýhody a pojmenovává rizika s přímou demokracií spojená. Uvádí, že pokud by měla přímá demokracie promluvit do ústavního textu, v první řadě by bylo vhodné doplnit úpravu místních referend. Jiné prvky přímé demokracie je potřeba důkladně zvážit, aby nevznikl nefunkční model bez jakékoliv odpovědnosti za vládnutí. - Poznámky.

Denisa Uhrová

Stručná historie darování pro případ smrti

Ad Notam, Sv. 30, (2024) č. 2, s. 10-15

Autorka stručně shrnuje historický vývoj právní úpravy darování pro případ smrti od starověku až po občanský zákoník z r. 1964. Zaměřuje se na pojetí darování mortis causa v římském právu, darování pro případ smrti v českých zemích ve středověku, dále podle všeobecného zákoníku občanského č. 946/1811 Sb. z. s. Zmiňuje rovněž darování pro případ smrti v rámci snahy o kodifikaci občanského práva za první republiky. Krátce upozorňuje na absolutní neplatnost darování pro případ smrti v občanských zákonících z let 1950 a 1964. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Karolína Zábojníková, Jiří Kamenický

Oživení spotřeby domácností pokračovalo

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 7-8, s. 34-35

Česká ekonomika v prvním čtvrtletí r. 2024 mírně rostla, přispělo k tomu pokračující oživení domácí spotřeby. Naopak poměrně hluboce klesla investiční aktivita a růst HDP brzdila i zahraniční poptávka. Ve srovnání s vývojem v EU se dynamika HDP v Česku držela okolo celkového průměru. Došlo k výraznému zpomalení meziročního růstu spotřebitelských cen (na 2,1 %). Grafy dokládají strukturu meziročního růstu spotřebitelských cen za období 2021-2024, příspěvky výdajových složek ke změně HDP a strukturu mezičtvrtletního růstu investic v letech 2019-2024.

Účetnictví

Patricia Menke

Die bilanzielle Abbildung des Ausstiegs aus der Erdgasnutzung bis 2045 : was ist neben der Folgebewertung der Gasnetze zu beachten?

Zohlednění postupného ukončení využívání zemního plynu do roku 2045 : v účetních bilancích co je třeba zohlednit kromě následného ocenění plynových sítí?

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 25, S. 1500-1504

Provozovatelé plynárenských sítí musí zohlednit politické plány na postupné ukončení využívání fosilních paliv a zdůvodnit tuto účetní bilanci svým společenstvem a případně i auditorům. Vzhledem k rozhodnutí Spolkové agentury pro sítě o výběru doby životnosti síťové infrastruktury v rámci imputovaných odpisů je odpisový plán, resp. jeho korekce, také předmětem přípravy obchodní a daňové rozvahy. Článek se zabývá účetními důsledky, které mohou být nezbytné pro správnou prezentaci čistých aktiv, finanční pozice a výsledků hospodaření. Pro komunální podniky by transformace energetiky mohla znamenat finančnímu přetížení. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Hana Březinová

Čtyřicátá novela zákona o účetnictví

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 7-8, s. 33-40

Článek se věnuje novelizaci českého zákona o účetnictví, kterou vyvolala potřeba transpozice změn evropské směrnice č. 2013/34/EU do českých předpisů. Autorka charakterizuje cíle novely a informuje o dosud zveřejněných úpravách směrnice o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků (2013/34/EU). Dále přibližuje podávání zpráv podniků o udržitelnosti dle směrnice č. 2022/2464/EU (CSRD) a jednotlivé fáze podávání zpráv. Představuje také kategorie účetních jednotek a kategorie skupin účetních jednotek, nové limity pro jejich kategorizaci, vymezení pojmů mezních kritérií a úpravu obsahu výroční zprávy. Podrobněji se zaměřuje na povinnost vyhotovovat zprávu o udržitelnosti, konsolidovanou zprávu o udržitelnosti a na zprávu o daních z příjmů. - Poznámky.

Hana Březinová

Klíčové změny nového zákona o účetnictví

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 7-8, s. 4-9

Pohled na návrh nového zákona o účetnictví a jeho zhodnocení. Autorka představuje novinky v oblasti převodu práv a povinností v oblasti účetnictví, při vymezení a kategorizaci účetních jednotek, u měny účetnictví i měny vykazování a u oceňování (přístup k oceňování, oceňovací základny, úprava účetní hodnoty při následném ocenění, následné oceňování reálnou hodnotou). Autorka uvádí, že ministerstvo financí chce v novém zákonu o účetnictví zachytit současný stav měnicího se náhledu na ekonomický vývoj, jeho finanční zobrazení a odraz v účetních i neúčetních informacích. Zdůrazňuje, že nový pojmový aparát a nové definice starého obsahu mohou zkomplikovat porozumění mezi zainteresovanými osobami a nový způsob oceňování výrazně komplikuje ověřování příslušných hodnot.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Účetnictví v praxi

Sv. 28, (2024) č. 7-8

Klíčové změny nového zákona o účetnictví (s. 4-9); Využití spolupráce osob k úspoře na dani a pojistném (s. 10-15); Poměrný nárok na odpočet DPH (s. 16-19); Specifika účetnictví v zemědělství - účetnictví v živočišné výrobě (s. 20-27); Časové rozlišení - v účetní závěrce (s. 28-33); Příjmy společníků v s. r. o. - účetní a daňové hledisko (s. 34-38); Zaniklé dluhy: jak je správně ošetřit v účetnictví a daních? (s. 39-40); Průvodce Koordinačními výbory - 29. část: odvod elektřiny ze slunečního záření; daňový režim výplaty podílu na likvidačním zůstatku v nepeněžní formě; srovnatelnost českého svěřenského fondu a zahraničního trustu (s. 41-44); Účtování o sankcích a následné daňové dopady (s. 45-46); Zdravotní pojištění a opravné přehledy OSVČ (s. 47-48).

Veřejná správa

Jiří Kubík

Co přináší nový stavební zákon

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 3, s. 40-45

Autor, který je odborníkem z praxe stavebně-správního odboru, charakterizuje organizační otázky stavebních úřadů, rychlost povolování staveb v ČR a kriticky hodnotí systém navržený novým stavebním zákonem. Upozorňuje na rizika spuštění nového stavebního zákona k 1.7.2024 a zvažuje, zda lze stavební řízení urychlit. Shrnuje také hmotněprávní problémy nového stavebního zákona, změny v povolování rodinných domů, v apelacích a odvolacím řízení, v projektové dokumentaci a při odstraňování tzv. "černých staveb". Dále se zaměřuje na zrušení závazných stanovisek orgánů územního plánování, správní soudnictví v oblasti stavebního řízení i na spuštění Dopravního a energetického stavebního úřadu.

Martin Vyklický, Lucie Kašpar

Jak řešit žádost o neuveřejnění informace obsahující obchodní tajemství?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 12, (2024) č. 4 (červenec), s. 49-53

V souvislosti s procesem uzavírání smluv po výběru dodavatele na realizaci veřejné zakázky se objevují požadavky na neuveřejnění určitých informací ve smlouvě, která má být uveřejněna v registru smluv nebo na profilu zadavatele, a to z důvodu ochrany obchodního tajemství. Přístup zadavatelů k takovému požadavku se liší. Článek popisuje konkrétní případ žádosti o neuveřejnění údajů ve smlouvě, způsob, jakým byl řešen, i zdůvodnění rozhodnutí. Autoři také seznamují s dalšími přístupy k neuveřejnění informací v souvislosti s obchodním tajemstvím (přistoupení na žádost o neuveřejnění bez dalšího; odmítnutí žádosti o neuveřejnění bez dalšího; posouzení obchodního tajemství na základě dostatku informací).

Karel Zuska

Průvodce veřejnou podporou : veřejná podpora v oblasti bydlení. 1. část

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 3, s. 62-64

Článek se věnuje některým otázkám veřejné podpory v oblasti bydlení v ČR. Autor charakterizuje praktické pojetí veřejné podpory bydlení a zdůrazňuje, že velmi úzce souvisí s celkovým pojetím řešení sociálních záležitostí. Podpora je zpravidla financována z veřejných zdrojů (státní a územní rozpočty), a to zejména formou dotací nebo návratné finanční výpomoci, popř. formou nepeněžitě podpory (např. převod či vložení veřejných pozemků, zřízení práva stavby). U každého projektu bydlení podpořeného z veřejných zdrojů je zapotřebí zajistit, aby nedošlo k poskytnutí nedovolené veřejné podpory. Autor dále identifikuje a představuje dva hlavní režimy veřejné podpory bydlení slučitelné s vnitřním trhem EU (podpora podle čl. 56 GBER a režim SGEI, tj. služba nájemního bydlení se sníženým nájemným). - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 30, (2024) č. 8

Budou muset obce napřesrok rodičům kompenzovat nedostatečné kapacity pro předškolní vzdělávání? (s. 12-13); Jak uvést výši pronájmů obecních bytů do souladu s finanční realitou (s. 14-15); Výdaje obcí dokládají, že municipality zbytečně šetří na svém rozvoji (s. 16-18); Elektromobilita a další alternativní pohony: právní výzvy a příležitosti v oblasti územní samosprávy (s. 19-21); Služební elektromobil pod lupou (s. 24); Faktory přirozeného zájmu domácností o elektromobilitu (s. 25); Pozor na bezpečnost IT v létě, riziko "průsvihů" roste (s. 34); Zavedení variabilní zálohy na základě velikosti nápojových obalů by podpořilo používání ekologičtějších obalů (s. 37); Podpora implementace koordinovaného přístupu v systému poskytování sociální ochrany v ČR: Principy koordinované péče: co je důležitější pro její kvalitu? (1. část) (s. 38); Při řešení energetické chudoby nezapomínejme na rozvoj energetické gramotnosti (s. 40); Jak některé obce hospodaří s vodou (s. 44-45); Slušné chování jako povinnost úředníka s možností výpovědi? Samozřejmě! (s. 48); Je klíčové, aby pověřenec pro ochranu osobních údajů znal prostředí správce osobně (s. 49).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 30, (2024) č. 9**

Vyslyší vláda a zákonodárci návrhy na úpravy RUD obcí?: státní rozpočet by změny nepocítil a příliš by neměla utrpět ani čtyři největší města (s. 12-16); Krajské samosprávy spoří a spoří (s. 22); Nejen kolem Prahy hrozí přetížení železnice. Pomoci mají nové tratě (s. 24); Klíč k dostupnému bydlení drží ve svých rukách města a obce (s. 25-28); Jak nová směrnice z EU zasáhne firmy - NIS2 (s. 36); Energetický plán pro města a obce - SECAP (s. 39); Podpora implementace koordinovaného přístupu v systému poskytování sociální ochrany v ČR: 2. část (s. 42-43); Podporu bydlení zakotvenou legislativně by uvítala většina veřejnosti - návrh zákona o poskytování některých opatření v podpoře bydlení (s. 46-47); Veřejné zakázky a uzavírání smluv (1) (s. 51-53); Zneužití práva na informace podle GDPR? I to je možné (s. 53).

Veřejná správa**Sv. 35, (2024) č. 8**

Cestovní ruch je v České republice na vzestupu - téma čísla (s. 4-5); Recept na udržitelnou turistiku (s. 8-10); Za obnovou památek stojí mnohdy velké úsilí místních (s. 11-12); František Reismüller: V boji proti overturismu spolupracujeme s obcemi, kraji a dalšími partnery (s. 14-17), Klíč k dobrému životu v obcích: Kvalitní podmínky (s. 20-23); Sdílení kompetencí urychluje digitalizaci (s. 24-26); Nové koeficienty pro odměňování neuvolněných radních od začátku července (s. 27); Může obec zakázat vyhláškou zalévání pitnou vodou a napouštění bazénů? (s. 30); Praktické rady pro starosty: Vše do kapsy a na nástěnce (s. 31); Udržitelný cestovní ruch je zásadní (s. 32-33); Přehledně z EU: Maďarsko v čele Evropy (s. 34-35); Chyby obcí při správě nemovitého majetku (s. 36-37); Digitální Česko na dosah ruky (1.): Důležité je plnění zákona o právu na digitální služby (s. 38-39); Nové cesty ke zlepšení podmínek práce v sociálně-právní ochraně dětí (s. 40).

Veřejné finance. Rozpočet

Věra Kameníčková

Bude se dlouho spořit, nebo investovat?

Obec & finance, Sv. 29, (2024)

Stručné shrnutí výsledků zprávy o hospodaření obcí a krajů v České republice za první třetinu r. 2024 ukazuje, že příjmy se meziročně zvedly 8x rychleji než výdaje a saldo jejich rozpočtů se více než zdvojnásobilo. Zvýšil se objem peněz, které mají samosprávy na bankovních účtech, a v případě obcí byl jejich růst značný, přičemž jejich dluh se naopak snížil. V článku jsou přiblíženy rozpočtové příjmy územních samospráv, jejich celkové výdaje se zaměřením na kapitálové výdaje a tři zdroje jejich financování, daňové příjmy a úspory obcí i krajů. Autorka zdůrazňuje, že územní samosprávy se spíše než na rozvoj infrastruktury a zlepšování životních podmínek obyvatel na svém území, soustředí na vylepšování salda veřejných rozpočtů. Plný text dostupný z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6981097>

Věra Kameníčková

Dospěje někdy územní samospráva k vyrovnanému rozpočtu?

Obec & finance, Sv. 29, (2024)

Rozpočet územní samosprávy, kam se řadí rozpočty obcí a krajů, vykazuje setrvale již řadu let přebytek. Míra úspor územních samospráv, daná poměrem jejich vkladů k příjmům, se mezi r. 2020 a 2024 zvýšila o šest procentních bodů na 57 %. Autorka podrobněji analyzuje hospodaření obcí a krajů za prvních pět měsíců r. 2024, zaměřuje se zejména na daňové příjmy, provozní saldo a celkové výdaje. Uvádí, že rozpočet územní samosprávy skončil v daném období opět přebytkem, a to ještě vyšším než v předchozích dvou letech. Graf přináší porovnání příjmů a výdajů územních rozpočtů i kapitálových výdajů a tří zdrojů jejich financování ke konci května v letech 2022-2024. -- K tématu viz také Moderní obec č. 9/2024, s. 22. Plný text dostupný z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6985520>

Marcos Chamon, Erik Klok, Vimal Thakoor, Jeromin Zettelmeyer

An economic analysis of debt-for-climate swaps

Ekonomická analýza směny dluhu za investice do životního prostředí

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 918-939

Studie zkoumá hospodářský projekt „Debt-for-Climate Swaps“, tedy jistou formu úlevy na dluhu výměnou za opatření klimatické politiky ze strany zadlužené země. Fiskální podpora zelených investic mezi dvěma nebo více státy již v minulosti existovala, jak je v článku ovšem zdůrazněno, není mezi vládami jednotlivých zemí o tento způsob investování zájem. Autoři zjišťují, zda a za jakých přesných podmínek je tento způsob investování do boje s klimatickou změnou v rozvojových zemích žádoucí ze stran států. Porovnávají také "debt-for-climate swaps" s alternativními způsoby snižování dluhu a odvozují podrobné výsledky. - Poznámky.

Julia del Amo Valor, Marcos Martín Mateos, Diego Martínez López, and Javier J. Pérez

The European fiscal rules and their complexity : a systematic discussion

Evropská fiskální pravidla a jejich složitost : systematická diskuze

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 2, p. 234-258

Rada Evropské unie schválila na konci prosince 2023 nový rámec pro správu ekonomických záležitostí (Economic Governance Framework). Článek prostřednictvím analýzy 200 odborných příspěvků z let 1997-2002 zkoumá, zda jsou nová evropská pravidla příliš složitá, či nikoli. Zkoumány jsou tři aspekty: nastavení rámce, compliance (dodržování předpisů) a vymáhání. Podle autorů dochází ke zjednodušení nastavení rámce, u zbývajících dvou aspektů (dodržování předpisů, vymáhání) však nejsou přínosy pravidel z hlediska zjednodušení až tak jasné. - Poznámky.

Michele Andreolli, Hélène Rey

Fiscal consequences of missing an inflation target

Fiskální důsledky nesplnění inflačního cíle

IMF Economic Review, Vol. 72, (2024) No. 2, p. 701-772

Spojení mezi heterogenními fiskálními politikami suverénních států a společnou měnovou politikou Evropské centrální banky je klíčovým aspektem fungování eurozóny. Autoři kvantifikují vybraný rozměr tohoto spojení: vliv nesplnění inflačního cíle na dluhovou zátěž států eurozóny. Zdůrazňují důležitost struktury splatnosti státního dluhu a inflačních očekávání. Autoři zjišťují, že v prostředí, kde důvěryhodná centrální banka po řadu let podhodnocuje inflační cíl, dochází k velkým rozdílům dluhové dynamiky. Pro nacenění státních dluhopisů s dlouhodobější splatností se totiž využívají hodnoty inflačních očekávání blízkých se inflačnímu cíli. Míjení inflačního cíle ze strany ECB má rozdílně velké důsledky pro státy eurozóny. - Poznámky.

Jaromír Baxa, Adam Geršl, Josef Švéda

Fiscal consolidation under market's scrutiny : how government communication affects bond yields

Fiskální konsolidace pod drobnohledem trhu jak komunikace vlády ovlivňuje výnosy z dluhopisů

Finance a úvěr, Vol. 74 (2024), No. 2, p. 221-254

Článek vyhodnocuje krátkodobé výkyvy výnosů státních dluhopisů na finančních trzích v souvislosti s veřejnými prohlášeními předsedů vlád a ministrů financí vybraných evropských zemí v letech 2000-2019. Vymezený časový úsek je rozdělen do tří podčástí: stabilní období před krizí v r. 2009 (2000-2009), evropská dluhová krize (2009-2012) a pokrizové období zotavení (2012-2019). Zkoumány jsou případy zemí z jižní části EU (Řecko, Itálie, Portugalsko, Španělsko), Irsko a nových členských zemí (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Slovensko) a zemí evropského "jádra" (Francie, Nizozemsko), resp. komunikace uvedených státních představitelů ve zprávách agentury Reuters. Německo slouží jako srovnávací kritérium. Studie shledává komunikaci fiskální politiky významným faktorem, který ovlivňuje veřejné mínění ohledně rozpočtové stability, a tím i spready státních dluhopisů. Zjišťuje přímou souvislost mezi "jestřábí" komunikací, akcentující rozpočtovou zodpovědnost, a snížením spreadu. Reakce trhu se staly výrazně citlivějšími během krize 2009-2012, v následujícím období tento efekt slábne, zůstává však statisticky významným. Studie zahrnuje výběrový přehled publikovaných výzkumů k tématu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://journal.fsv.cuni.cz/mag/article/show/id/1533>

Pierre Heumann

Fitch stuft Israels Bonität herab

Fitch snižuje bonitu Izraele

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 156 (14.8.2024), S. 8

Agentura Fitch snížila rating Izraele z A+ na A s negativním výhledem. V návaznosti na to snížily rating i agentury Moody's a S&P. Příčinou je bezpečnostní situace (konflikt v Gaze a hrozící konfrontace s Íránem a Hizballáhem), která mj. zvyšuje rizikovitost izraelských dluhopisů. S&P nepředpokládá ukončení konfliktů během r. 2025.

David Cronin and Niall McInerney

Institutional quality and official budgetary forecast performance in EU member states

Institucionální kvalita a výsledky oficiálních rozpočtových prognóz v členských státech EU

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 2, p. 165-192

Účelem střednědobých rozpočtových rámců v členských zemích EU je zlepšení ekonomických prognóz. Autoři v příspěvku analyzují, zda tyto rámce skutečně přispívají ke zlepšení prognóz hospodářského růstu a rozpočtového schodku. Použita byla data z let 2008-2019 a regresní metoda. Je zjištěno, že střednědobý rámec skutečně zabráňuje nadměrně optimistickým prognózám (nadměrný optimismus se objevuje např. v určitých fázích hospodářského cyklu nebo při spuštění EDP, tj. procedury při nadměrném deficitu). - Poznámky.

Mark Aguiar

The poisoned chalice of debt

Otrávený pohár zadlužení

Finance & development, Vol. 61, (2024) No. June, p. 58-62

Autor hodnotí efektivní využívání státních půjček (zadlužení státu) na rozvíjejících se trzích a rozvojových ekonomikách a zda jsou pro země přes nově vzniklé státní dluhy půjčky stále vhodné. V článku je popsáno využívání zadlužení státu dle ekonomických teorií a ty jsou porovnány s praktickými daty, která ukazují, že státní zadlužení vytěsňuje investice a snižuje růst. Autor si ovšem také uvědomuje, že kulturní nebo historické rozdíly jednotlivých zemí hrají velkou roli v politice státního zadlužení. Nadále hodnotí článek, zda by se země, jejichž data byla použita v analýze, měli lépe, kdyby stát neměl vůbec přístup k půjčkám. Výsledkem tohoto zkoumání je, že přístup státu ke globálním kapitálovým trhům v rozvíjejících se ekonomikách je kontraproduktivní. Plný text dostupný z: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2024/06/The-Poisoned-Chalice-of-Debt-Mark-Aguiar>

Martin Dítě, Aneta Jirešová

Strukturální fondy v letech 2021-2027 : jaké výzvy nás čekají?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 12, (2024) č. 4 (červenec), s. 58-60

Článek nejprve stručně informuje o čerpání finančních prostředků politiky soudržnosti a strukturálních fondů pro programové období 2014-2020 Českou republikou. Dále přibližuje situaci žádostí o podporu ze strukturálních fondů na období 2021 až 2027; ke konci února 2024 bylo zaregistrováno téměř 26 tisíc projektů s žádostí o podporu ve výši 367,7 mld. Kč, což představuje 70,3 % celkové alokace evropských prostředků. Autoři rovněž představují aktualizaci Národního plánu obnovy, který má nyní také za úkol pomoci s energetickou transformací. Tabulky ukazují čerpání prostředků v dotačním období 2014-2020 a 2021-2027 dle jednotlivých programů.

Jan Hildebrand, Julian Olk

Zweifel an der Ukraine-Militärhilfe : Haushalt

Pochybnosti o vojenské podpoře Ukrajiny : rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 159 (19.8.2024), S. 4-5

Spolková vláda v současnosti v rámci návrhu rozpočtu na r. 2025 plánuje na finanční podporu Ukrajiny částku čtyři miliardy eur oproti letošním 7,5 miliardám. Jedná se o položku vyhrazenou ve státním rozpočtu, nikoli o celkový objem pomoci Ukrajině. Nicméně ministr zahraničí M. Roth upozorňuje na nešťastný dojem, který tato situace může budít. Německá vláda neplánuje pomoc ukončovat a rozdíl ve výši vyhrazených prostředků bude financován z výnosů ze zmrazených ruských aktiv a majetků, namísto zdrojů čistě ze spolkového rozpočtu.

Zemědělství

Susannah Savage, Alice Hancock, Michael Pooler

The global power of Big Agriculture

Globální síla velkých zemědělských korporací

Financial Times, Vol. 2024, No. 41718 (22.8.2024), p. 15

Článek se věnuje zemědělskému sektoru ve vyspělých a rozvojových zemích a jeho aktérům, především lobbistům, nadnárodním korporacím a zemědělcům samotným. Je nastíněn vliv, který mají farmářské lobbistické skupiny na politické představitele. Autoři také popisují konflikt mezi klimatickou politikou a zájmy farmářů a nabízejí argumenty pro oba úhly pohledu. V té souvislosti představují pojem "ukradených" farmářských protestů, kdy dle některých názorů byly skutečné požadavky farmářů vystrnaděny zájmy největších zemědělských korporací.

Životní úroveň

Bert Rürup

Altersarmut zielgenau bekämpfen

Cíleně bojovat se starobní chudobou

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 153 (9.8.2024), S. 23

Komentář poukazuje na nedostatky současného německého důchodového systému a na možné důsledky z toho plynoucí. Ve srovnání se zeměmi OECD je německý systém nedostatečně orientován na cílenou prevenci chudoby ve věku pobírání starobního důchodu. Autor poukazuje na rozdíl mezi zeměmi bývalé SRN a NDR, kdy spolkové země bývalé NDR vykazují vyšší míru starobní chudoby (mj. díky nižšímu podílu podnikových důchodových fondů), a upozorňuje na politické implikace v souvislosti se zisky strany AfD v nedávných zemských volbách. Blíže se věnuje principu ekvivalence, jeho efektivitě při řešení problémů cíleně, nikoli plošně, a zamýšlí se nad jeho významem pro budoucí důchodovou reformu.

Arizo Karimi, Charlotte Lucke, Marten Palme

Components of the evolution of income inequality in Sweden, 1990-2021

Složky vývoje příjmové nerovnosti ve Švédsku v letech 1990 až 2021

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 2, p. 187-204

Dle mezinárodního srovnání v r. 1980 patřilo Švédsko do skupiny bohatých a středněpříjmových zemí s největší společenskou rovností. Studie dokládá, jak se změnila nerovnost v disponibilních příjmech domácností ve Švédsku za období 1990-2021. K měření distribuce příjmů domácností autoři použily Giniho koeficient. Empirická analýza vývoje nerovnosti ukázala relativně silný nárůst nerovnosti (téměř 60 procent). Autoři rovněž analyzují pozadí této dynamiky za pomoci měření důležitosti změn různých složek celkové distribuce příjmů (distribuce mezd, odpracovaných hodin, kapitálových příjmů, rozdílů v příjmech mezi zaměstnanými a nezaměstnanými osobami, redistribuce prostřednictvím daní z příjmů a dávek i efektu nárůstu imigrace). - Poznámky. -- Situaci v Dánsku se věnuje příspěvek na s. 173-185, v Norsku na s. 205-224 a ve Finsku na s. 225-241.

Ulrike Malmendier, Leslie Sheng Shen

Scarred consumption

Poškozená spotřeba

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 322-355

Autoři v článku představují termín "poškozené spotřeby" (scarred consumption). Ta vzniká u spotřebitelů, kteří si v minulosti prošli určitým obdobím krize a nesou si následky ve formě odlišných nákupních zvyklostí. Tito jedinci spoří více, než osoby s podobnou finanční situací, a vykazují chování, které předpokládá více pesimističtější budoucí finanční situaci. Opačné chování v dobách prosperity lze konstatovat také. Autoři sledují vztah mezi minulými zkušenostmi a (i) aktuální spotřebou, (ii) současnými názory, (iii) budoucími příjmy, (iv) budoucím majetkem. - Poznámky.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 32

Jediná věc, na které se všechny partaje v Česku shodnou: chaotické utrácení, které nikam nevede (s. 8-9); ČNB zpomaluje snižování sazeb (s. 10); Češi se chtějí z krizí prošetřit. Paradoxně tak škodí ekonomice - téma čísla o míře úspor v Česku (s. 12-19); Superintelligence nesmí zůstat v rukou velkých firem, není tam bezpečná - rozhovor s odborníkem na inteligentní systémy D. Strejcem (s. 20-25); Evropa chce bezemisní budovy. Česko na renovace chystá stamiliardy - směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD) (s. 26-29); Hanuš Karlík, nekorunovaný král českých cukrovarníků - seriál České podnikání (s. 34-37); Kam až může zajít správce daně? Záleží na posouzení soudu: hranice mezi vyhledávací činností a skrytou daňovou kontrolou může být téměř nerozpoznatelná. Svá práva je nutné hájit již při prvním dokazování (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 33

Evropská cla na čínská auta míří k arbitráži (s. 8); Horko jako šance pro byznys: změna klimatu s sebou nese jen negativa, pro mnohé firmy se z ní stane základ nového lukrativního byznysu - téma čísla (s. 10-17); Turisté, jed'te domů. Města se snaží krotit přebujelý cestovní ruch (s. 24-26) a související článek na s. 27-29; Očekává Buffett potíže? Hromadí hotovost a skupuje státní papíry: porušil Warren Buffett své zásady a začal časovat trh? (s. 40-42); Čekání na schválení zákona lze vyplnit vyřízením dotace: digitální transformaci a posílení bezpečnosti je možné financovat externě - kybernetická bezpečnost (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 34

50 rad, jak při čtení zpráv neztratit vlastní rozum (s. 6-7); Zdělily podnikavé geny, v kreativité však banánové děti rodiče předčí - téma čísla o vietnamské komunitě v Česku (s. 12-19); Česko obrovsky mrhá talentem svých lidí. Jsou přitom velmi nadaní - rozhovor s investičním bankéřem O. Jonášem (s. 20-25); Soumrak starých kotlů aneb Jak najít nejlepší náhradu za čoudící komíny (s. 26-29); Globální boj s hackery narůstá exponenciálně, říká kyberbezpečnostní expert Hinderyckx (s. 40-41); Kdo chce vydělávat víc peněz, nemusí být chytřejší. Stačí pochopit několik principů: vědci zjistili, že být průměrně chytrý a mít štěstí je lepší než být velmi talentovaný a mít smůlu (s. 42-43).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 35

Ministerstva se chystají utrácet, nezapomeňte si připravit peněženku - komentář k přípravě státního rozpočtu (s. 8-9); Cesta za finanční gramotností dětí vede jinudy než přes rodiče - téma čísla o spoření dětem (s. 12-16); Finanční gramotnost je důležitější než znalost punských válek - rozhovor s M. Skořepou z České spořitelny (s. 18-20); Green Deal je symbolem všeho ekonomického zla - rozhovor s M. Slaným, hlavním ekonomem DRFG (s. 22-27); Církev úspěšně podniká hlavně s nájemními byty a lesy. Po odluce od státu nezkrachuje (s. 28-31); Švarcsystém na mušce. Nová úprava nahrává inspekci práce: stát se opět pokouší potírat nelegální formy vykonávání práce (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 36

Platy státních zaměstnanců vláda flikuje dávkami - komentář (s. 6); Ministerstvo navrhlo schodek 230 mld. Kč (s. 8); Zbrojařská sezona. Výrobci zbraní a munice trhají rekordy v ziscích: čeští zbrojaři těží z dodávek na Ukrajinu, doplňování zásob ve vyprázdňených skladech armád EU i nestabilní situace ve světě - téma čísla (s. 10-16); Od Webera ke Kafkovi. Proč dostávají populisté hlasy a jak ohrožují demokracii - rozhovor s profesorem politologie a ekonomie na Univerzitě Bocconi M. Morellim (s. 18-23); Soubor o čtyři koruny za lahev. Kdo chce zálohy na petky a kdo nikoliv (s. 24-27); Umělá inteligence umí ochránit firmy před korupcí i špatnými smlouvami - rozhovor s advokátem T. Ščerbou (s. 28-31); Živnostníkům porostou odvodů. Dál si budou pomáhat paušálními daněmi (s. 32-33); Akciová anketa: akcie po propadu získávají pevnou půdu pod nohama - trhy čekají na čísla z amerického trhu práce a těší se na snížení sazeb ze strany Fedu (s. 38-39).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2024, č. 31-32**

Český HDP brzdí průmysl (s. 8); ČNB snížila úrokovou sazbu na 4,5 % (s. 9); Silná Síkelova konkurence: hledání nových eurokomisařů je na půli cesty. A všichni zcela samozřejmě chtějí vlivná ekonomická křesla. Český nominat Jozef Síkela má v boji o ekonomická portfolia obrovskou konkurenci - téma čísla včetně rozhovoru s končící V. Jourovou (s. 12-20); Česko míří do éry bez uhlí: miliardář Petr Tykač vyhlíží uzavření svých elektráren - energetika (s. 24-28); Trump nadbíhá bitcoinu, Harrisová se mírní: obrácením se ke kryptokomunitě chce Trump posílit šance na zvolení - seriál Kované investice (s. 39); Aerolinky vyhlížejí konec boomu "cestování z pomsty": pokles cen letenek způsobený nadbytečnou kapacitou vyvolává obavy, že postpandemický růst odvětví je u konce - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-44); K čemu nám bude dobrý návrat na Měsíc? - ve spolupráci s Financial Times (s. 46-51); V Česku je registrováno 28 tisíc elektromobilů: čerpat elektřinu mohou u 5.200 dobíjecích bodů (s. 62); AI patří do strategického portfolia (s. 66).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2024, č. 33-34**

Úrok u hypoték kupodivu vzrostl (s. 8); Jak vyprázdnit i zlevnit kriminály: Česko ročně vynakládá na vězeňství přes 13 miliard korun, denní náklady na jednoho vězně vzrostly jen za pět let z 1.492 na 1.916 korun - téma čísla o vězeňství (s. 12-18); Basa jako byznys? V Americe klidně (s. 20-21); Pirátské waterloo: digitalizace stavebního řízení měla být ozdobou působení Pirátů ve vládě. Stala se z ní noční můra. Stavební úřady se bouří, stavebníci se obávají o své domy, politici o hlasy voličů. Kde se stala chyba? (s. 24-28); Podzim plný změn: podnikatele čeká řada významných legislativních obměn - od pracovního práva přes kyberbezpečnost až po rovné odměňování (s. 36-37); Inflation olympionikům snížila odměny - seriál Kované investice (s. 38); Kolik bude stát odpor proti turistům: rekordní počet návštěvníků Španělska budí v místě nevoli, ale jejich útraty přitom pohánějí tamní ekonomiku - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Když se rozjžděl český autoprůmysl: po zrodu ČSR nabíraly síly automobilky Praga, Walter, Tatra i Laurin & Klement čili Škoda, z čehož těží tuzemský průmysl dodnes. Jak vypadaly rané roky? - seriál Byznys první republiky (s. 54-57); Evropský soud přehodnotí systém měření emisí: nový postup hrozí zákazem provozu milionů dieselových aut (s. 63); Češi si oblíbili sdílené služby (s. 66).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2024, č. 35**

Křetínský nejbohatším, propadl Babiš: letošní řebříček nejbohatších Čech a Slováků je výjimečný - téma čísla o top miliardáři (s. 12-25); Hlavně opatrně: vláda Petra Fialy má rok před volbami poslední šanci rozpočtem přesvědčit voliče, že dělá dobrou hospodářskou politiku. Konsolidace veřejných financí se daří, tvrdí ekonomové. Ale za jakou politickou cenu? - státní finance (s. 26-30); Jak na finanční gramotnost národa - komentář (s. 31); Kdo zaplatí dukovanské reaktory? Do hry se vloudil tajemný odstavec, k němuž se nikdo nemá. Stamiliardový tendr dospěl do citlivé politické fáze. Dochází k přetahované, kdo a jak megazakázku vlastně uhradí (s. 36-39); Když akcie ČEZ padají: stát bude daň z mimořádných zisků vybírat i v příštím roce, přestože není důvod - seriál Kované investice (s. 43); Státy vábí boháče nízkými daněmi - ve spolupráci s Financial Times (s. 44-49); Ekonomie zdravotnictví jako cesta vpřed (s. 58-59); Automobilky brzy čeká zpřísnění emisních limitů: pokuty za vypouštění CO2 hrozí hlavně Fordu a Volkswagenu, ukázala studie (s. 60); Co způsobuje růst cen vody?: cenová regulace vodárenského odvětví zřejmě obsahuje mezeru, která umožňuje vytvářet nepřiměřené zisky (s. 62).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2024, č. 36**

Studie: daň na slazené nápoje obezitu lidí nesníží (s. 8); Insolvence mamutích rozměrů: z e-shopu Mamut, součásti softwarového holdingu Unicorn, zmizely iPhony a sluchátka za miliardy. Kdo je viník, rozplétá nejen insolvenční soud, ale i policie. Další detaily pak přináší aktuální forenzní zpráva (s. 12-18); Více silné Evropy: jak zvýšit bezpečnost ve světě, kde se válčí, neustále roste napětí, nervozita, národnostní, rasová a ekonomická nevráživost? "Jak zkrotit bouři?" ptali se v Praze na 19. fóru GlobSec vojáci, politici, ekonomové, novináři. K čemu došli? (s. 20-26); Elektrárenská fiesta - čeští investoři do zelené energetiky objevují Španělsko (s. 28-30); Vyrovnané veřejné rozpočty už za rok? Stačilo by obnovit zdanění superhrubé mzdy - seriál Kované investice (s. 32-33); Jak žít v městské výhni - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Rané záblesky elektrického věku: usilovnou elektrifikaci Československa

poháněly stovky elektrotechnických podniků. Příběhy dvou podnikajících Jaroslavů jsou spjaty s "elektro" firmami Vadas z Pardubic a Palaba ze Slaného - seriál Byznys první republiky (s. 46-49); Jak je na tom vaše firma s AI? (s. 55).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 148 (1.8.2024)

Nová podpora na fotovoltaiku pro firmy. K dotaci stát nabízí bezúročnou půjčku (s. 1); Průměrné nájemné překročilo 300 korun za metr (s. 2); První banka zlevňuje hypotéky pod čtyři procenta. Chce tak přetáhnout hlavně klienty svých konkurentů (s. 3); Příští rozpočet počítá s další půjčkou z Evropské investiční banky na dopravní stavby. A opět díky ní uměle sníží deficit (s. 4); Česko přitahuje digitální nomády. Je ve světové top 15, uvádí studie firmy Global Citizen Solutions (s. 12); Konec experimentů? I Japonsko se vrací do světa kladných úroků - komentář (s.14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 149 (2.8.2024)

Milník pro českou energetiku. Elektřinu už si můžeme sdílet - komunitní energetika (s. 1); Deficit státního rozpočtu je nejnižší od pandemie covidu (s. 2) a související komentář na s. 14; ČNB znovu snižuje úroky. Centrální bankéři se ale jednomyslně shodli na menším poklesu (s. 3) a komentář na s. 14; Silnice nebo zoo děláme pro celé okolí. Samosprávy chtějí po vládě štedřejší podíly z daní pro větší města - RUD (s. 6); Tři metody, jak si pojistit akciové výnosy, i kdybyste patřili mezi největší smolaře - analýza (s. 10-11); Revize makroekonomických ukazatelů upravila příběh české ekonomiky (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 151 (6.8.2024)

Strach zasáhl burzy po celé planetě. Jde o recesi v USA i nedokonalost AI - na finanční trhy se vrátil strach, a to v intenzitě, jaká panovala naposledy při příchodu pandemie nemoci covid-19. Tentokrát je ale příčin víc (s. 1) a související příspěvky na s. 12 a 13; Digitalizace zdravotnictví by ušetřila 50 miliard. Systém je na pokraji kolapsu - rozhovor s J. Hlávkou, expertem na zdravotnictví z Masarykovy univerzity (s. 8-9); Chystaný zákon má urychlit povolování výstavby větrníků či solárů. Obcím a krajům se ale návrh nelíbí - zákon o urychlení výstavby obnovitelných zdrojů energie (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 152 (7.8.2024)

Stát se chystá zvednout hranici pro zadávání zakázek napřímo - změna pravidel pro zadávání VZ (s. 1); Voják a učitel má pomoci porazit Trumpa. Kdo je Tim Walz, kterého si Harrisová vybrala za viceprezidenta (s. 8); Léčiva vítězí nad auty. Německý "autoland" slábne, novou hospodářskou hvězdou je farmaceutický průmysl (s. 9); Dostupnost bydlení je v Česku opět nejhorší v Evropě. Na pořízení nemovitosti je potřeba přes 13 ročních příjmů (s. 13); K zelené transformaci potřebujeme věrohodná data i víc realismu - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 154 (9.8.2024)

ČEZ na windfall tax zaplatí dvakrát víc, než čekal stát. Co ovlivňuje jeho byznys (s. 1 a 3); Největším bankám v ČR letos stoupl čistý zisk (s. 2); Vyšší důchody by mohly růst pomaleji. Piráti chtějí napravit "štedré" valorizace - penzijní systém (s. 3) a související komentář na s. 15; Do konce srpna opravíme největší chyby v digitalizaci stavebního řízení, slibuje Bartoš. Úředníci nevěří (s. 4); S kým investovat na penzi? Prošli jsme nabídku poskytovatelů DIP (s. 11).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 156 (13.8.2024)

Konec "řetězení firem". Stát se pustil do boje s obcházením DPH: finanční úřad se začal zaměřovat na finty, jimiž se podnikatelé vyhýbají odvádění daně z přidané hodnoty. Využívají k tomu síť svých firem (s. 1); Dobří lesníci by měli dostat dotace jako zemědělci. Ročně se mezi ně může rozdělit sedm miliard (s. 8); Gazprom na obchodu s plynem těžce prodělává, hrozí mu finanční kolaps (s. 10); Inflačním zlobivým dítětem zůstávají služby. I přesto bude centrální banka dál snižovat sazby (s. 12); Rozpočet tajemstvím nezůstal. První nespokojenec se už ozval - komentář (s. 14); Požár na Blízkém východě. Válka se začíná šířit i mimo Izrael - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 157 (14.8.2024)**

Dotace na elektroauta se dočká více zájemců, než ministerstvo plánovalo - podle upravené výzvy by mohl stát podpořit až 8 tisíc aut (s. 1); Big Mac index: proti dolaru je koruna stále podhodnocena (s. 2); Žádná letní pauza. Nových hypoték téměř nebylo (s. 2); Hypotéka v bance nebo stavební spořitelně? Při předčasném splacení se pokuta liší i o desítky tisíc (s. 10); Dluhopisy jdou na dračku. Proč do nich investoři posílají rekordní sumy peněz (s. 12); Jaderný sen za biliony: Proč může být nová elektrárna drahou pastí - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 160 (19.8.2024)**

Bliž k zaměstnancům. Odvody živnostníků rekordně porostou (s. 1); Prodeje západních výrobců aut v Číně padají, cenové válce nemohou konkurovat (s. 3); Červená, žlutá, zelená. Úřad roztřídí nezaměstnané podle šancí na získání práce - změny v činnosti úřadů práce (s. 4); Jak se bude danit v Česku? Co čeká majitele nemovitostí a akcií? - komentář (s. 14); Proč Fed nemusí snížit sazby ani v září... Zná totiž (svoji) historii - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 163 (22.8.2024)**

Česko se chystá na uhlíkové clo. Výrobce neochrání, rozpočtu příliš nepomůže: začíná se vyjasňovat, jak bude v Česku fungovat uhlíkové clo na importované zboží nezátížené drahou povolenkou. Ministerstvo financí poprvé také zveřejnilo odhad příjmů pro státní rozpočet (s. 1); Flexibilní novela zákoníku práce prošla vládou (s. 2); Tlak Tesly vyšel. Brusel navrhuje nižší cla na dovoz elektromobilů z Číny, kde vyrábí i Elon Musk (s. 3); Volby v USA udržují trhy v napětí (s. 13); Zdražení tepla? Mnoho Čechů platí vyšší ceny už dnes - zpoplatnění uhlíkových emisí z paliv používaných v dopravě a vytápění - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 164 (23.8.2024)**

Nejvíce firem v ruském vlastnictví v EU je v Česku (s. 2); Ceny bytů v Praze rostou. Ve středních Čechách stagnují, ale jen dočasně. Zájem o bydlení stoupá i na Brněnsku (s. 3); Jurečka se chystá upravit dávky pro nezaměstnané (s. 3); Státní dluh se v příštím roce silně prodraží. Suma na pokrytí úroků překročí magickou hranici (s. 6); Nový zákoník práce: euro na výplatnici a konec vysedávání - komentář (s. 14); Nelakuj to na zeleno! - k problematice greenwashingu (s. 17-19).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 169 (30.8.2024)**

Penzijní věk poroste pomaleji. Vláda kývla na měsíc za rok (s. 2); Obce a kraje hlásí za půl roku rekordní přebytek: 83 miliard (s. 2); Pravidla pro "zelené" dotace se opět změnil. Získat peníze na dům po babičce může být těžší (s. 4); Poláci lídrem NATO. Na obranu dají skoro pět procent HDP (s. 10); Vládcí byznysu s auty: někteří sázejí čistě na elektromobilitu, další věří hybridům (s. 17-19).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 171 (3.9.2024)**

Dusno kolem rozpočtu. Nám a STAN bere a Spolu dává, kritizují piráti Stanjuru: v návrhu státního rozpočtu na příští rok si má oproti letošku pohoršit trojice ministerstev (s. 1-2) a související komentář na s. 14; Na investice do dopravních projektů půjdou miliardy. Víme, co se za ně postaví, nejisté jsou silnice I. třídy (s. 3); Nový nástroj soudcům napoví, kolik by měli dlužníci splácet - nástroj pro vyhodnocení možných příjmů dlužníka pro insolvenční řízení (s. 3); Obrovské investice i rychlé střídání ministrů. Jak je na tom české zdravotnictví ve srovnání s Evropou (s. 4); Pět pravidel, která by měl dodržovat každý investor, aby nedopadl jako Newton (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 173 (5.9.2024)**

Tok miliard z EU se má zásadně změnit, cílem je růst ekonomiky: v zákulisí vzniká návrh nového rozpočtu EU. Komise nejspíš navrhne revoluci - peníze by měly proudit z Bruselu jen výměnou za změny a inovace (s. 1); Výhodnější zaměstnanecké akcie stále nemají zelenou od Stanjury. Jaké obavy startupový sen brzdí? (s. 4); Peníze ze zmrazených ruských aktiv pomohou Ukrajině i evropským

firmám, říká Macronův vyslanec (s. 6); Velcí investoři vsadili na nájemní byty. Jako domácí si v Praze oproti průměru účtují skoro o třetinu více (s. 10); Prostředí pro pokles akcií přetrvá - komentář (s. 12).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 177 (11.9.2024)

Zlevňování potravin doznívá, ke konci roku inflace vzroste (s. 2); To už není trabant, ale šlapací kolo. Úředníci popisují trable s digitalizací - problémy s digitalizací stavebního řízení (s. 4); Kam míří ceny energií? I s fixem nejspíš spotřebitelé zaplatí víc - komentář (s. 12); Daňové figle nadnárodních korporací a Irsko v dešti nechtěných miliard od Applu - komentář EU vs. Apple (s. 14); Nová strategie, jak zachránit evropskou ekonomiku, zůstává jen na papíře - komentář ke strategii konkurenceschopnosti EU od M. Draghiho (s. 15).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 22, (2024) č. 7-8

Povaha záměru dispozice s obecním majetkem - 2. část: obsahové náležitosti a zveřejňování (s. 22-27); V pololetí 2024 se loučíme s projekty z Norských fondů audity (s. 32-36); Účtování o majetku u ÚSC - 10. část (s. 37-41); Akt EU o umělé inteligenci (s. 44-48).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	54
Ekonomické vědy. Ekonomie	54
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	55
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	55
Právo.....	56
Účetnictví	56
Veřejná správa	57
Ostatní	57

Daně

30383

Zdeněk Kuneš, Zdeněk Vondrák

Abeceda DPH 2024

Olomouc : ANAG, 2024, 427 stran : tabulky

Výklad jednotlivých kroků podnikatele při zahájení jeho podnikatelských aktivit a postupů v případě, že splní podmínky pro povinnou registraci k dani podle zákona o DPH. Obsahem výkladu jsou základní pojmy, předmět daně, pravidla pro uplatnění nároku na odpočet daně, pravidla vystavování daňových dokladů, stanovení základu daně a pravidla pro opravu, sazby daně, dodání zboží, poskytnutí služby, obchodování mezi členskými státy, dovoz a vývoz zboží, zvláštní režimy, správu DPH, kontrolní hlášení a informace o AML (zákon o praní špinavých peněz). V každé kapitole jsou uvedeny odkazy na ustanovení zákona o DPH, případně daňového řádu nebo občanského zákoníku a praktické příklady. Kniha je aktualizována o všechny změny, uvedené v zákonu o DPH pro rok 2024 a o informace vydávané GFŘ. - 10. aktualizované vydání - Přílohová část zahrnuje komplexní příklad vyplnění daňového přiznání, souhrnného hlášení a kontrolního hlášení a znění předpisů. - ISBN: 978-80-7554-407-0 (kroužková vazba)

30401

Lucie Formanová, Veronika Solilová

Accounting & taxation terminology in practice : odborná účetní a daňová terminologie nejen pro studenty

Odborná účetní a daňová terminologie v praxi

Praha : Wolters Kluwer, 2024, 163 stran

Učebnice (příručka) je určena k doplnění znalostí odborné terminologie v anglickém jazyce. Rozšiřuje slovní zásobu v oblastech: daňová problematika, přehled daní používaných v moderních ekonomikách, funkce a metodika výpočtu daní, daňové povinnosti u jednotlivých daní, základní definice účetní terminologie a témata související s rozvahovými a výsledkovými položkami. Závěrečné kapitoly se věnují finančním výkazům a účetním uzávěrkám. Každá kapitola obsahuje slovníček česko-anglické terminologie, praktické příklady a didaktické materiály (křížovky, kvízy nebo početní příklady). - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-863-5

30395

Lenka Nováková, Daniela Králová

Daň z příjmů fyzických osob v mezinárodním kontextu

Praha : Wolters Kluwer, 2024, 259 stran

Problematika zdaňování zahraničních příjmů, dvojího zdanění, určení daňového rezidentství u fyzické osoby, a s tím související daňové otázky. Obsah jednotlivých kapitol: definice a vymezení pojmů daňového práva, daň z příjmů fyzických osob, metody zamezení dvojího zdanění, příjmy ze závislé činnosti, příjmy z kapitálového majetku i z nájmu nemovité věci, přepočet příjmů plynoucích ze zahraničí, sociální zabezpečení a zdravotní pojištění migrujících osob. Text publikace je doplněn názornými příklady a vychází z platné legislativy k 1.1.2024. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7676-809-3 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

30340

Jennifer Burns

Milton Friedman : the last conservative

Milton Friedman : poslední konzervativce

New York : Farrar, Straus and Giroux, 2023, x, 578 stran : 8 stran obrazových příloh

Milton Friedman byl jedním z nevlivnějších ekonomů dvacátého století. Jeho dílo bylo zásadní pro obrát k volnému trhu, který určil osmdesátá léta 20. století, a jeho hlasitá obhajoba kapitalismu a svobody měla ohlas po celém světě. Poslední desetiletí dvacátého století bylo nazýváno "věkem

Friedmana" a analytici se mu snažili připsat odpovědnost za rostoucí prosperitu i sociální neduhy poslední doby. Historička J. Burnsová v první kompletní biografii Milтона Friedmana, která využívá archivní prameny, vypráví Friedmanův výjimečný příběh s nuancemi, které si zaslouží. Přehledně a živě vysvětluje souvislosti jeho průkopnické práce o všem, od toho, proč zubaři vydělávají méně než lékaři, přes zásadní význam peněžní zásoby až po inflaci a meze vládního plánování a stimulací. Sleduje Friedmanovu dlouholetou spolupráci s ženami, včetně ekonomky Anny Schwartzové, jeho složité vztahy s vlivnými osobnostmi, jako byl předseda Federálního rezervního systému Arthur Burns a ministr financí George Shultz, a jeho přímé zásahy do tvorby politiky na nejvyšších místech. Autorka především zkoumá Friedmanovu klíčovou roli při vytváření nové ekonomické vize a moderního amerického konzervatismu. Výsledkem je objevný životopis prvního amerického neoliberala a možná posledního velkého konzervativce. - ISBN: 978-0-374-60114-0 (vázáno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30400

Stanislav Motl

Kam zmizel zlatý poklad republiky : o tom, jak jsme museli spojencům platit zlatem za to, že naši vojáci mohli po jejich boku umírat ve válce proti Hitlerovi

Praha : Rybka Publishers, 2024, 279 stran : fotografie

Aktualizované vydání knihy, která formou reportáže odhaluje autorovo pátrání po osudech zlatého československého pokladu, který byl za 2. světové války uloupen nacisty. Tento poklad vznikl národní sbírkou a jeho hodnotu rozšířili čs. legionáři. Kniha popisuje setkání s pamětníky a je obohacena obrazovým materiálem, včetně autentických dokumentů z jednání o navrácení československého měnového zlata. Tento návrat byl podmíněn tím, že Československo zaplatí USA a Velké Británii určité mezivládní dluhy tzv. "daň za osvobození". Navrácení 18,4 tuny měnového zlata se uskutečnilo až v roce 1982, avšak v roce 1998 byl tento zlatý poklad Českou národní bankou prodán. Toto aktualizované vydání je rozšířené o kapitolu "Zlatá horečka se vrací" (O tom, jak jsme kdysi zlato levně prodali, abychom ho nyní draze nakupovali). - Vydání třetí - ISBN: 978-80-88630-10-4 (vázáno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30384

Annabelle Williams

Why women are poorer than men : and what we can do about it

Proč jsou ženy chudší než muži : a co s tím můžeme dělat

[London] : Penguin Books, 2022, 322 stran

Ekonomická nerovnost mezi muži a ženami je trvale pozorována v posledních desetiletích, ačkoli veřejná debata často nezachází dále než k diskusi o rozdílech v odměňování. Je však mnohem složitější a ovlivňuje ženy od okamžiku, kdy se začnou zapojovat do společnosti v mateřské škole, až do stáří a odchodu do důchodu. Autorka v knize odhaluje multidimenzionální povahu ekonomické nerovnosti mezi ženami a muži. Rozebírá rozdíly v bohatství žen a mužů a vysvětluje, proč se tak málo žen řadí mezi superbohaté a proč ženy tvoří většinu těch, kteří žijí v chudobě. Zabývá se tím, jak se ekonomická nerovnost mezi pohlavími formovala a posilovala v našem současném ekonomickém systému. I když je to zvláště důležité pro čtenáře žijící ve Velké Británii a západní Evropě, mnoho diskutovaných otázek má dopad na ženy bez ohledu na kulturní zázemí nebo zeměpisnou polohu. - Poznámky. - ISBN: 978-0-241-43317-1 (brožováno)

Právo

30398

Jan Hořeňovský, Klára Zikmundová, Štěpán Knetl, Viktor Gazda

Právní aspekty umělé inteligence - výzvy a příležitosti

Praha : Wolters Kluwer, 2024, xii, 110 stran

Umělá inteligence (AI) umožňuje řešit složité problémy a zvyšuje efektivitu práce v řadě odvětví. Autoři se zaměřují na metodologii a právní aspekty umělé inteligence (AI) v širším společenském kontextu veřejného i soukromého práva. Publikace si klade za cíl prozkoumat vybrané otázky, které v právu ve vztahu k umělé inteligenci vyvstávají. Jednotlivé kapitoly se zabývají modely regulace AI v kontextu měnící se společnosti, právními subjekty ve vztahu k AI, výhledem na dlouhodobější ekonomické implikace AI a návrhem obchodněprávního mechanismu The Windfall Clause, vyhodnocováním rizik recidivy pohledem AI, příležitostmi i riziky různých způsobů využití AI ve zdravotnictví, občanskoprávní odpovědnosti a existenčními riziky v souvislosti s umělou inteligencí. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-878-9

30397

Tereza Kunertová

Právo EU pro praxi : aplikační a výkladová úskalí v kontextu případových studií

Praha : Wolters Kluwer, 2024, xiv, 220 stran : barevné ilustrace

Publikace se věnuje praktickým otázkám souvisejícím s unijním právem, jeho výkladem a aplikací. Přináší informace, jak se orientovat ve složitém prostředí práva EU a jak pracovat s jednotlivými prameny práva EU i s jejich případnými vnitrostátními transpozičními či konkretizačními akty. Publikace zahrnuje praktické příklady a studie včetně vizuálně srozumitelných návodů. Obsahem jednotlivých částí jsou: používané pojmosloví, základní zásady a cíle EU a jejich vliv na unijní předpisy, výkladové metody práva EU, vzájemná hierarchie unijních pramenů, unijní harmonizace a prameny v neharmonizované oblasti a judikatura Soudního dvora. Závěr přináší souhrnný aplikační a výkladový manuál pro praxi. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-843-7

30394

Vladimír Plecítý, Josef Salač, Jan Bajura a kolektiv

Úvod do studia občanského práva

Praha : Wolters Kluwer, 2024, 387 stran

Přehledná studijní pomůcka ke studiu občanského práva hmotného. Výklad je zaměřen zejména k terminologii a institutům zavedeným občanským zákoníkem a k objasnění jeho filozofie. Po historickém úvodu následuje výklad v jednotlivých částech s názvy: Obecná část; Rodinné právo; Absolutní majetková práva a Relativní majetková práva. Právní stav publikace je k 1.1.2024. - 2. vydání - V příloze grafická vyjádření k výkladu. - ISBN: 978-80-7676-895-6 (brožováno)

Úplné znění zákonů

(ÚZ)

30300/1597

eGovernment. Elektronické komunikace. Kybernetická bezpečnost : redakční uzávěrka 27.5.2024

Účetnictví

30310VI

Pavel Říha, Dagmar Kučerová

Účetní - bojovník proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Nové povinnosti zaměstnavatelů v souvislosti s DPP od července 2024

Praha : Svaz účetních České republiky, 2024, 64 stran

První příspěvek se věnuje právní úpravě a povinnostem účetních vyplývajících z tzv. AML zákona (Anti-Money Laundering). Zavedení povinností pro účetní v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu existuje řadu let. Odborný výklad nabízí odpovědi mimo jiné na otázky:

jak správně provádět identifikaci a kontrolu klienta? Kdy je nezbytné odmítnout nebo ukončit obchodní vztah s klientem? Jakým indiciím věnovat pozornost a jak oznámit podezřelý obchod? - Druhý příspěvek přináší nové informace o povinnosti zaměstnavatelů v souvislosti s dohodou o provedení práce od července 2024. Zaměstnavatelé budou povinni hlásit každou uzavřenou dohodu o provedení práce do registru vedeného ČSSZ. - Následují pravidelně uveřejňovaná stanoviska k dotazům z praxe. V tomto čísle např.: penzijní pojištění od roku 2024, prodej uvolněného podílu po zemřelém společníkovi a povinnosti zaměstnání při studiu jako OSVČ. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-048-1 (brožováno)

Veřejná správa

30339

Ian Ball, Willem Buiters, John Crompton, Dag Detter, Jacob Soll

Public net worth : accounting - government – democracy

Čisté veřejné statky : účetnictví - vláda - demokracie

Cham : Palgrave Macmillan, ©2024, xxv, 343 stran : tabulky, grafy

Jako jednotlivci jsme závislí na službách, které poskytují vlády. Kolektivně od nich očekáváme řešení velkých problémů - od dlouhodobých klimatických a demografických změn až po krátkodobé krize, jako jsou pandemie nebo války. Financování této činnosti a udržitelné řízení potřebných financí je stále obtížnější. Vlády však neposkytují - a ani nepoužívají - základní finanční informace, které je povinen vést každý podnik. Ignorují hodnotu veřejných aktiv a většinu závazků. To vede k neefektivitě, špatnému rozhodování a hromadění problémů do budoucna. Vlády musí vytvářet rozvahy, které správně odrážejí aktiva a pasiva, a chápat své budoucí závazky a vyhlídky na příjmy. Měřítkem finanční síly a úspěchu by mělo být čisté jmění - jak dnešní, tak budoucí. Pouze pokud se tyto informace dostanou do centra vládního finančního rozhodování, bude možné účinně řešit současné problémy veřejných financí na celém světě, a to způsobem, který bude spravedlivý vůči budoucím generacím. - Poznámky. - ISBN: 978-3-031-44342-8 (vázáno)

30399

Ivan Langr

Systémová korupce v Česku : veřejné zakázky, aktéři, nelegální zisky

Praha : Karolinum, 2024, 148 stran : ilustrace

Autor analyzuje fenomén veřejného zadávání zakázek a při zkoumání problematiky se zaměřuje na tyto klíčové okruhy: zkoumání procesu veřejného zadávání v prostředí systémové korupce, návrh teoretického konceptu na základě hledání vysvětlení příčinných souvislostí pro odhalení příčin a zdrojů korupce, rozpracování teoretického východiska pro návrh účinné protikorupční politiky v ČR. Součástí studie jsou analýzy modelů na příkladech, soubor případových studií z prostředí státní správy a shrnutí získaných poznatků z rozhovorů s experty ze státní správy a výzkumných trendů. Závěr přináší i konkrétní odpovědi na otázky: Jak veřejné zadávání ovlivňují předem uzavřené koluzní dohody a další projevy systémové korupce? Jak se v prostředí systémové korupce projevují selhání veřejné správy (jejích aktérů)? Jaká je role paralelních (vnějších) struktur v rozhodování veřejné správy co a jak zadávat? - Poznámky. - ISBN: 978-80-246-5625-0

Ostatní

30381

Jan & Stanislav Juhaňákovi

Blackout : co dělat, když nastane

Praha : Triton, 2023, 15 stran : ilustrace

Stručný a praktický návod, jak se zachovat při blackout. - Vydání první - Až zhasne, tento návod už nestáhnete ani nekoupíte (na titulní straně). - ISBN: 978-80-7684-250-2

30382

Timothy Garton Ash ; přeložili Veronika Maxová a Jaroslav Veis

Evropa, náš domov : od vylodění v Normandii po válku na Ukrajině

Praha : Prostor, 2023, 387 stran : mapy

Historik a novinář Garton Ash se zabývá rolí Evropy při utváření moderního světa a výzvami, jimž musí čelit. Osobně laděný průvodce dějinami evropského kontinentu nabízí příběh moderní Evropy, vznikající po konci druhé světové války. Sleduje rozmach západní části kontinentu i život obyvatel východního bloku a jejich snahu o demokracii a lidskou důstojnost, následnou transformaci postkomunistických zemí, rozpad Jugoslávie, rozšíření EU, finanční i migrační krizi, ruský vpád na Ukrajinu a proměňující se svět evropské liberální demokracie. - V českém jazyce vydání první - Homelands (originál názvu). - ISBN: 978-80-7260-583-5

30380

Abigail Shrier ; překlad Romana Hegedüsová

Nevratné poškození : jak naše dcery propadají transgenderové mánii

V Praze : Bourdon, 2024, 335 stran

Americká novinářka A. Shrier diskutuje o jednom z fenoménů současné doby. A tím je nárůst počtu dívek, které se identifikují s opačným pohlavím. Proč nejen v USA v posledních deseti letech prudce narostl počet dívek s diagnózou takzvané genderové dysforie (identifikace jedince s jiným než se svým biologickým pohlavím)? Někteří odborníci tento trend vysvětlují tím, že se "transgender" stává přijatelnějším pro většinou společnost. Autorka proti tomu přichází na základě mnoha rozhovorů s rodiči i mladistvými s tvrzením, že o genderovou dysforii v případě dospívajících dívek ve skutečnosti vůbec nejde. Za nárůstem spatřuje vliv sociálních médií i aktivistů nebo selhání péče o duševní zdraví. Příznání transgenderové orientace zvyšuje společenský status dívek. - Vydání první - Přeloženo z angličtiny. - ISBN: 978-80-7611-150-9

30396

Jan Horník

Západ musí být zničen : Putin naplňuje Duginovy mesianistické vize

Praha : Ústav pro studium totalitních režimů : 2024, 141 stran : portrét

Obnova eurasijského impéria systematicky rozvíjená a propagovaná ideologem Alexandrem Duginem, který tyto myšlenky prosazuje od 90. let 20. století. V éře vlády V. Putina, kterého Dugin považuje za klíčovou osobu současných ruských i světových dějin, se jeho vize naplňují. Publikace obsahuje znění Duginovy "čtvrté politické teorie" (4PT), jejíž založení sahá až k Heideggerovi. Porozumění teoretického pozadí Duginových názorů poskytuje vodítko, jak chápat jeho radikální prohlášení, která ústí až ve vizi třetí světové války, zničení Západu a obnovení velkoruské slávy. - První vydání - ISBN: 978-80-257-4441-3

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovnictví The Economist Finansy Soudní rozhledy
danová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
ravní rozhledy Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné rozp
četnictví Auszüge aus Presseartikeln Národní pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
scal studies The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin O
finanz-Rundschau Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone